

ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

วิทยานิพนธ์

ของ

ปฏิพล จำลอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2562

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**RELATIONSHIP BETWEEN PARTICIPATION AND INTERNAL
QUALITY ASSURANCE IN SCHOOLS UNDER SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 33**

Patipol Jumlong

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in
Educational Administration**

August 2019

Copyright of Buriram Rajabhat University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายปฏิพล จำดอง
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

..... กรรมการ
(ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

..... กรรมการ
(ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

..... กรรมการ
(ดร.กระพั่น ศรีงาน)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(ดร.พัชณี กุลทานันท์)
คณบดีคณะครุศาสตร์
วันที่ 13 ส.ค. 2562

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ 13 ส.ค. 2562

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายปฏิพล จำลอง
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

.....กรรมการ
(ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....กรรมการ
(ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....กรรมการ
(ดร.กระพั่น ศรีงาน)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(ดร.พัชนี กุลทานันท์)
คณบดีคณะครุศาสตร์
วันที่.....เดือน.....ปี.....

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง	ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33	
ผู้วิจัย	ปฏิพล จำลอง	
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช	ที่ปรึกษาหลัก
	ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร	ที่ปรึกษาร่วม
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์ 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 416 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เกรจซี และมอร์แกน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.978 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .826$)

TITLE	Relationship between Participation and Internal Quality Assurance in Schools under Secondary Educational Service Area Office 33		
AUTHOR	Patipol Jumlong		
THESIS ADVISORS	Dr. Sripen Poldech	Major Advisor	
	Dr. Kovit Vajarintarangoon	Co - advisor	
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2019

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study level of participation and internal quality assurance in schools according to school administrators' and teachers' opinions under Secondary Educational Service Area Office 33 ; and 2) to investigate relationship between participation and internal quality assurance. The samples consisted of 416 school administrators and teachers which were selected by using a table of Krejcie & Morgan. Stratified random sampling technique was also employed according to school size. The instrument used in this study was a questionnaire which comprised 3 parts : checklist, rating scale and open ended form with reliability value of 0.978. The data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation. The hypothesis was tested by using Pearson Correlation Coefficient. The research results revealed that :

1. The opinions of school administrators and teachers under Secondary Educational Service Area Office 33 on participation were at a high level.
2. The opinions of school administrators and teachers under Secondary Educational Service Area Office 33 on internal quality assurance in school were at a moderate level.
3. The relationship between participation and internal quality assurance in school under Secondary Educational Service Area Office 33 in overall aspect was positive at the statistical significant level of .01 with a very high correlation level ($r_{xy} = .826$).

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และ อาจารย์ ดร.กระพัน ศรีงาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทาง ช่วยเหลือ ตรวจสอบ แก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง รวมทั้งเสียสละเวลา ทั้งกำลังกายและกำลังใจ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้รับความกรุณาจากคณาจารย์ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้อำนวยความสะดวก และประสานงาน ในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ นายพิศิษฐ์ ไพโรจน์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ชุมพลวิทยาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 นางปราณี นามสว่าง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านขวาวโค้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 นายสันติ นามสว่าง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านยางขามเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลให้ถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผู้บริหาร สถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ที่ให้ความร่วมมือ และให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคุณพ่อสุชาติ คุณแม่สมบัติ จำลอง ภรรยา และบุตร ที่เป็นกำลังใจ อย่างดีเยี่ยม ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบบพบูชาพระคุณแต่บิดา มารดา บุรพจารย์ คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ปฏิพล จำลอง

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
ประกาศคุณูปการ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพประกอบ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม	11
กระบวนการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา	27
หลักการ และแนวคิดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	68
แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	77
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	102
งานวิจัยในประเทศ	102
งานวิจัยต่างประเทศ	108
กรอบแนวคิดของการวิจัย	111

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	113
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	113
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	115
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	116
การเก็บรวบรวมข้อมูล	117
การวิเคราะห์ข้อมูล	118
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	119
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	122
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	122
การวิเคราะห์ข้อมูล	123
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	123
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	146
ความมุ่งหมายของการวิจัย	146
สมมติฐานของการวิจัย	146
วิธีดำเนินการวิจัย	147
สรุปผลการวิจัย	148
อภิปรายผล	149
ข้อเสนอแนะ	153
บรรณานุกรม	156

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	หนังสือขอความอนุเคราะห์ 171
ภาคผนวก ข	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 178
ภาคผนวก ค	คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 190
ประวัติย่อของผู้วิจัย	 196

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
2.1	การสังเคราะห์กระบวนการมีส่วนร่วม	26
3.1	จำนวนประชากร จำแนกตามขนาดโรงเรียน	114
3.2	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน	115
4.1	จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	123
4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมและรายด้าน	124
4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตามความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยรวมและรายข้อ	125
4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตามความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ	126
4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตามความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยรวมและรายข้อ	127
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตามความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ	129
4.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมและรายด้าน	130
4.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	131

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา โดยรวมและรายชื่อ 132
4.10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยรวมและรายชื่อ 134
4.11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายชื่อ 135
4.12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการติดตามผลการดำเนินการ โดยรวมและรายชื่อ 137
4.13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวมและรายชื่อ 138
4.14	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม 140
4.15	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ ... 141
4.16	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 143

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

2.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	112
-----	----------------------------	-----

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิบัติงานในองค์กรใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน การจะดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน การกำหนดให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและมุ่งเสริมสร้างกลไกการพัฒนาประเทศเชิงบูรณาการกับหน่วยงาน โดยยึดพื้นที่เป็นหลัก และกำหนดให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอีก 20 ปีข้างหน้า

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษา ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาที่ให้สังคมมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจการบริหารไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยตรง มีการระดมทรัพยากรบุคคลให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และยังให้ความสำคัญเรื่องคุณภาพการศึกษา จะเห็นได้จากการกำหนดให้มีหมวด 6 ว่าด้วยเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการเฉพาะ รวมทั้งกำหนดให้มีการตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อทำหน้าที่ประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั่วประเทศ โดยมุ่งหวังว่าจะทำให้สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยทั้งระบบ ส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยอยู่บนพื้นฐานของหลักการมีส่วนร่วม ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ และการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 29)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพนั้น สถานศึกษาทุกแห่งต้องนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้บริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง ให้สถานศึกษาบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยให้บุคลากรทุกคนได้มีบทบาท และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

โดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายใน และสร้างวัฒนธรรมและความตระหนักร่วมกัน ถึงความสำคัญของการใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้มีความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ และดำเนินการอย่างยั่งยืน ได้นั้น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษาต้องมีการทำงานที่มุ่งประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความตระหนัก รับรู้ และเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นระบบ มีคุณภาพ มีการกำหนดเป้าหมายและการดำเนินกิจกรรม โครงการ ที่ใช้ผลการประเมินตนเอง ผลการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอก หรือผลการวิจัยที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาเอง ตลอดจนใช้ผลการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นฐานในการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน การติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุงงานเป็นระยะจะช่วยให้งานบรรลุผลได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลที่เกิดกับผู้เรียนเป็นที่พึงพอใจกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร หรือสถานประกอบการ ที่รับช่วงต่อจากสถานศึกษา ด้วยการดำเนินงานที่ทุกคนมีจิตสำนึก และความรับผิดชอบร่วมกัน การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จึงจะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ที่แท้จริง และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีชีวิตในการทำงานของทุกคน เป็นวัฒนธรรม องค์กรที่ยึดคุณภาพผู้เรียนฝังแน่นอยู่ในจิตใจตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน. 2554 : 2)

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาปีการศึกษา 2561 ยึดตาม กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 โดยให้สถานศึกษาดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในแบบมีส่วนร่วมใน 6 ประการ คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษา 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) การประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ 6) จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่ หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา โดยให้บุคคลในสถานศึกษามีส่วน ร่วมในการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานต่าง ๆ ซึ่งอาจมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกระบวนการดำเนินงาน ตลอดจนถึงกระบวนการประเมินผล การมีส่วนร่วม

ในสถานศึกษาถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งการมีส่วนร่วมส่งผลให้เกิดความร่วมมือ ทำงานเป็นทีม เป็นกลุ่ม มีการสนับสนุนการทำงาน ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญกำลังใจที่ได้มีส่วนร่วม ได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร มีความภาคภูมิใจ มีความกระตือรือร้น ทำงานเต็มความสามารถ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ลดความขัดแย้ง ลดการต่อต้านจากฝ่ายปฏิบัติ ได้มีโอกาสร่วมทำงาน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ลดปัญหาในการทำงาน ทำให้งานสำเร็จได้รวดเร็ว เพราะความร่วมมือจากทุกคน ทุกฝ่าย นอกจากนี้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ยังทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา แสดงถึงการบริหารที่มีประสิทธิภาพ (จันทราณี สวงวนนาม. 2553 :165)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุรินทร์ ได้นำหลักการการมีส่วนร่วม โดยให้ผู้บริหาร ครู องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มามีส่วนในการจัดการศึกษา แต่ยังมีปัญหาด้านบุคลากรภายในสถานศึกษา ยังขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (แผนปฏิบัติการประจำปี 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. 2561 : 19) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ส่วนใหญ่มักจะจัดการศึกษาโดยไม่เน้นการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาบางแห่งอาจจะจัดการเรียนการสอนโดยไม่มี การวางแผน บางแห่งอาจจะมีการวางแผนแต่ไม่มีการตรวจสอบประเมินผล และไม่ได้นำ ผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงเท่าที่ควร รวมทั้งบุคลากรมีน้อย ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ทางการศึกษายังต้องปรับตัวกับปริมาณงานที่มาก จึงทำให้การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาไม่เป็นระบบ ขาดความต่อเนื่อง บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพ ขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมขององค์กร กรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง (อัมพร ทองไชย. 2558 : 2 - 3) ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษายังไม่บรรลุตามที่คาดหวัง โดยจะเห็นได้จากผลการประเมินภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) โดยสำนักงานรับรอง มาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ ไม่ผ่านการรับรองจำนวน 12,465 แห่ง (ร้อยละ 37.96) จากสถานศึกษาที่เข้ารับการประเมิน 32,834 แห่ง โดยพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานมากที่สุด ร้อยละ 92.08 รองลงมา คือ สถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตามลำดับ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและ การประเมินคุณภาพการศึกษา. 2560 : 3) ประกอบกับ ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน

O-NET (Ordinary National Education Test) โดยสำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในช่วงปีการศึกษา 2554 - 2560 พบว่าจะคะแนนเฉลี่ยของแต่ละวิชาเกือบทั้งหมดไม่ถึงร้อยละ 50

การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่าการดำเนินงานที่ผ่านมา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในเท่าที่ควร เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการ เช่น การไม่มีเวลา สถานศึกษาไม่เปิดโอกาส และผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ประกอบกับผลการประเมินภายนอกรอบสาม พ.ศ. 2554 - 2558 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวน 85 โรงเรียน พบว่ามีสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินจำนวน 55 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 64.71 และโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินจำนวน 30 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 35.29 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. 2560 : 19 - 21)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นงานหนึ่งที่มีความสำคัญ และถือเป็นงานหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเอาใจใส่ เพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างความมั่นใจในการเข้ารับบริการทางการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

สมมติฐานการวิจัย

การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพการมีส่วนร่วม และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
2. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
3. เป็นข้อมูลสารสนเทศนำไปเผยแพร่ให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
4. เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานสถานศึกษา ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยมีขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

- 1.1 การมีส่วนร่วม สัมเคราะห์จากแนวคิดและหลักการของ ทร สุนทรายุทธ (2551 : 57) กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 11) ถวิล เกษสุพรรณ (2552 : 21) เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553 : 49) ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ (2553 : 64 - 65) จินตวีร์ เกษมสุข (2554 : 3 - 4) เจริญ ราชโสภา (2554 : 8 - 9) ประเสริฐศักดิ์ เหน็บไชยสง (2559 : 65 - 66) โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff. 1980 : 219 - 220) และ ชาดิด และคณะ (Shadid et al. 1982) ได้ 4 ด้าน ดังนี้

- 1.1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 1.1.2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 1.1.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- 1.1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกะระหว่จากกฎกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 3 ฉบับ คือ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 3 - 7) กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 22 - 35) และ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2561 : 1 - 5) ได้ 6 ด้าน ดังนี้

- 1.2.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา
- 1.2.2 การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา
- 1.2.3 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
- 1.2.4 การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- 1.2.5 การติดตามผลการดำเนินการ
- 1.2.6 การรายงานผลการประเมินตนเอง

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 3,496 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 85 คน และครู จำนวน 3,411 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างได้จากประชากรโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 70 คน และครู จำนวน 346 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 416 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมขององค์กรที่เปิดโอกาสให้บุคลากร มามีส่วนเกี่ยวข้องตามความเหมาะสม ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล จนเป็นวัฒนธรรมขององค์กร เกิดเป็นความผูกพัน สร้างความน่าเชื่อถือขององค์กร ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมั่นใจในการดำเนินการขององค์กร 4 ด้าน ได้แก่

1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอน การปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการเตรียมการก่อนการวางแผน การวิเคราะห์ข้อมูลและปัญหา การกำหนดแผนงานและโครงการต่าง ๆ การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล

1.2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอน การปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการรับรู้ว่ามีปัญหาและรู้ขอบข่าย ของปัญหา การวิเคราะห์และประเมินผลปัญหา ตั้งเกณฑ์หรือมาตรฐานสำหรับเลือกแก้ปัญหา รวบรวมข้อมูลตลอดจนหลักฐานและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดวิธีทางปฏิบัติแก้ปัญหา และประเมินผลหรือลำดับความสำคัญ

1.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอน การปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการวิเคราะห์ความจำเป็นและความสำคัญ ของโครงการ กำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานในโครงการ คัดเลือกและออกแบบ การดำเนินงานตามโครงการ สร้างเกณฑ์สำหรับการประเมินผล ดำเนินการตามโครงการและ กิจกรรม และประเมินผลการดำเนินการ

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอน การปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน กำหนดตัวชี้วัดและเครื่องมือที่จะใช้วัด กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือตัวเปรียบเทียบสำหรับตัวชี้วัด แต่ละตัว ดำเนินการประเมินผล และวิเคราะห์เปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ตั้งไว้

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการและการดำเนินงาน ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 6 ด้าน ได้แก่

2.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้เพื่อการประกันคุณภาพภายใน เพื่อใช้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์มาจากมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตร สถานศึกษา ซึ่งมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการ สถานศึกษา รวมทั้งมีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรับทราบ

2.2 การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ที่แสดงแผนงาน โครงการ กิจกรรม วิธีการ งบประมาณ และผู้รับผิดชอบ อย่างชัดเจน สอดรับกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ โดยมีการกำหนดกรอบ เวลาของการดำเนินงานอย่างน้อย 3 ปี เพื่อใช้เป็นกรอบ ทิศทางในการดำเนินงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายร่วมกันคิด วิเคราะห์ และพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ และมีการนำแผนสู่การปฏิบัติ ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้

2.3 การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่แสดง โครงการ กิจกรรม วิธีการ งบประมาณ ทรัพยากร และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน และเสนอ แผนปฏิบัติการประจำปี ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และนำ แผนปฏิบัติการประจำปี สู่การปฏิบัติตามกรอบ ระยะเวลา โครงการ กิจกรรม ที่กำหนดไว้ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี

2.4 การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หมายถึง สถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ประชุมชี้แจงสร้างความตระหนัก ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายใน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการประเมิน อย่างชัดเจน โดยจัดทำเครื่องมือการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและนำผล การประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ วางแผน แก้ไข และปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา

2.5 การติดตามผลการดำเนินการ หมายถึง สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา วางระบบการทำงานและมอบหมาย การติดตามตรวจสอบระดับสถานศึกษา โดยแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วย ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ตามปฏิทินการปฏิบัติงาน รวมทั้งดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามแผนเป็นระยะ ๆ ตลอดช่วงเวลาที่ปฏิบัติ และจัดทำรายงาน เสนอเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพต่อไป

2.6 การรายงานผลการประเมินตนเอง หมายถึง สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูล สารสนเทศ วิเคราะห์ และแปลผล ให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพตรงตามสภาพมาตรฐาน

ของสถานศึกษา เพื่อจัดทำรายงานประจำปีได้อย่างเหมาะสม เข้าใจง่าย ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ และรับรองผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และรายงานต่อผู้เกี่ยวข้อง หน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่สู่สาธารณชน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ทำหน้าที่บังคับบัญชาตามกฎหมาย ที่มีหน้าที่กำกับดูแลบังคับบัญชาข้าราชการครูในโรงเรียน ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

4. ครู หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

5. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การแบ่งขนาดของโรงเรียนตามจำนวนนักเรียน โดยแบ่งเป็น 4 ขนาด ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีจำนวนโรงเรียนน้อย จึงนำมารวมเป็นขนาดเดียวกัน แบ่งเป็น 3 ขนาด ดังนี้

5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน

5.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 - 1,499 คน

5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ ใน 17 อำเภอ แบ่งเป็น 8 สหวิทยาเขต มีสถานศึกษาจำนวน 85 แห่ง

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นความรู้พื้นฐาน และแนวคิดที่จะนำไปสู่กรอบแนวคิดการวิจัย และเป็นข้อมูลประกอบการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และอภิปรายผล ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม
  - 1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม
  - 1.2 ความหมายของการมีส่วนร่วม
  - 1.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
  - 1.4 กระบวนการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา
2. การมีส่วนร่วมในสถานศึกษา
  - 2.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน
  - 2.2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 2.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
  - 2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
3. หลักการ และแนวคิดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  - 3.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  - 3.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 3.3 หลักการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 3.4 การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
4. แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  - 4.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา
  - 4.2 การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา
  - 4.3 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
  - 4.4 การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
  - 4.5 การติดตามผลการดำเนินการ

- 4.6 การรายงานผลการประเมินตนเอง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ
6. กรอบแนวคิดของการวิจัย

แนวคิด และทฤษฎีการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม มีความสำคัญมากในการทำงานต่าง ๆ เพราะจะช่วยให้องค์กรมีบรรยากาศการทำงานที่ดี มีความสำเร็จของงานสูง ได้มีผู้ให้ทัศนะของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของนักวิชาการ พบว่า การมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีสองปัจจัย (Two-Factor Theory) ของ เฮอร์ซเบิร์ก (Herzberg. 1959 : 113 - 115) โดยมุ่งความสนใจที่องค์ประกอบ 2 ชุด คือ องค์ประกอบของความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ โดยพบว่าองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดความสุขในการทำงานมีอยู่ 2 ประการ คือ
  - 1.1 องค์ประกอบที่เรียกว่า องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ (Motivate Factors) มีอยู่ 5 ประการ คือ
    - 1.1.1 ความสำเร็จของงาน หมายถึง การที่คนทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบผลสำเร็จอย่างดีเมื่องานประสบผลสำเร็จจึงเกิดความรู้สึกพอใจและปลาบปลื้มในผลสำเร็จของงานนั้น
    - 1.1.2 การได้รับการยอมรับ หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อน จากผู้มาขอคำปรึกษาหรือจากบุคคลในหน่วยงาน การยอมรับนี้จะอยู่ในรูปของการยกย่องชมเชย หรือการยอมรับในความรู้ความสามารถ
    - 1.1.3 ลักษณะของงาน หมายถึง งานที่สนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ท้าทาย หรือเป็นงานที่สามารถทำตั้งแต่ต้นจนจบได้โดยลำพัง
    - 1.1.4 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานและมีอำนาจในงานที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่
    - 1.1.5 ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน หมายถึง ได้รับการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น การมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม

1.2 องค์ประกอบที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน องค์ประกอบนี้เรียกว่า องค์ประกอบคำจูน (Hygiene Factors) มีอยู่ 11 ประการ คือ

- 1.2.1 เงินเดือน หมายถึง เงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือนนั้นเป็นที่พอใจของบุคคลในหน่วยงาน
- 1.2.2 โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต หมายถึง โอกาสที่จะได้รับการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่ง และได้รับความก้าวหน้าในทักษะวิชาชีพ
- 1.2.3 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานร่วมกันมีความเข้าใจอันดีและความสัมพันธ์อันดีกับผู้บังคับบัญชา
- 1.2.4 ฐานะของอาชีพ หมายถึง อาชีพนั้นเป็นที่ยอมรับของสังคมมีเกียรติและศักดิ์ศรี
- 1.2.5 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา หมายถึง การติดต่อระหว่างบุคคลกับผู้บังคับบัญชาที่แสดงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ความสามารถทำงานร่วมกันและเข้าใจซึ่งกันและกัน
- 1.2.6 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การติดต่อระหว่างบุคคลกับเพื่อนร่วมงานที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ความสามารถทำงานร่วมกันและเข้าใจ
- 1.2.7 เทคนิคการนิเทศ หมายถึง ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินงานหรือความยุติธรรมในการบริหาร
- 1.2.8 นโยบายและการบริหารงานของบริษัท หมายถึง การจัดการการบริหารงานขององค์กรและการติดต่อสื่อสารในองค์กร
- 1.2.9 สภาพการทำงาน ได้แก่ สภาพทางกายภาพของงาน เช่น แสง เสียง อากาศ ชั่วโมงทำงาน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น อุณหภูมิหรือเครื่องมือต่าง ๆ
- 1.2.10 ความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายถึง ความรู้สึกดีหรือไม่ดี อันเป็นผลที่ได้รับจากงานของเขา
- 1.2.11 ความมั่นคงในงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงในงานความยั่งยืนของอาชีพ หรือความมั่นคงขององค์กร

องค์ประกอบทั้งสองด้านนี้ เป็นสิ่งที่คนงานต้องการ เพราะเป็นแรงจูงใจในการทำงาน องค์ประกอบหรือปัจจัยกระตุ้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญทำให้เกิดความสุขในการทำงาน และเมื่อคนได้รับการตอบสนองด้วยปัจจัยชนิดนี้แล้ว คนจะเกิดความพึงพอใจในงาน ส่วนปัจจัยคำจูนทำหน้าที่เป็นตัวป้องกันมิให้คนเกิดความทุกข์หรือความไม่พึงพอใจในการทำงาน ขึ้น เมื่อใดที่คนงานได้รับการตอบสนองปัจจัยชนิดนี้เพียงพอแล้ว จะไม่มีความไม่พึงพอใจ

ในงาน แต่มิได้หมายความว่าความพึงพอใจจะเกิดขึ้น เพราะปัจจัยค้ำจุนเป็นเพียงตัวป้องกันมิให้
ความไม่พึงพอใจเกิดขึ้น ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นต่อเมื่อปัจจัยกระตุ้นได้รับการตอบสนอง

2. ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ แมคเคลแลนด (McClelland. 1961 :
100 - 112) โดยได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสิ่งจูงใจของมนุษย์ในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จ ทั้งในระดับ
บุคคลและระดับสังคมผลของการศึกษาดังกล่าว คนเรามีความต้องการอยู่ 3 ประการ คือ

2.1 ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Need for Achievement) เป็นความปรารถนา
จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มีความสบายใจ
เมื่อประสบความสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความสำเร็จ

2.2 ความต้องการความผูกพัน (Need for Affiliation) เป็นความต้องการ
อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ต้องการความเป็นมิตรและสัมพันธภาพที่อบอุ่น

2.3 ความต้องการมีอำนาจบารมี (Need for Power) ได้แก่ ความต้องการ
รับผิดชอบบุคคลอื่น ต้องการควบคุมและให้คุณให้โทษแก่ผู้อื่นได้

สาระสำคัญประการหนึ่งของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด ก็คือผู้ที่
ทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จต้องมีแรงจูงใจในด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับสูง
หรือกล่าวได้ว่าความสำเร็จของงานจะทำได้โดยการกระตุ้นความต้องการด้านสัมฤทธิ์ผลอยู่ใน
ระดับสูงหรือกล่าวได้ว่าความสำเร็จของงานจะทำได้โดยการกระตุ้นความต้องการด้านสัมฤทธิ์ผล
เป็นสำคัญ บุคคลแต่ละคนเมื่อมีความต้องการด้านสัมฤทธิ์ผลสูงก็สามารถทำงานได้สำเร็จและ
ช่วยให้งานของหน่วยงานสำเร็จไปด้วย

3. ทฤษฎีระบบการบริหาร 4 ระบบ ของ ลิเคิร์ท (Likert. 1967 : 16 - 24) ได้เสนอ
ทฤษฎีการบริหารซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน 4 รูปแบบ และเรียกว่า การบริหาร 4 ระบบ ประกอบด้วย

ระบบที่ 1 : เผด็จการ (System 1 : Exploitative Authoritative)

ระบบบริหารแบบนี้ ผู้บริหารจะเชื่อมั่นในความคิดเห็นของตนเองสูง โดยให้
ความไว้วางใจต่อผู้ร่วมงานน้อย การตัดสินใจจะมาจากผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น การติดต่อสื่อสาร
จะสั่งเบื่องบนหน่วยเหนือลงมา การจูงใจให้ทำงานจะบีบบังคับหรือสร้างระเบียบกฎเกณฑ์ขึ้นให้
เกิดความเกรงใจ กลัว ความสัมพันธ์โดยส่วนตัวจะมีน้อย และลักษณะการทำงานมักจะทำตาม
ความสามารถส่วนบุคคลเป็นรายคน เป้าหมายต่าง ๆ จะออกมาในลักษณะคำสั่งจากผู้บริหาร
ระดับสูงขององค์กรเท่านั้น

ระบบที่ 2 : เผด็จการแบบมีศีลปี (System 2 : Benevolent Authoritative)

ระบบการบริหารแบบนี้ ผู้บริหารจะแสดงออกถึง ท่าทีไว้วางใจต่อผู้ร่วมงาน มีวิธีการจูงใจผู้ร่วมงาน โดยรางวัล แต่บางครั้งก็มีการบังคับ ขอมให้มี การสื่อสารจากผู้ร่วมงาน ไปสู่ผู้บริหารบ้าง บรรยากาศอาจจะดูเหมือนผู้บริหารขอความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็น จากผู้ร่วมงาน แต่จริง ๆ แล้ว นโยบายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กรจะถูกกำหนด โดยผู้บริหาร เท่านั้น ซึ่งผู้บริหารอาจให้ผู้ร่วมงานตัดสินใจได้ในระดับหนึ่ง แต่ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับนโยบาย ที่ผู้บริหาร ได้วางไว้

ระบบที่ 3 : การปรึกษาหารือ (System 3 : Consultative)

ระบบการบริหารแบบนี้ ผู้บริหารจะยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงานมาก มีความไว้วางใจและยอมให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยการขอคำปรึกษาหารือ หรือข้อเสนอแนะเพื่อประกอบเป็นแนวทาง มีการจูงใจในลักษณะของการให้รางวัลเป็นส่วนใหญ่ การติดต่อสื่อสารเป็นแบบ 2 ทางโดยสมบูรณ์ ผู้บริหารจะเป็นฝ่ายวางนโยบายขององค์กรอย่าง กว้าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการทำงาน ความสัมพันธ์ส่วนตัวจะใกล้ชิดสนิทสนมกันได้ทั้งผู้บริหาร และผู้ร่วมงาน แต่การตัดสินใจในเรื่องสำคัญยังคงเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารอยู่

ระบบที่ 4 : กลุ่มที่มีส่วนร่วม (System 4 : Participative Group)

ระบบการบริหารแบบนี้ ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจในตัวผู้ร่วมงาน มากมีการกระจายตัดสินใจสั่งการ ไปทั้งองค์กร การติดต่อสื่อสารนอกจากจะเป็น 2 ทางแล้วยังมี การติดต่อสื่อสารระหว่างเพื่อนร่วมงานด้วย การจูงใจมักอยู่ที่เป้าหมายและการพัฒนาองค์กร ความสัมพันธ์โดยส่วนตัวเป็นอย่างฉันทมิตรระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงาน โดยทุกฝ่ายต่างมุ่งที่จะ สนับสนุนความพยายามที่จะให้เป้าหมายขององค์กรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้

4. ทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff. 1980 : 213 - 218) ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าจะต้องประกอบด้วย การมีส่วนร่วมเชิงข้อ 4 ประการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไร และทำด้วย วิธีการอย่างไร มีส่วนในการดำเนิน โครงการ ตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุน โครงการและ การร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์อันเกิดจาก โครงการพัฒนาและมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง การที่บุคลากร มีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาในการดำเนินงาน การคิดริเริ่มโครงการ การเลือกทำโครงการ ตลอดจนกระทั้งงานและกิจกรรมส่วนต่าง ๆ ในการดำเนินงานในโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนคือ

- 4.1.1 ริเริ่มตัดสินใจ
- 4.1.2 ดำเนินการตัดสินใจ
- 4.1.3 ตัดสินใจปฏิบัติการ

4.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งด้านงบประมาณ ด้านแรงงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ให้กับโครงการ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการนั้น อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน การเป็นสมาชิก การเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา อีกทั้ง การมีส่วนร่วมสามารถเป็นบุคคลในทุกกลุ่มได้เช่นกัน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 4.2.1 ด้านทรัพยากร
- 4.2.2 ด้านการบริหาร
- 4.2.3 ด้านการประสานขอความร่วมมือ

4.3 การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ (Benefits) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ทั้งในทางบวกและทางลบทั้งในทางบวกและทางลบในขณะที่ดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ เช่น การมีรายได้และทรัพย์สินเพิ่มขึ้น จากโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ หรือ การมีหนี้สินเพิ่มจากโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ประกอบด้วย

- 4.3.1 ทางด้านวัตถุ
- 4.3.2 ผลประโยชน์ทางสังคม
- 4.3.3 ผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินโครงการอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่เป็นทางการ เช่น การร่วมประชุม การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การเข้าร่วมเป็นคณะทำงานวิจัย ประเมินผลโครงการ ไม่เป็นทางการ ได้แก่ การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดำเนินงานโครงการ นำผลการประเมินโครงการมาใช้ในการพิจารณาร่วมกันเพื่อจัดทำโครงการ งาน กิจกรรมในการดำเนินงานครั้งต่อไป การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประกอบด้วย

- 4.4.1 ควบคุมตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด
- 4.4.2 ปรับตัวในการมีส่วนร่วม

สรุปได้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมีหลากหลายทฤษฎี โดยแต่ละทฤษฎีมุ่งเน้นให้เกิดการทำงานร่วมกันภายในองค์กร ซึ่งต้องมีการตัดสินใจร่วมกัน มีการระดมความคิด ความรู้ ในการปฏิบัติภารกิจร่วมกัน มีความไว้วางใจกัน เพื่อให้งานสำเร็จผลตามเป้าหมายที่องค์กรวางไว้

ความหมายของการมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ในแนวทางเดียวกัน ดังนี้

จันทรานี สงวนนาม (2553 : 167) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคล ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล

ฉลาด จันทรสสมบัติ (2553 : 176 - 177) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาแก้ปัญหา การวางแผน ดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้น ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบ

ทินกร ประเสริฐหล้า วาโร เฟิงส์วัสดี และ ศศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ (2553 : 159 - 169) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคล หรือคณะบุคคลได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ในการทำกิจกรรมหรืองานด้วยความสมัครใจ ทั้งที่มีเป้าหมาย หรือไม่มีเป้าหมายในผลประโยชน์ แต่มุ่งหวังให้งานหรือกิจกรรมนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และทำให้บุคคลนั้นเกิดความรัก ผูกพันต่องาน กิจกรรม หรือองค์กร

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553 : 16) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ บุคคลกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะทางตรง หรือทางอ้อมในลักษณะ ของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล การเปิดโอกาสให้เข้าร่วมกิจกรรม จะได้รับประโยชน์ในด้านการนำความรู้ ความสามารถ และทักษะ ของคนในองค์กร หรือ ในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554 : 254) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมตามความเหมาะสม นับตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมสนับสนุน ร่วมติดตามประเมินผลร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมรับผิดชอบผลงานที่ออกมา ร่วมภาคภูมิใจในผลงาน หรือรับข้อตำหนิที่เกิดขึ้นนั้น คือ ร่วมรับผิดชอบ และชอบ

ซูชาติ พ่วงสมจิตร (2555 : 209 - 211) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารหน่วยงาน

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556 : 228) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินงาน และการตัดสินใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กร เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟัง และนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนา และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการหรือองค์กร ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์กร และหน่วยงานที่ดีที่สุด

ประภาพรธณ รักเลียง (2556 : 123) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมตามความเหมาะสมตั้งแต่ การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมสนับสนุน ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมรับผิดชอบผลงานที่ออกมา ร่วมภาคภูมิใจในผลงานหรือรางวัลที่เกิดจากการร่วมกันปฏิบัติงาน หรือรับข้อตำหนิที่เกิดขึ้น นั่นคือรวมทั้งคิดและชอบ

โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff. 1980 : 213) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า คือ การที่สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 ขั้นตอน ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

روبบินส์ (Robbins. 1990 : 356) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นการที่ผู้ได้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจกับผู้บริหาร

จากความหมายที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมขององค์กรที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมาเกี่ยวข้องตามความเหมาะสม ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล จนเป็นวัฒนธรรมขององค์กร เกิดเป็นความผูกพัน สร้างความน่าเชื่อถือขององค์กร ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมั่นใจในการดำเนินการขององค์กร

ความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างมากในการดำเนินงานในทุกภารกิจ มีนักวิชาการและนักการศึกษา ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

วินัย คิสสงค์ (2550 : 51) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเปิดโอกาสให้พนักงานรวมกลุ่มกันใช้ความรู้ความสามารถ สติปัญญาและประสบการณ์ของแต่ละคนร่วมกันปรับปรุงในหน่วยงานของตน ซึ่งมีข้อดี ดังนี้

1. ผู้ที่มีปัญหาดีที่สุด และสามารถแก้ปัญหาได้ดีที่สุด คือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดปัญหามากที่สุดจะแก้ปัญหาได้ถูกต้องที่สุด
2. บุคลากรได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม และมีส่วนร่วมในการบริหาร
3. ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกว่าคุณค่า มีความภาคภูมิใจ และทำงานเต็มความสามารถ

จันทราณี สงวนนาม (2553 : 168) ได้กล่าวถึงข้อดีที่ทำให้เกิดประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์กร
2. ลดความขัดแย้งในการทำงาน และเพิ่มความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น
3. สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน
4. ช่วยให้ผู้ร่วมงานสุขภาพจิตดี ทุกคนมีงานทำ
5. สร้างความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร
6. ลดค่าใช้จ่ายและใช้ทรัพยากรอย่างทะนุถนอม
7. ช่วยให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
8. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

ไชยา ภาวะบุตร (2555 : 35) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การยอมรับการตัดสินใจมีมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง เขาจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา และผู้บริหารสหภาพแรงงาน มีความราบรื่นมากขึ้น
3. ความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากพนักงานมีส่วนร่วมในกระบวนการขององค์กรที่สำคัญ
4. ความไว้วางใจฝ่ายบริหารมีมากขึ้น พนักงานมีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น
5. การบริหารผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชามีความง่ายมากขึ้น ถ้าหากว่าผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาผูกพัน ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การบริหารจะมีความง่ายมากขึ้น

6. การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการตัดสินใจ
ทางการบริหาร มาจากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกันในการคิดแก้ปัญหา

7. การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น ซึ่งจะช่วยให้องค์กรมีตั้งย้อนกลับ
จากพนักงาน ได้เป็นอย่างดี

8. การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยปรับปรุงทีมงาน
ให้ดีขึ้น ซึ่งทีมงานมีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนที่เผชิญโดยองค์กรส่วนใหญ่ในปัจจุบัน

อำนาจ ทองโปรง (2555 : 92) กล่าวไว้ว่า ประโยชน์การมีส่วนร่วม มีดังนี้

1. องค์กรบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากขึ้น
2. การบริหารจัดการของฝ่ายบริหารมีความสะดวกคล่องตัวมากขึ้น
3. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชามีความราบรื่นเกิด
ความศรัทธาไว้วางใจและยอมรับกันมากขึ้น
4. ความผูกพันและความจงรักภักดีต่อองค์กรของผู้ปฏิบัติงานสูงขึ้น เนื่องจากได้รับ
การยอมรับในความคิด ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกัน
5. ส่งเสริมการทำงานในระบบทีมงานดีขึ้น มีการประสานงานและยอมรับ
การไว้วางใจในกลุ่มงานมากขึ้น
6. ลดอัตราการขาดงาน การลางานและการหน่วงเหนี่ยวงานและความเฉื่อยชา
ในการทำงานของพนักงานน้อยลง

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556 : 228 - 229) กล่าวไว้ว่า ประโยชน์การมีส่วนร่วม มีดังนี้

1. ทำให้การบริหารหรือพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาที่มีความหลากหลาย
เป็นไปอย่างถี่ถ้วน รอบคอบ เพราะเป็นการระดมแนวคิดจากบุคคลที่มีความหลากหลาย
ทั้งความรู้และประสบการณ์
2. ทำให้มีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน โดยมีให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีอำนาจ
มากเกินไป ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้องอันเกิดความเสียหายแก่องค์กรได้
3. เป็นการขจัดปัญหา มิให้การดำเนินนโยบายใด ๆ มีผลต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
มากหรือน้อยเกินไป ซึ่งจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการดำเนินการต่อทุกฝ่ายได้
4. ก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี ทำให้การบริหารเป็นไปอย่างราบรื่นและ
มีประสิทธิภาพ
5. การรวมตัวกันของบุคคลเป็นเครือข่ายจะก่อให้เกิดพลังที่เข้มแข็ง สามารถ
ขับเคลื่อนกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตรงเป้าหมาย โดยทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ

ประภาพรณ รักเลี้ยง (2556 : 24) ได้กล่าวประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. การยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการที่บุคคลมีส่วนร่วมในการวางแผนการเปลี่ยนแปลง บุคคลจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

2. ช่วยให้การวางแผน และการตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพมากขึ้น
3. ช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ร่วมงาน ทำให้เกิดความผูกพันงานต่อองค์กร
4. ช่วยให้เกิดการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ
5. ผู้ร่วมงานเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากซึ่งกันและกัน
6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ มีความราบรื่นมากขึ้น

สวานส์เบอร์ก (Swansburg, 1996 : 399) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้

ดังนี้

1. พนักงานมีความไว้วางใจกันสูงและสนับสนุนซึ่งกันและกัน
2. ลดตำแหน่งของพนักงานที่มีตำแหน่งเท่ากัน ลดอัตราพนักงานระดับบริหารลง
3. เพิ่มความรับผิดชอบให้กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น
4. ลดความสับสนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน โดยการปรับปรุงการติดต่อสื่อสารให้ดีขึ้น

5. นิเทศงานด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานได้วินิจฉัยและแก้ปัญหาให้ผู้ปฏิบัติงานมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการพัฒนาอาชีพ

6. มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานมากขึ้น
7. เข้าใจกฎระเบียบได้ชัดเจนขึ้น
8. เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้ผลงานเพิ่มขึ้น
9. ทำให้เกิดทีมงานที่มีความร่วมมือร่วมใจกัน มีแรงจูงใจและมีความสามารถในการตัดสินใจ และทำให้เข้าใจองค์กรได้ดียิ่งขึ้น

10. ปรับปรุงการติดต่อสื่อสารในองค์กร

11. ลดการขาดงาน

12. เพิ่มประสิทธิผลและผลผลิตในงาน รวมถึงปรับปรุงคุณภาพของงาน
เพิ่มการเรียนรู้ในงานให้มากขึ้น

13. เพิ่มขวัญและแรงจูงใจในการทำงาน เพิ่มความกระตือรือร้นในการเข้ามา
มีส่วนร่วมในการบริหารงานของผู้ปฏิบัติงาน

14. ได้รับความคิดใหม่ ๆ ในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

15. แสดงให้เห็นถึงผู้นำที่มีความสามารถได้อย่างชัดเจน
16. ช่วยให้คนงานเข้าใจถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของวิชาชีพได้อย่างชัดเจน
17. ลดการหมุนเวียนเปลี่ยนงานและสร้างความมั่นคงในงาน
18. เพิ่มความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรจากการที่มีทัศนคติต่อองค์กรในทางที่ดี
19. การทำงานนอกเวลาลดลง
20. ต้นทุนในการบริหารลดลง
21. เป็นการส่งเสริมทักษะและช่วยให้คนงานได้ค้นพบความสามารถพิเศษของตนเองซึ่งเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ
22. เพิ่มความพึงพอใจในการทำงาน
23. เกิดการยอมรับที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะช่วยทำให้เพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคล เพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ขององค์กร การปรับตัวและการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

จากแนวคิดที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมาสรุปได้ว่า ความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วม คือ ช่วยในการสร้างความสามัคคี ลดความขัดแย้งระหว่างบุคคลในองค์กร และเป็นการรวมพลังทั้งด้านความคิด และการตัดสินใจของบุคคลในองค์กร ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ทำให้องค์กรพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา

การมีส่วนร่วมในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ให้นักลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา มีนักวิชาการ และนักการศึกษาได้ให้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. กระบวนการมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการ และนักการศึกษาได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

ธร สุนทรายุทธ (2551 : 67) ได้เสนอประเภทของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการตัดสินใจ นั้นประการแรกสุด คือการกำหนดตามความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญแบ่งเป็นการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนนี้ได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร และการประสานงาน

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) นอกจากจะพิจารณาถึงผลประโยชน์ในเชิงปริมาณ และคุณภาพแล้ว จะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

ถวิลวดี บุรีกุล (2552 : 14 - 17) ได้นำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาตามระดับการมีส่วนร่วมจากระดับต่ำสุดไปหาระดับสูงสุด คือ

1. การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล เป็นขั้นตอนที่ผู้กำหนดนโยบายให้ข้อมูลแก่ประชาชนโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแถลงข่าว การแสดงนิทรรศการ การทำหนังสือ หรือการใช้สื่ออื่น ๆ

2. การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เป็นขั้นตอนที่ผู้กำหนดนโยบายเชิญชวนให้ผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้น เช่น การสำรวจความคิดเห็น

3. การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือ เป็นการเจรจากันระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการ เช่น การจัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

4. การมีส่วนร่วมวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน เป็นการมีส่วนร่วมในขอบเขตที่กว้างขึ้นมีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการและวางแผนถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ

5. การมีส่วนร่วมปฏิบัติ เป็นการร่วมกันของทุกฝ่ายดำเนินการตามนโยบายหรือโครงการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

6. การมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบ ประเมินผล ซึ่งอาจจัดทำในรูปแบบของการจัดตั้งคณะกรรมการติดตาม ประเมินผลที่มาจากหลายฝ่าย การประเมินผลนี้มีความสำคัญต่อการพิจารณาจัดสรรประโยชน์ การยุติ หรือคงไว้ ตลอดจนการปรับปรุงนโยบายหรือโครงการ

7. การมีส่วนร่วมควบคุมโดยประชาชน เพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทั้งหมด เช่น การลงประชามติ

ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ (2553 : 64 - 65) ได้นำเสนอกระบวนการมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือและวางแผน ประกอบด้วย การรับรู้ เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนและร่วมวางแผนกิจกรรม

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการประกอบด้วย การเกี่ยวข้องกับ

การดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ และการตัดสินใจ

3. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลงานเป็นการตรวจติดตามถึงผลงานที่ได้ทำ หรือปฏิบัติไปแล้วเพื่อหาข้อสรุป

4. การมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์เป็นการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ ผลของกิจกรรม หรือผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้น

จินตวิรี เกษมสุข (2554 : 3 - 4) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของการมีส่วนร่วม ซึ่งสรุปได้ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 มีส่วนร่วมในการคิด ศึกษาและค้นคว้าหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ตลอดจนความต้องการของชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 มีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย หรือแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อลดและแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 4 มีส่วนร่วมในการควบคุมติดตาม และประเมินผลการทำงาน

โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980 : 213 - 218) ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าจะต้องประกอบด้วยการมีส่วนเกี่ยวข้อง 4 ประการได้แก่ การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไร และทำด้วยวิธีการอย่างไร มีส่วนในการดำเนินโครงการตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุน โครงการและการร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนาและมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบไปด้วย 3

ขั้นตอนคือ

1.1 ริเริ่มตัดสินใจ

1.2 ดำเนินการตัดสินใจ

1.3 ตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านทรัพยากร

2.2 ด้านการบริหาร

2.3 ด้านการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ (Benefits) ประกอบด้วย
  - 3.1 ทางด้านวัตถุ
  - 3.2 ผลประโยชน์ทางสังคม
  - 3.3 ผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง ประกอบด้วย
  - 4.1 ควบคุมตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด
  - 4.2 ปรับตัวในการมีส่วนร่วม

ชาดิด และคณะ (Shadid et al. 1982 : 356) ให้ความเห็นว่า แนวคิดเรื่องขั้นตอนการมีส่วนร่วมที่เป็นแนวคิดที่เป็นระบบมากที่สุด ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประการแรกที่จะต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงการดำเนินแผนงานและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนขององค์ประกอบในการดำเนินงานโครงการนั้นจะได้อาจมาจากคำถามที่ว่าใครทำประโยชน์ให้กับโครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารและประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้จะรวมผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์และเป็นโทษได้ทั้งต่อบุคคลและสังคม

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือความเห็น (View) ความชอบ (Performance) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

2. กระบวนการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา

มีนักวิชาการ และนักการศึกษาได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 11) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในสถานศึกษามีองค์ประกอบสำคัญ 5 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมคิดริเริ่ม และตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมวางแผน
3. การมีส่วนร่วมดำเนินการ
4. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผล
5. การมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากการจัดการศึกษาของโรงเรียน

เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2553 : 24) ได้สรุปขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ ตลอดจนความต้องการ
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การประชุม การแสดงความคิดเห็น

รวบรวมข้อมูลและตัดสินใจ

4. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
5. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล
6. การมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงาน

เจริญ ราชโสภา (2554 : 8 - 9) ได้นำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือ
2. การมีส่วนร่วมการวางแผน
3. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ
4. การมีส่วนร่วมการปฏิบัติการ
5. การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล
6. การมีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนา

ประเสริฐศักดิ์ เหมนไชยสง (2559 : 65 - 66) ได้สังเคราะห์การมีส่วนร่วมในโรงเรียน
ได้ 5 กระบวนการ คือ การมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนินงาน
การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนา

จากกระบวนการมีส่วนร่วมที่กล่าวมา นำมาสังเคราะห์ได้ดัง ตาราง 2.1

ตาราง 2.1 การสังเคราะห์กระบวนการมีส่วนร่วม

กระบวนการมีส่วนร่วม	ชร สุรนพราชูทช. 2551	กระทรวงศึกษาธิการ. 2552	ถวิลวดี บุรีกุล. 2552	เมตต์ เมตต์การุณจิต. 2553	ศิริชัย กาญจนวาสี. 2553	จินตวิทย์ เกษมสุข. 2554	เจริญ ราชโสภา. 2554	ประเสริฐศักดิ์ เทินโสดง. 2559	Cohen & Uphoff. 1980	Shadid et al. 1982	ความถี่	อันดับ
1. มีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	8	3
2. มีส่วนร่วมในการดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	9	2
3. มีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์	✓	✓			✓				✓	✓	5	5
4. มีส่วนร่วมในการ ประเมินผล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10	1
5. มีส่วนร่วมในการวางแผน		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			7	4
6. มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล			✓								1	
7. มีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น			✓			✓					2	6
8. มีส่วนร่วมในการ ปรึกษาหารือ			✓		✓						2	6
9. มีส่วนร่วมโดยประชาชน			✓								1	7
10. มีส่วนร่วมในการค้นหา ปัญหาและสาเหตุ				✓							1	7
11. มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์				✓							1	7
12. มีส่วนร่วมในการปรับปรุง และพัฒนา							✓	✓			2	6

จากตาราง 2.1 การสังเคราะห์กระบวนการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การคัดเลือก จากความถี่ เรียงจากมากไปน้อย 4 อันดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วม ในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ การมีส่วนร่วมในการวางแผน ตามลำดับ ซึ่งจะนำไปเป็นกรอบเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้

กระบวนการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา

จากการสังเคราะห์กระบวนการมีส่วนร่วมจากนักวิชาการ และนักการศึกษา ได้กรอบ แนวคิดการมีส่วนร่วม จำนวน 4 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการวางแผน

การวางแผนถือเป็นจุดเริ่มต้นของการทำงานและการบริหารงาน เป็นขั้นตอนที่ต้องใช้ เวลาและมีความสำคัญมาก เพราะจะช่วยให้ขั้นตอนต่อไปดำเนินได้ด้วยดี การวางแผนช่วยให้เกิด การปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ช่วยลดปัญหาและอุปสรรคในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีนักวิชาการและ นักการศึกษาได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนไว้ ดังนี้

1. ความหมายของการวางแผน

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้นิยามความหมายของการวางแผนไว้ ดังนี้

เสนาะ ตีเขาวี (2551 : 13) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การกำหนดขึ้นมาล่วงหน้า ว่าเป้าหมายเป็นอย่างไร และจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น หน้าที่ในการวางแผน จะต้องระบุผลงานที่ต้องการและหนทางที่ได้ผลงานนั้นมาด้วยเช่นกัน

เบญจวรรณ ชุ่มทอง (2552 : 2) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการ กำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานขั้นตอนต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้สามารถยืนยัน ได้ว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้มีความเป็นไปได้ และสามารถปฏิบัติงานได้จริงบรรลุผลสำเร็จตามแผนงาน

สมคิด บางโม (2552 : 83) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง ความสำเร็จของธุรกิจ จะเกิดขึ้นได้จากการกำหนดงาน กำหนดวิธีในการดำเนินงาน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของ บุคลากรและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานให้บรรลุผล

ฉลัด จันทรมบัติ (2553 : 159) กล่าวว่า การวางแผน (Planning) หมายถึง กระบวนการที่องค์กรหรือหน่วยงานดำเนินการเพื่อให้ได้ผลที่ต้องการในอนาคต โดยการตัดสินใจ

ล่วงหน้าในการเลือกวิธีทำงานที่ดีที่สุดที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ให้บรรลุผลตามที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด และเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถปรับปรุงแก้ไขได้อยู่เสมอ

เนตร์พัฒนา ขาววิราช (2553 : 84) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง แผนที่ใช้ในการปฏิบัติของพนักงานในแต่ละระดับในแต่ละแผนกในองค์กรมีการกำหนดให้รายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติวิธีปฏิบัติเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการประสานงานมีลักษณะเจาะจงหน้าที่ในการดำเนินงานอย่างชัดเจน

สาคร สุขศรีวงศ์ (2554 : 127 - 128) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การกำหนดพันธกิจเป้าหมาย และแผนงานเพื่อให้องค์กรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่ประสงค์

สัมมา รธนิชย์ (2556 : 38 - 39) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การตั้งจุดประสงค์เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงานให้สำเร็จ

วารภรณ์ มงคลสกุล (2559 : 15) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการศึกษาและร่วมกันกำหนดแผนการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แนวทางการใช้ทรัพยากรเพื่อดำเนินการในแต่ละขั้นตอน

มินซ์เบิร์ก (Mintzberg, 1994 : 12) กล่าวว่า การวางแผน คือ กระบวนการในการจำแนกแจกแจงเหตุผล คือ การวางแผนเป็นกระบวนการที่เป็นทางการ โดยคำนึงถึงการบูรณาการหรือเชื่อมโยงระบบการตัดสินใจของหน่วยงานต่าง ๆ เข้าด้วยกันอันจะนำไปสู่การกำหนด วิธีการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อบรรลุสู่จุดมุ่งหมายหรือผลลัพธ์ที่ต้องการร่วมกัน

คินิชิ และ วิลเลียมส์ (Kinichi & Williams, 2004 : 66) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การนำงานที่ได้รับมอบหมายมาปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารระดับต้นมาปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนงานขององค์กรที่กำหนดเป้าหมายไว้ให้บรรลุผลด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ภายในระยะเวลาที่กำหนด

จากความหมายที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการในการกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติ สามารถวัดผลได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อนำไปปฏิบัติในการทำงานของบุคคลให้บรรลุเป้าหมายในการทำงานในแต่ละปี โดยการวางแผนปฏิบัติงานต้องมีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการทั้งระยะสั้นและระยะยาวขององค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

2. ความหมายของการมีส่วนร่วมในการวางแผน

มีนักวิชาการและนักวิชาการศึกษาได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการวางแผนไว้ ดังนี้ ประยูร อัครบวร (2552 : 63 - 65) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การรับรู้ เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผน และร่วมวางแผนกิจกรรม

จิณฉัตร ปะโคทัง (2553 : 164) กล่าวว่า การร่วมวางแผน (Planning Participation) หมายถึง การนำสิ่งที่ร่วมคิด มากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการร่วมกัน ด้วยการระดมทรัพยากร จากทุกฝ่าย

เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2553 : 249) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ในการวางแผนไว้ว่า เป็นการตัดสินใจล่วงหน้าว่าในอนาคตจะทำอะไร จะมีวิธีดำเนินการอย่างไร และใครจะเป็นผู้รับผิดชอบเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการนำความรู้ทางนโยบายและแผนมาประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ

วันชัย มีชาติ (2557 : 150 - 161) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ในการวางแผนไว้ว่า เป็นกระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร และดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2557 : 9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ การวางแผนกำหนดรายละเอียดหรือวิธีการดำเนินงานของ องค์กร ร่วมวางแผนปรับปรุงแก้ไขปัญหาเพื่อติดตามผลการดำเนินงานและมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนปฏิบัติการราชการขององค์กร

สมคิด บางโม (2558 : 82) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการวางแผนไว้ ว่าเป็นการกำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติไว้ล่วงหน้า โดยการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ และ เลือกแนวทางปฏิบัติที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

เฉลิมพล จันดา (2560 : 47) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การรับรู้ เข้าถึงข้อมูลว่าจะจัดกิจกรรมหรือโครงการอะไร จะแบ่งงานกันอย่างไร ใช้งบประมาณ มากน้อยเพียงใด จะจัดหางบประมาณมาจากที่ใด และใครจะเป็นผู้ดูแลรักษาในการวางแผนและ ร่วมวางแผนกิจกรรม

สมชาติ กิจยรรยง (2560 : 167) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมในการวางแผนไว้ ว่าเป็นเรื่องของการหาคำตอบสำหรับคำถามที่ว่า จะทำอะไร ทำไม่ต้องทำ จะทำอย่างไร จะทำ เมื่อใด จะทำที่ไหน จะให้ใครทำ จะต้องใช้ทรัพยากรอะไร

โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980 : 213) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน (Planning) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการประชุม ให้ความคิดเห็นในกระบวนการจัดวางแผนงาน โครงการ การกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงาน งบประมาณ และทรัพยากร การดำเนินการล่วงหน้าของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากความหมายที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา และครูเพื่อกำหนดทางเลือกในการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยมีการกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการทำงาน แนวทางการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า มีการวิเคราะห์สภาพปัญหา การวางแผนการจัดตั้ง และใช้จ่ายงบประมาณต่าง ๆ การจัดสรรบุคคลเพื่อรับผิดชอบงานแต่ละกิจกรรม และโครงการ ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของชุมชน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้ได้

3. กระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผน

มีนักวิชาการ นักการศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึง ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผนไว้ ดังนี้

สาคร สุขศรีวงศ์ (2550 : 99) ได้สรุปขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผนว่า ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดพันธกิจ
2. การกำหนดเป้าหมาย
3. การกำหนดแผนงาน

สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ (2550 : 34 - 35) ได้สรุปขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผนไว้ว่า เป็นลำดับขั้นตอนในการวางแผนซึ่งประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การคำนึงถึงโอกาส ขั้นตอนนี้เป็นการพิจารณาถึงโอกาสต่าง ๆ จากปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพราะถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการวางแผน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การวางแผนต้องคำนึงถึงจุดอ่อน (Weaknesses) หรือจุดแข็ง (Strengths) ขององค์กร ทั้งนี้เพื่อพิจารณาถึงจุดอ่อนหรือจุดแข็ง ในแต่ละสถานการณ์ให้เป็น โอกาสในการแข่งขัน
2. การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดความต้องการหรือผลลัพธ์ขององค์กร เพราะฉะนั้นวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร ต้องมีทิศทางที่ชัดเจนและแน่นอน

3. ข้อสมมติฐานในการวางแผน เป็นการคาดคะเนแนวโน้ม คาดการณ์อนาคต โดยตั้งข้อสมมติฐานจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งนี้ผู้บริหารต้องเข้าใจและกำหนดสมมติฐานหลักของการวางแผนเพื่อกำหนดหลักการและขอบเขตในการวางแผนสำหรับอนาคตขององค์กร

4. การกำหนดทางเลือก ผู้วางแผนต้องค้นหากำหนดทางเลือกไว้หลายทาง ซึ่งแต่ละทางเลือก จะต้องสมเหตุสมผลและไม่ก่อให้เกิดปัญหา ซึ่งสามารถที่จะบรรลุมิติวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรได้

5. การเปรียบเทียบทางเลือกต่าง ๆ ได้ ขั้นตอนนี้นักวางแผนต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร เพื่อเปรียบเทียบและประเมินทางเลือกต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นจากขั้นตอนที่ 4 โดยพิจารณาถึงจุดอ่อนจุดแข็ง และให้โอกาสที่จะเกิดผลตอบแทนว่าจะเป็นการหรือต้นทุนที่ต่ำสุด ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย

6. การเลือกทางเลือก เป็นขั้นตอนของการตัดสินใจจากผลของการวิเคราะห์ และประเมินทางเลือกในขั้นตอนที่ 5 ซึ่งผู้บริหารต้องตัดสินใจเลือกทางเลือก เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามแผนขององค์กรต่อไป

7. การสร้างแผนสนับสนุนการวางแผนสำเร็จเรียบร้อย การวางแผนสนับสนุนอื่น ๆ ก็ต้องให้การสนับสนุนแผนหลัก โดยให้มีความสอดคล้องและประสานซึ่งกันและกัน

8. การจัดทำงบประมาณ ในขั้นตอนนี้เป็นการแปลงตัวเลขจากการวางแผนไปสู่การจัดทำงบประมาณ ซึ่งประมาณการตามแผน ยังสามารถใช้เป็นเครื่องชี้วัด หรือควบคุมความก้าวหน้าของแผนได้อีกทางหนึ่งด้วย

วันชัย มีชาติ (2557 : 157- 161) ได้สรุปไว้ว่าการมีส่วนร่วมในการวางแผน ประกอบด้วยกระบวนการที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นการพิจารณาถึงโอกาสและเงื่อนไขในการทำงานขององค์กรตลอดจนสถานการณ์และปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับองค์กร การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมจะทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสภาพแวดล้อมและเตรียมการใน การปรับตัวขององค์กร ในขั้นตอนนี้องค์กรจะรวบรวมข้อมูลปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ที่มีต่อองค์กรเพื่อเตรียมการในการดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กรจะต้องวิเคราะห์ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินการขององค์กรและพิจารณาถึงโอกาสในการดำเนินงานขององค์กรในสภาพแวดล้อมดังกล่าว โดยปกติสภาพแวดล้อมที่องค์กรมักจะนำมาพิจารณาได้แก่ ความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการ คู่แข่งขององค์กร จุดแข็ง จุดอ่อนขององค์กร ตลอดจนกลุ่มลูกค้าเป้าหมายหรือตลาดเป็นต้น

2. การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรในขั้นตอนนี้ องค์กรจะกำหนดเป้าหมายขององค์กรและสิ่งที้องค์กรต้องการบรรลุ โดยการกำหนดเป้าหมายขององค์กรมักจะกำหนดเป้าหมายที่มีลักษณะ SMART-GOAL คือเป้าหมายที่มีความเฉพาะเจาะจง (Specific) สามารถวัดได้ (Measurable) ที่เห็นพ้องต้องกันหรือตกลงร่วมกัน (Agreeable)

สมคิด บางโม (2558 : 90) ได้สรุปไว้ว่ากระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผน มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการก่อนวางแผน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลและปัญหา
3. การกำหนดแผนงานและโครงการต่าง ๆ
4. การปฏิบัติตามแผน
5. การประเมินผล

สมชาติ กิจยรรยง (2560 : 170 - 173) ได้สรุปไว้ว่ากระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการวางแผน (Plan to Plan) มีการศึกษานโยบายหลัก วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบันขององค์กร คำนึงถึงงานในหน้าที่รับผิดชอบ ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงหน่วยงาน บุคคล เป้าหมาย ความสำเร็จที่ต้องการให้บรรลุตามแผน

2. การจัดทำแผน (Plan Formulation) นำข้อมูลที่กำหนดไว้ในขั้นตอนแรกมาเขียนแผนโดยคำนึงถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งการดำเนินการเขียนแผนประกอบด้วย ชื่อ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาดำเนินการเริ่มต้นสิ้นสุด กิจกรรม/ขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติ งบประมาณ เงื่อนไขความสำเร็จ ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและวิธีการแก้ไข ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้ และวิธีประเมินผลการปฏิบัติ

3. การปฏิบัติการตามแผน (Plan Implementation) มีการประชุมผู้เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจรายละเอียดและวิธีดำเนินการ ประสานความร่วมมือระหว่างฝ่ายงาน หรือส่วนงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง จัดสรรและกระจายการใช้ทรัพยากรที่กำหนดให้เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ ให้คำแนะนำ จัดคู่มือการปฏิบัติงาน หรือให้ความช่วยเหลือจัดระบบในการควบคุม และติดตาม เตรียมการป้องกันปัญหา และอุปสรรคที่อาจมีผลกระทบต่อการทำงานปฏิบัติตามแผนไว้ล่วงหน้า

4. การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน (Plan Evaluation) พิจารณาผลการปฏิบัติงานที่สำเร็จลุล่วงตามแผนว่าเป็นไปได้ขนาดไหนเพียงใด เปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์

และเป้าหมายกับสิ่งที่ปฏิบัติได้จริง วิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นตัดสินใจว่าควรปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดของแผน

ไดอานา และ ปีเตอร์ (Diana & Peter. 1984 : 67 – 68) ได้สรุปขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผนมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุปัญหาหรือการกำหนดปัญหา
2. การคัดเลือกปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
3. การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาให้บรรลุผลสำเร็จ
4. การพยากรณ์ทางเลือกแต่ละทางเลือก
5. การเปรียบเทียบทางเลือกแต่ละทางเลือก
6. การเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหา

เวริช และ คูนท์ (Wehrich & Koontz. 1994 : 117 - 141) ได้เสนอกระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนมี 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การรับรู้โอกาสหรือการแสวงหาโอกาส (Being Aware of Opportunities) โดยเน้นไปที่การตลาด การแข่งขันความต้องการของลูกค้า จุดแข็งขององค์กร จุดอ่อนขององค์กร
2. การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าประสงค์ (Setting Objectives or Goals) โดยระบุให้ชัดเจนว่าเราต้องการอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
3. การพิจารณาถึงสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน (Considering Planning Premises) เช่น มีสิ่งแวดล้อมใดเกี่ยวข้องในการวางแผนบ้าง ทั้งสิ่งแวดล้อมภายใน และสิ่งแวดล้อมภายนอก
4. การกำหนดทางเลือก (Identifying Alternatives) เป็นการกำหนดทางเลือกที่ดีที่สุด ที่จะนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
5. การเปรียบเทียบทางเลือกหรือการประเมินทางเลือก (Comparing Alternatives or Evaluating Alternatives) โดยเน้นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ และต้องเป็นทางเลือกที่เสียค่าใช้จ่าย (Cost) น้อย แต่ให้ผลประโยชน์ (Benefit) สูงสุด
6. การเลือกทางเลือก (Choosing an Alternative) คือ การเลือกทางเลือกเพียงทางเลือกเดียวที่เหมาะสมที่สุดในการนำไปปฏิบัติ
7. การกำหนดสิ่งสนับสนุนแผน (Formulating Supporting Plans) เช่น วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร งบประมาณ เป็นต้น
8. การกำหนดแผนงบประมาณ (Numberizing Plans by Budgeting) โดยกำหนดรายรับ รายจ่ายและแผนการใช้จ่ายเงินให้ชัดเจน

จากแนวคิดที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตั้งแต่การเตรียมการก่อนการวางแผน การวิเคราะห์ข้อมูลและปัญหา การกำหนดแผนงานและโครงการต่าง ๆ การปฏิบัติตามแผน การประเมินผล และการรายงานผล

4. ความสำคัญของการวางแผน

มีนักวิชาการและนักการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ ดังนี้

ดร. สุนทรายุทธ (2550 : 23) ได้กล่าวไว้ว่าการวางแผนมีความสำคัญ ดังนี้

1. การวางแผนกับเป้าหมาย ทำให้เป้าหมายชัดเจนขึ้น สามารถวัดผลเป้าหมายได้ชัดเจน ทำให้ทราบถึงสิ่งที่ต้องการทำให้สำเร็จได้
2. การวางแผนกับงานที่รับผิดชอบ ทำให้งานที่รับผิดชอบมีความชัดเจนใครรับผิดชอบอะไร เพราะอะไร ต้องทำเมื่อใด สามารถเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กรเข้าด้วยกัน หลีกเลี่ยงปัญหาความซ้ำซ้อนของงานได้
3. การวางแผนกับนโยบาย ทำให้นโยบายมีความชัดเจนที่จะใช้เป็นเครื่องชี้นำและประสานงานของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ได้
4. การวางแผนกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า ทำให้มีการป้องกันหรือเตรียมการแก้ไขผลที่จะเกิดขึ้น ลดปัญหาความเสี่ยงจนเป็นที่ยอมรับได้
5. การวางแผนกับการควบคุม ทำให้ผู้บริหารสามารถควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายได้

สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ (2550 : 32 - 33) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ว่าเป็นพื้นฐานอันดับแรก ๆ ของการบริหารการจัดการ ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กรที่ต้องจัดให้มีขึ้น โดยมาจากเหตุผลสำคัญ ๆ ดังนี้

1. กระบวนการวางแผน เป็นเรื่องของการคาดการณ์ในอนาคต เพื่อรับกับสภาพการเปลี่ยนแปลง ด้วยเหตุที่องค์กรด้วยเหตุที่องค์กรถูกห่อหุ้มด้วยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อันประกอบไปด้วย เศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีและอื่น ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ผู้บริหารต้องวางแผนเพื่อการคาดการณ์อนาคต หรือทำนายการเปลี่ยนแปลงล่วงหน้าโดยอาศัยข้อมูลในอดีตและปัจจุบันในการประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อให้สำหรับการตัดสินใจ

2. กระบวนการวางแผน ทำให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อน ลดความสูญเสียดังกล่าวและยังสามารถบอกได้ล่วงหน้าว่าจะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างไร จึงจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้การวางแผนยังสามารถบอกให้รู้ถึงความสำคัญก่อนหลังของการใช้ทรัพยากรขององค์กรอีกด้วย

3. กระบวนการวางแผนเป็นการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ แผนเป็นแนวทาง เป็นทิศทาง เป็นแนวปฏิบัติในการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี เนื่องจากทุกคนในองค์กรรู้หน้าที่ของแต่ละหน่วยงานหรือของแต่ละคนดีว่า จะต้องดำเนินการอย่างไรให้กับองค์กร

4. กระบวนการวางแผน ยังช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ และมาตรฐานในการควบคุมการดำเนินงานได้ง่ายอีกด้วย ในขณะที่เดียวกันการวางแผนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในรูปของข้อมูลย้อนกลับ เพื่อประเมินว่าได้ดำเนินการตามแผนหรือไม่อย่างไรจะได้นำไปสู่การปฏิบัติแก้ไขต่อไป

5. กระบวนการวางแผน ก่อให้เกิดความประหยัด เพราะเหตุว่า กระบวนการวางแผน เน้นความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ด้วยวิธีการหรือกระบวนการที่ดีที่สุด

อนิวัช แก้วจางง (2550 : 87) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ว่ามีความสำคัญต่อผู้บริหารทุกคน โดยสรุปให้เห็นความสำคัญของการวางแผน ดังนี้

1. ช่วยให้มี การคาดคะเนปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ (Predictive) ในการวางแผน ทุกครั้งผู้บริหารจำเป็นต้องพยากรณ์เพื่อคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งในระยะสั้นระยะปานกลางและระยะยาวขึ้นอยู่กับแผนที่จะวางว่าเป็นแผนประเภทใด ทั้งนี้เพื่อการป้องกันหรือแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ก่อนที่ปัญหาเหล่านั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อแผนงานที่วางไว้และอาจลุกลามไปยังองค์กรได้

2. ช่วยลดความไม่แน่นอน (Reduction of Uncertainty) ในการวางแผน นักวางแผนจะต้องตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมที่ธุรกิจควรให้ความสำคัญ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผลของการดำเนินการเชิงการค้าเสรีและการสื่อสารไร้พรมแดนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายด้าน การวางแผนที่ดีนอกจากจะสามารถคาดคะเนปัญหาที่เกิดขึ้นได้จากความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในเชิงธุรกิจแล้วการวิเคราะห์ถึงรากเหง้าของปัญหาจะช่วยลดความไม่แน่นอนของการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้

3. สะดวกและง่ายต่อการดำเนินงาน (Efficiency of Action) ทั้งนี้เมื่อได้มีการวางแผนแล้วดำเนินการตามแผนที่วางไว้จะช่วยให้การทำงานเป็นปฏิจัยขั้นตอน บุคลากรได้รับรู้ถึงหน้าที่ และความรับผิดชอบเพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกันเพราะงานทุกอย่างได้มี การวิเคราะห์เป็นอย่างดีเป็นขั้นเป็นตอน

4. ลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน (Reduction of Action) แผนงานที่มีการวางแผนไว้แล้วเป็นอย่างดีทำให้มองเห็นภาพการปฏิบัติงานตามแผนจึงเป็นการนำไปสู่คนได้ทำงานได้ตามโครงสร้าง หน้าที่และความรับผิดชอบในแต่ละหน่วย ทำให้การทำงานไม่ซ้ำซ้อน

5. ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ (New Concepts) การยอมรับในการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกที่มีผลกระทบต่อองค์กร ส่งผลให้เกิดการระดมความคิดเพื่อหาแนวทางในการจัดการกับปัญหานั้น จึงเกิดแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาในองค์กร การนำแนวคิดที่เหมาะสมที่สุดมาใช้ในการปฏิบัติงานองค์กร จึงเป็นสิ่งสำคัญมีผลต่อปฏิบัติงานให้ได้ผลสำเร็จ

6. การตัดสินใจ (Decision Making) การวางแผนที่ดีจะช่วยให้ผู้บริหารค้นพบแนวทางในการตัดสินใจซึ่งจะใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีและเหมาะสมที่สุดต่อองค์กร

7. การควบคุม (Controlling) เมื่อตัดสินใจเลือกแนวทางใดแนวทางหนึ่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องทำการควบคุมเพื่อให้มีการดำเนินงานเป็นไปตามแผนการที่วางไว้ให้มากที่สุดเพื่อผลสำเร็จของงาน

โชติ บศิริฐ (2558 : 75 - 77) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนในองค์กรไว้ดังนี้

1. การวางแผนมีความสำคัญระดับสังคมและประเทศชาติเป็นการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน ตลอดจนสร้าง โอกาสใหม่และพัฒนาประเทศโดยรวม ดังนั้นเพื่อให้สังคมอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าประเทศต่าง ๆ จึงต้องมีการวางแผน หรือมีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ

2. การวางแผนมีความสำคัญระดับองค์กรในยุคโลกาภิวัตน์ องค์กรทุกองค์กรมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีขอบข่ายงานและภารกิจ และต้องแข่งขันเพื่อความอยู่รอด และความก้าวหน้า ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องวางแผนไว้ล่วงหน้าเพื่อหลีกเลี่ยงการสูญเสีย ทำให้ระบบการทำงานมีประสิทธิภาพ ช่วยตรวจสอบและควบคุมงาน

3. การวางแผนมีความสำคัญระดับบุคคล เนื่องจากการวางแผนถือว่าเป็นภารกิจแรก ของนักบริหาร ในการตัดสินใจกำหนดทิศทางขององค์กรว่าจะไปทิศทางใดและเป็น

การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาล่วงหน้า

สมชาติ กิจรรง (2560 : 167 - 168) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผน การปฏิบัติงานในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในกระบวนการบริหาร
2. เป็นวิธีดำเนินการเชิงป้องกัน
3. เป็นสิ่งเร้าความมั่นใจในการอยู่รอดขององค์กร
4. เป็นเครื่องวัดความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กร
5. เป็นการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์

จากแนวคิดที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า การวางแผน มีความสำคัญ ที่ผู้ปฏิบัติจะต้องอาศัยทักษะ ความรู้ กระบวนการวางแผน และความเข้าใจ ในการนำไปใช้ จึงจะทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

5. ประโยชน์ของการวางแผน

มีนักวิชาการและนักการศึกษากล่าวถึงประโยชน์ของการวางแผนไว้ ดังนี้ เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2553 : 251) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการวางแผนไว้ดังนี้

1. การวางแผนไว้ล่วงหน้า จะทำให้เกิดความประหยัดในการใช้ทรัพยากร การบริหาร
2. มีทิศทางที่แน่นอนในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย
3. จัดการทำงานซ้ำซ้อน ลดปัญหาความขัดแย้ง และจะก่อให้เกิด การประสานงานอย่างราบรื่น
4. สามารถทำให้การตรวจสอบ ควบคุม ติดตามการดำเนินงานเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพบว่ามีปัญหาอุปสรรค ก็จะสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทันเวลา
5. การวางแผน จะเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหขององค์กร ได้ดีกว่า การทำงานตามยถากรรม
6. สามารถระดมสรรพกำลังทรัพยากรการบริหาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลและจะช่วยให้เกิดความประหยัด
7. เป็นหน้าที่และภาระที่สำคัญของนักบริหารทุกคน เพราะเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่จะต้องปฏิบัติ
8. การวางแผนมีความจำเป็นต่อองค์กรทุกระดับ

สมคิด บางโม (2558 : 83) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวางแผนไว้ ดังนี้

1. ช่วยลดการทำงานตามยถากรรม
2. ช่วยให้การทำงานประสานสัมพันธ์กัน รวมทั้งลดการทำงานซ้ำซ้อน
3. การปฏิบัติงานตามแผนงานย่อมก่อให้เกิดการประหยัดทั้งเงินทุนและเวลา
4. ช่วยให้การตรวจสอบและการควบคุมงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
5. ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่การงานของผู้บริหารให้ลดน้อยลง
6. ช่วยให้ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในการบริหารมากขึ้น
7. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตรวจสอบความสำเร็จของเป้าหมายได้
8. แผนงานที่ดีจะสามารถระดมกำลังคนและทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์กร

โชติ บดิรัฐ (2558 : 81) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการวางแผน ดังนี้

1. ช่วยปรับปรุงและยกระดับคุณภาพกระบวนการตัดสินใจ
2. ช่วยค้นหาหรือชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น
3. ช่วยในการปรับทิศทางอนาคตขององค์กร
4. ช่วยให้แต่ละบุคคลสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม
5. ช่วยเหลือผู้บริหารให้เกิดความมั่นใจที่จะนำองค์กรให้อยู่รอดได้

สมชาติ กิจขรรยง (2560 : 168) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการวางแผน ดังนี้

1. ช่วยให้การดำเนินธุรกิจสามารถดำรงอยู่และเจริญเติบโตไปได้ท่ามกลางบรรยากาศของความผันผวนและเสี่ยงภัย
2. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางในการดำเนินธุรกิจ การบริหารและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม
3. ช่วยให้เกิดการประสานงานระหว่างผู้บริหารระดับต่าง ๆ กับพนักงานระดับปฏิบัติการ

4. ช่วยให้เกิดความรู้สึกแห่งการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับชั้น
5. ช่วยให้ผู้สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร
6. ช่วยให้เกิดการแก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. ช่วยให้ผู้สามารถประเมินความสำเร็จในการบริหารงานได้อย่างเป็นระบบ

จากแนวคิดที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า การวางแผนมีประโยชน์ เพราะเป็นขั้นตอนที่จะป้องกันมิให้เกิดปัญหาขึ้นในอนาคต ทำให้เกิดการประหยัดทรัพยากรและเวลาส่งผลให้การทำงานมีความมั่นใจ มีหลักและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และยังสร้าง

ขวัญและกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานอีกด้วย ทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์กับเป้าหมายตามที่องค์กรกำหนดไว้

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การดำเนินกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม สิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง คือ กระบวนการตัดสินใจ เนื่องจากกระบวนการในการตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกทางเลือก เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติจากหลากหลายทางเลือกที่มีอยู่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานหรือปฏิบัติการ มีนักการศึกษาและนักวิชาการได้นิยามการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ ดังนี้

1. ความหมายของการตัดสินใจ

มีนักวิชาการ นักการศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ ดังนี้

นันทพร หาญวิทย์สกุล (2551 : 130) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่าเป็น การเลือกที่จะปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่ง เพื่อสร้างความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2551 : 31) ได้สรุปการตัดสินใจตาม ยุทธศาสตร์ ที่ 2 ไว้ว่าเป็นการส่งเสริม ผลักดันให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานกลาง เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการของส่วนราชการต่าง ๆ โดยประสานแนวทางการพัฒนา ระบบราชการไทยให้มีเอกภาพและอยู่ภายใต้กรอบนโยบายและแบบแผนเดียวกัน รวมทั้งบูรณาการ การทำงานของหน่วยงานกลางเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ตามที่กำหนดไว้ร่วมกัน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2553 : 3 - 4) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจ ไว้ว่า การตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากบรรดาทางเลือกที่เป็นไปได้ทั้งหมด

ประสิทธิ์ หนูกุ่ม (2555 : 3) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจปฏิบัติงานไว้ว่า เป็นการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของกฎเกณฑ์ จากทางเลือกหลาย ๆ ทาง หรือการคิดและการกระทำต่าง ๆ ที่นำไปสู่การเลือกหรือตกลงใจอย่างใดอย่างหนึ่งและเมื่อเลือก ทางใดทางหนึ่งแล้วก็ถือว่าการตัดสินใจได้เกิดขึ้นแล้ว

เสถียร หันคา (2555 : 4) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่า เป็นการพิจารณา ตกลงใจชี้ขาดเลือกทางที่มีอยู่มากกว่าหนึ่งทางเลือกในอันที่จะให้มีการกระทำในลักษณะเฉพาะ หรือหมายถึง การตกลงใจเลือกข้อยุติ ข้อขัดแย้ง ข้อถกเถียง เพื่อให้มีการกระทำไปในทางหนึ่งทาง ใดที่ได้มีการพิจารณาเลือกหรือตรวจสอบอย่างรอบคอบ

สุนันทา เลานันทน์ (2555 : 158) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาไว้ว่าเป็นการพิจารณาเลือกวิธีการปฏิบัติจากทางเลือกที่มีอยู่หลาย ๆ ทาง เพื่อให้ได้

ทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเดียว หรือหมายถึง กระบวนการที่มีเหตุผลในการเลือกปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

จากความหมายที่นักวิชาการนักการศึกษา และ หน่วยงานทางการศึกษากล่าวมาสรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาทางเลือกในการปฏิบัติ โดยอาศัยเหตุและผลด้วยความรอบคอบในการเลือกปฏิบัติในทางที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2. ความหมายของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

มีนักการศึกษาและนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ดังนี้

ชร สุนทรายุทธ (2550 : 88) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ว่า เป็นกระบวนการหลังจากการวิเคราะห์ปัญหาใดเป็นอย่างไร ควรพิจารณาเลือกแก้ปัญหาใดเรียกว่า กระบวนการตัดสินใจโดยพิจารณาทางเลือกและเกณฑ์ในการตัดสินใจที่ดีที่สุดตามที่ตั้งไว้

สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ (2550 : 21) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ว่า เป็นภารกิจของนักบริหารที่จะต้องพิจารณาดำเนินการเพื่อคัดเลือกแนวทางในการดำเนินงานขององค์กรภายใต้ความรู้ ประสบการณ์ และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในการพิจารณาคัดเลือกนำไปสู่ความสำเร็จ

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2551 : 151) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ว่า เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมในการใช้ความคิดและการกระทำในการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาหรือโอกาสกำหนดและประเมินทางเลือก เลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งที่เหมาะสม เพื่อจัดการกับปัญหาหรือโอกาสที่เกิดขึ้น จะเห็นว่าการตัดสินใจเป็นกระบวนการสำคัญในการเลือกทางเลือกที่เหมาะสม การตัดสินใจผิดพลาดอาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานและอาจจะนำมาซึ่งความล้มเหลวของสถานศึกษา

ภารดี อนันต์นารี (2557 : 159) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ว่า เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมในการใช้เหตุผลในการพิจารณา วิเคราะห์ และหาทางเลือกเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนของการปฏิบัติที่ดีที่สุดซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด การตัดสินใจจึงต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการอย่างรอบคอบเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารองค์กร

ศิริพงษ์ เสาภายน (2552 : 155) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ว่า เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมในการเลือกจากตัวเลือกต่าง ๆ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะต้องทำความเข้าใจในการบริหารการศึกษา ทั้งนี้เพราะตัวเลือกเหล่านั้นมีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับแรงจูงใจ ภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงองค์กร การตัดสินใจช่วย

ทำให้การบริหารงานดีขึ้น การวางแผน ในองค์กร การจัดทีมงาน การสั่งงาน การให้ความร่วมมือ และการควบคุมส่วนแต่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทั้งสิ้น

จันทราณี สงวนนาม (2553 : 212) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจไว้ว่า เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมในการใช้เหตุผลในการพิจารณา วิเคราะห์และหาทางเลือกเพื่อนำไปสู่ขั้นของการปฏิบัติ การตัดสินใจจึงต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการอย่างรอบคอบเพื่อประสิทธิภาพของการบริหารองค์กร

ชัยเสกฐ์ พรหมศรี (2557 : 118) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจไว้ว่า เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ตัวเลือกและเลือกตัวเลือกที่มีความเหมาะสมกับความต้องการของสถานการณ์ในปัจจุบันมากที่สุด

สมชาติ กิจจรวยง (2560 : 188) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจไว้ว่า เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมที่เราหรือผู้นำ นำไปใช้เพื่อแก้ไขปัญหาหรือกำหนดทางเลือกเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหรือสู่ความสำเร็จ

แบลค และพอร์เตอร์ (Black & Porter, 2000 : 70) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ว่า เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของการระบุถึงธรรมชาติของปัญหา หรือ โอกาสที่เฉพาะเจาะจง และเลือกตัวเลือกที่มีเหล่านั้นเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นหรือได้มาซึ่งโอกาสที่มี

จากความหมายที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการพิจารณาเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากหลาย ๆ ทางเลือก ที่ได้พิจารณาหรือประเมินอย่างดีแล้วว่าเป็นทางให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร การตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญและเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ซึ่งการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับทางเลือก โครงสร้างขององค์กร และพฤติกรรมของคน โดยอาศัยเทคนิคในการตัดสินใจ มีการระดมสมองเพื่อประเมินทางเลือก การใช้เกณฑ์ของกลุ่มในการตัดสินใจและวินิจฉัยปัญหาเพื่อหาแนวทางแก้ไข

3. กระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ดังนี้

วิเชียร วิทษอุดม (2550 : 156 - 157) ได้กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจไว้ว่าเป็นวิธีที่นำไปสู่การตัดสินใจมีอยู่หลายวิธี แต่่ววิธีใดจะเหมาะสมที่สุดนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาและเวลา วิธีที่เป็นการเฉพาะบุคคลและทักษะทางจิตใจของผู้ทำ

การตัดสินใจ การตัดสินใจไม่ใช่จุดสิ้นสุดแต่เป็นความมุ่งมั่นที่ผู้จัดการขององค์กรจะกระทำใด ๆ มากกว่าการที่จะทำให้มีการจบแบบขอไปทีแต่ต้องรู้จักใช้กลไกขององค์กรที่มีอยู่ในการพยายามทำให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และมีความพยายามที่จะหาวิธีที่จะรับมือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นมาในอนาคตให้ได้ ดังนั้นกระบวนการตัดสินใจเป็นกระบวนการขั้นสำคัญที่สุดขั้นหนึ่งในการบริหารงาน เพราะผลลัพธ์ของงานจะเกิดขึ้นหรือไม่ และจะช้าหรือเร็วและสามารถบรรลุเป้าหมาย โดยถูกต้องหรือไม่ประสิทธิภาพได้มากน้อยหรือไม่อย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจที่ดี

ทองทิพย์ วิริยะพันธุ์ (2551 : 291) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วม

ในการตัดสินใจไว้ว่าผู้บริหารควรใช้เทคนิคในการตัดสินใจประกอบการพิจารณาแก้ปัญหาเนื่องจากจะทำให้มีการพิจารณาเลือกวิธีปฏิบัติจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง เพื่อให้ได้ทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเดียว อันจะเป็นผลให้การแก้ปัญหานั้นเกิดขึ้นจากการตัดสินใจที่เป็นระบบภายใต้ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ทำให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างรอบคอบและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

พัชนี นนทศักดิ์ (2552 : 106) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้

ดังนี้

1. ระบุปัญหาที่มีอยู่ให้ชัดเจน
2. จัดทำรายการเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา
3. ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ให้ประโยชน์สูงสุด
4. การนำทางเลือกไปสู่การปฏิบัติ
5. การประเมินผลการปฏิบัติและการปรับปรุงทางเลือก

วัฒนา ทองประยูร (2553 : 75) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ไว้ดังนี้

1. ระบุปัญหา
2. ระบุทางเลือกต่าง ๆ ที่อาจเป็นไปได้
3. วัดและให้น้ำหนักต่อผลของทางเลือกแต่ละทางเลือก ซึ่งอาจแสดงออกมา

เป็นปัจจัยเชิงปริมาณ

4. ประเมินผลของทางเลือกต่าง ๆ ซึ่งไม่อาจวัดได้ในเชิงปริมาณและให้น้ำหนักสำหรับทางเลือกแต่ละทางเลือก และเปรียบเทียบกับผลที่อาจวัดได้

ชอลดา ดิยะบุตร (2556 : 252) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ว่า การตัดสินใจมีลักษณะพลวัต คือมีความเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง กระบวนการตัดสินใจ มีขั้นตอนของการกระทำต่อเนื่องกันไป ดังนี้

1. การตั้งเป้าหมาย บ่งชี้ปัญหาที่ต้องตระหนัก บางปัญหารับรู้ได้ทันที

2. การขั้นตอนการค้นหาข่าวสารและพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ ที่จะทำให้ถึงเป้าหมายในขั้นตอนนี้จะต้องมีการจินตนาการ และใช้ความคิดสร้างสรรค์

3. การวิเคราะห์ประเมินทางเลือกทั้งหลายว่ามีผลดีผลเสียต่อเป้าหมายจัดลำดับความสำคัญและเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2556 : 6 - 35) ได้สรุปกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ดังนี้

1. ตระหนักและระบุปัญหาและเรื่องที่จะตัดสินใจ
2. วิเคราะห์ความยุ่งยากในสถานการณ์ที่เป็นอยู่
3. กำหนดเกณฑ์เพื่อแก้ปัญหา
4. พัฒนาแบบหรือกลยุทธ์การดำเนินงาน
5. วางแผนปฏิบัติเมื่อตัดสินใจแล้ว

ชัยเสกฐ์ พรหมศรี (2557 : 122 - 124) ได้กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจไว้ว่ามี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระบุถึงโอกาสและวินิจฉัยปัญหา
2. พัฒนาวัตถุประสงค์และกฎเกณฑ์
3. สร้างทางเลือก
4. การวิเคราะห์ทางเลือก
5. การเลือกตัวเลือก
6. การนำการตัดสินใจไปปฏิบัติ
7. ตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์

ภารดี อนันต์นำวี (2557 : 174 - 175) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ว่ามีลำดับขั้น ดังนี้

1. จะต้องรับว่ามีปัญหาและรู้ขอบเขตของปัญหาในการวินิจฉัยสั่งการในขั้นต้น จะยอมรับว่ามีปัญหาที่เกิดขึ้น เสียก่อน ต่อจากนั้นจึงค่อยศึกษาว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเป็นปัญหาที่เกิดจากเรื่องอะไรพึงระลึกว่าปัญหาใหญ่ที่ยอมรับนั้นอาจมีสาเหตุต่าง ๆ มากมาย และต่างคนจะมีความคิด แตกต่างกันผู้บริหารจะต้องยอมรับในความแตกต่างในด้านบุคลิกภาพและประสบการณ์ วัฒนธรรม ความเข้าใจในภาษาของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ในการให้คำจำกัดความและขอบเขตของปัญหาว่า มีแค่ไหนบางครั้งเกิดจากภาษาที่ใช้ซึ่งนำไปสู่ความไม่เข้าใจ จึงเกิดปัญหาหรือบางทีเกิดจากการตีความผิดไป

2. การวิเคราะห์และประเมินผลปัญหา สิ่งที่จะต้องทำในขั้นนี้คือ วิเคราะห์ปัญหาที่พบและประเมินผลปัญหาให้สอดคล้องกับระบบขององค์กรนั้น ๆ และนำเอาการวิเคราะห์ปัญหาของแต่ละบุคคลมารวมกันและตกลงกันให้แน่นอน เพื่อที่จะให้ทุกคนพิจารณาในสิ่งเดียวกัน สำหรับการประเมินผลจะต้องพิจารณาหลายแง่หลายด้าน เช่น ปัญหานี้มีความหมายอย่างไร เกิดจากสาเหตุอะไรบ้าง สามารถที่จะทำอะไรได้บ้าง

3. ตั้งเกณฑ์หรือมาตรฐานสำหรับเลือกวิธีแก้ปัญหา ในขั้นนี้จะต้องตั้งคำถามว่าวิธีแก้ปัญหานี้เรารู้ได้อย่างไรว่าเชื่อถือได้ แนวความคิดที่นำมานี้มีคุณประโยชน์ต่อแต่ละบุคคลหรือกลุ่มและระดับ

4. รวบรวมข้อมูลตลอดจนหลักฐานและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในขั้นนี้จะต้องเลือกข้อมูลที่ตรงกับปัญหา เลือกโดยปราศจากอคติ ประโยชน์และมีคุณค่าที่จะนำมาประกอบการวินิจฉัยสั่งการ

5. กำหนดวิธีทางปฏิบัติแก้ปัญหา ในขั้นนี้พยายามที่จะคาดการณ์ว่า วิธีที่นำมาใช้อาจแก้ปัญหาได้เราจะต้องหาวิธีการแก้ปัญหาหลาย ๆ วิธี แต่ละวิธีอาจทำเป็นกลุ่มหรือทำแต่ละบุคคลก็ได้

6. ประเมินผลหรือลำดับความสำคัญ หรือจัดลำดับวิธีการแก้ปัญหา ในแต่ละวิธีว่าใช้แล้วจะเกิดผลอย่างไร ในการจัดลำดับความสำคัญจะต้องอาศัยมาตรฐาน หรือเกณฑ์ที่วางไว้เป็นหลักในการประเมินผลจะสังเกตได้จากคุณค่า ซึ่งแต่ละบุคคลหรือกลุ่มลงความเห็น

7. เลือกวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้องที่สุดที่คนยอมรับมากที่สุด การเลือกจะดูได้จากวิธีที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่สุด และวิธีที่น่าจะนำไปใช้ได้เหตุการณ์นั้น ๆ

คอฟแมน (Kaufman, 1976 ; อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นาวิ. 2557 : 173) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมการตัดสินใจอย่างเป็นระบบมี 5 ขั้น ดังนี้

1. การนิยามปัญหา
2. การศึกษาหาทางเลือก
3. การคัดทางเลือก
4. การปฏิบัติตามทางเลือก
5. การประเมินผลและการแก้ไขข้อบกพร่อง

จากแนวคิดที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า กระบวนการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ในการรับรู้ว่ามีปัญหาและรู้ขอบข่ายของปัญหา การวิเคราะห์และประเมินผลปัญหา ตั้งเกณฑ์หรือมาตรฐานสำหรับเลือกแก้ปัญหา รวบรวมข้อมูลตลอดจนหลักฐานและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดวิธีทางปฏิบัติแก้ปัญหา และประเมินผลหรือลำดับความสำคัญ

3. ความสำคัญของการตัดสินใจ

มีนักวิชาการและนักวิชาการศึกษาได้กล่าวถึง ความสำคัญของการตัดสินใจไว้ ดังนี้
 นันทพร หาญวิทย์สกุล (2551 : 132) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการตัดสินใจ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อองค์กรและบุคลากรขององค์กร บางคนอาจได้รับประโยชน์แต่บางคน อาจต้องสูญเสียประโยชน์จากการตัดสินใจ

สมชาติ กิจยรรยง (2554 : 192 - 194) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการตัดสินใจ ปฏิบัติงานในสถานศึกษาไว้ว่าการตัดสินใจอย่างผิดพลาดย่อมจะนำมาซึ่งความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อองค์กรนั้น ๆ โดยเฉพาะในสภาวะปัจจุบันที่มีความซับซ้อน มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีการแข่งขันสูง ดังนั้น ผลลัพธ์ของการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจจึงอาจส่งผลกระทบต่อองค์กรได้มากกว่าเดิมที่ผ่านมาผู้บริหารจึงควรที่จะเข้าใจวิธีการตัดสินใจให้ถูกต้องเหมาะสม ประกอบด้วย 5 ประการดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเสียก่อน
2. พิจารณาหรือปรึกษาหารือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
3. พิจารณาให้รอบคอบแล้วตัดสินใจ
4. สื่อสารหรือบอกผลการตัดสินใจให้ผู้อื่นทราบ
5. ตรวจสอบและติดตามผลการตัดสินใจ

จินตนา ท้วมพงษ์ (2555 : 4) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการตัดสินใจปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาไว้ว่าการตัดสินใจมีผลต่อชีวิตและการทำงานของบุคคลและถือเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้นำหรือผู้บริหารในการจัดการหรือบริหารงาน ซึ่งจะนำไปให้เกิดความอยู่รอดของหน่วยงานหรือสถานศึกษา ดังนั้นผู้ที่ตัดสินใจจึงควรหาข้อมูลหรือมีข้อมูลที่ดีและมีกระบวนการที่ดีในการตัดสินใจเพื่อให้เกิดผลดีมากที่สุดและผิดพลาดน้อยที่สุด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2556 : 3) ได้สรุปไว้ว่าการตัดสินใจปฏิบัติงาน ในองค์กรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงานหรือการบริหาร นอกจากจะต้องมีความรู้ความสามารถในงานที่ปฏิบัติแล้ว สิ่งสำคัญประการหนึ่งของผู้ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หัวหน้างานหรือผู้บริหารก็คือการตัดสินใจ (Decision Making) การตัดสินใจเปรียบเสมือนหัวใจของการปฏิบัติงาน และบริหารงานทั้งนี้เพราะการตัดสินใจจะมีอยู่ในแทบทุกขั้นตอน และทุกกระบวนการของการทำงาน แม้แต่บุคคลทั่วไปก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงเรื่องการตัดสินใจได้

การตัดสินใจของผู้นำ หรือผู้บริหารจึงมีความสำคัญ อาจหมายถึง ความอยู่รอดของหน่วยงาน หรือสถานศึกษา เป็นต้น

การดี อนันต์นารี (2557 : 159) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการตัดสินใจปฏิบัติงานในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. การบริหารองค์กรผู้บริหารจะต้องทำงานทั้งในด้านการตัดสินใจสั่งการพอ ๆ กับการลงมือปฏิบัติ ซึ่งเดิมผู้บริหารมักจะเน้นการลงมือกระทำ (Doing) มากกว่าการตัดสินใจ (Decide) ปัจจุบันผู้บริหารมักจะเป็นผู้ตัดสินใจมากกว่าการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
2. หน้าที่หลักของการบริหารคือ การควบคุมและอำนวยความสะดวกการตัดสินใจให้เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ
3. การตัดสินใจได้รับการยอมรับว่า เป็นหัวใจของหน่วยงานและเป็นกระบวนการที่สำคัญมากทางการบริหาร

สรุปได้ว่าการตัดสินใจมีความสำคัญในการทำงาน และการบริหารงาน เพราะเป็นการเลือก ทางเลือกในการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ใน การดำเนินงานภายในองค์กรต่างก็ต้องเผชิญปัญหาต่าง ๆ มากมาย ในการแก้ปัญหาเหล่านั้นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ และตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการแก้ปัญหานั้นอาจมีวิธีที่เป็นไปได้หลายทางจึงจำเป็นต้องทำการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เหมาะสม หรือเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ได้วางไว้มากที่สุด การตัดสินใจจะมีอยู่ในแทบทุกขั้นตอนและทุกกระบวนการของการทำงาน ซึ่งต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ทราบถึงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบ การพิจารณาในการตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ เพราะการตัดสินใจในบางเรื่องของผู้บริหารหรือผู้บริหารอาจหมายถึงความอยู่รอดขององค์กร

4. ประโยชน์ของการตัดสินใจ

มีนักวิชาการและนักวิชาการศึกษาได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการตัดสินใจไว้ ดังนี้ พัทธนี นนทศักดิ์ (2552 : 111 - 112) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการตัดสินใจไว้ ดังนี้

1. การตัดสินใจสามารถนำมาใช้คำนวณค่าความคาดหวังที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้
2. สามารถนำเอาทางเลือกที่หลากหลายมาเปรียบเทียบเพื่อหาแนวทางเลือกที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดขององค์กรนั้น
3. ทำให้บุคลากรในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างอิสระ
4. การตัดสินใจทางเลือกจะมีผลทำให้ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่ในขั้นตอนของการปฏิบัติ

5. เป็นตัวชี้วัดค่าผลลัพธ์สุดท้ายที่จะได้รับนั้นสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงประเด็นหรือไม่และมีความคุ้มค่ามากน้อยเพียงใด

ณัฐชุตตา วิจิตรจามรี (2553 : 157 - 158) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการตัดสินใจไว้ดังนี้

1. ทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้กว้างขึ้น
2. การได้วิธีแก้ไขปัญหามากขึ้น
3. การมีส่วนร่วมและการนำไปปฏิบัติ
4. เกิดความเข้าใจและการวิเคราะห์

ชอลดา ดิยะบุตร (2556 : 43) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการตัดสินใจไว้ดังนี้

1. บุคลากรในองค์กรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. บุคลากรเกิดความพึงพอใจ รู้สึกว่าตนมีความสำคัญ ตนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ
3. สามารถให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาได้
4. กระตุ้นให้เกิดการสนใจในการตัดสินใจในองค์กร
5. รู้ถึงความสามารถ ความบกพร่องของบุคลากรในองค์กร
6. บุคลากรได้ช่วยกันคิด ได้ความคิดกว้างกว่าคิดลำพังคนเดียว
7. ได้อาศัยความแตกต่างในประสบการณ์และความเชื่อ ความเชี่ยวชาญของบุคลากรแต่ละคน
8. ช่วยให้เห็นกระบวนการของงานอย่างลึกซึ้งขึ้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2556 : 6 - 53) ได้สรุปประโยชน์ของการตัดสินใจไว้ดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงคุณภาพในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ
2. บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความเข้าใจจุดมุ่งหมายเดียวกัน
3. เกิดการยอมรับการตัดสินใจของผู้ได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติตามการตัดสินใจนั้น
4. เกิดการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและให้เป็นการประชุมที่มีการสื่อสารแบบเปิด

จากแนวคิดที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการตัดสินใจ คือ ความสามารถในการคำนวณสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในอนาคตโดยบุคลากรในองค์กรมีความเป็นอิสระในการเลือกทางเลือกที่หลากหลาย นำมาเปรียบเทียบเพื่อหาข้อที่ดีที่สุดนำมาปฏิบัติ

และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้การดำเนินงานขององค์กรมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สูงสุด

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

การดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต้องมีการใช้ ทรัพยากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดและคุ้มค่า ซึ่งรวมถึง การดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริต มีนักวิชาการและนักวิชาการศึกษาได้ให้นิยามของการมีส่วนร่วมในการดำเนินการไว้ ดังนี้

1. ความหมายของการดำเนินการ

มีนักวิชาการและนักวิชาการศึกษาได้นิยามความหมายของการดำเนินการไว้ ดังนี้ จินฉัตร ปะโคทั้ง (2553 : 164) กล่าวว่า การดำเนินการ (Taking Action Participation) คือ การนำแผนงานที่ได้ไปร่วมกันทำ หรือแบ่งงานกันรับผิดชอบเพื่อให้เป็นไปตาม แผนและเป้าหมายที่วางไว้

วีณา เทียงธรรม, สุนีย์ ละกาปัน และ อาภาพร เผ่าวัฒนา (2555 : 67) กล่าวว่า การดำเนินการ หมายถึง การดำเนินงานตาม โครงการและแผนงานที่วางไว้ เป็นการทำให้เกิด ความรู้สึกในการเป็นเจ้าของกิจกรรม

โชติ บศิริฐ (2558 : 137) ได้ให้ความหมายของการดำเนินงานในสถานศึกษาไว้ว่า เป็นการนำแผนไปปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ให้สอดคล้องตามแผนแม่บท เปิดโอกาสให้ผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีการแก้ไขปัญหาที่สาเหตุและเป็นระบบ

สมคิด บางโม (2558 : 92) ได้ให้ความหมายของการดำเนินงานในสถานศึกษาไว้ว่า เป็นการนำแผนออกปฏิบัติ ซึ่งต้องใช้กระบวนการบริหารต่าง ๆ ได้แก่ การจัดระบบงาน การจัดวางตัวบุคคล การอำนวยการสั่งการ การตรวจนิเทศ การควบคุมงาน

อริปัตย์ คลี่สุนทร (2558 : 1) ได้ให้ความหมายของการดำเนินงานในสถานศึกษาไว้ว่า เป็นการดำเนินงานขององค์กรของรัฐและเอกชนเพื่อหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือเพื่อ การพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น มักเริ่มต้นด้วยการกำหนดนโยบายว่าจะดำเนินการอย่างไร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2556 : 5 - 21) ได้ให้ความหมายของการดำเนินงาน ในสถานศึกษาไว้ว่าเป็นการนำแผนที่ได้วางไว้แล้วมาดำเนินการหรือเป็นการดำเนินการตาม แผนปฏิบัติการ ซึ่งต้องอาศัยความคิดริเริ่ม ทักษะ ความสามารถ และความรับผิดชอบของ ผู้รับผิดชอบประกอบด้วยจึงจะช่วยให้สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จตามแผน

วราภรณ์ มงคลสกุล (2559 : 16) กล่าวว่า การดำเนินงาน หมายถึง กระบวนการ ดำเนินกิจกรรมตามแผนการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีการเตรียมการและการสนับสนุน

ทรัพยากร การประสานงาน การขอความร่วมมือและความช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมจากผู้เกี่ยวข้อง

จากความหมายที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า การดำเนินงานเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นต่อจากกระบวนการวางแผน เป็นการนำแผนงานที่ได้ไปร่วมกันทำ โดยมีการเตรียมการและการสนับสนุนทรัพยากร การประสานงาน การขอความร่วมมือและความช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมจากผู้เกี่ยวข้อง

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการไว้ดังนี้

ประยูร อัครบวร (2552 : 63 - 65) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ประกอบด้วยการเกี่ยวข้องกับการดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ และการตัดสินใจ

วีณา เทียงธรรม, สุนีย์ ละกาปัน และ อาภาพร เผ่าวัฒนา (2555 : 67) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การดำเนินงานตามโครงการและแผนงานที่วางไว้ เป็นการทำให้เกิดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ คือ การมีส่วนร่วมในการกระจายทรัพยากร เช่น การร่วมกำลังแรงกาย ทุนทรัพย์ การแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์ ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการประสานงาน โดยวิธีการจ้างบุคคลภายนอก เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ การฝึกอบรมผู้ซึ่งจะเข้าปฏิบัติในโครงการ หรือให้คำปรึกษาในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ หรือแม้กระทั่งการประสานงานในโครงการ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติในโครงการนี้จึงเป็นการมีส่วนร่วมเข้าไปเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2557 : 9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงได้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ได้ดำเนินงานตามแผนงานที่วางไว้และมีส่วนร่วมในการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น

เฉลิมพล จันดา (2560 : 47) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การเกี่ยวข้องกับการดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการตัดสินใจ โดยจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความรู้ ความสามารถของตนเอง เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานและเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรม

โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980 : 219) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานและเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏในขั้นตอนนี้

ยังแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (Resource Contribution)
2. การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน (Project Demonstration and Coordination)

3. การมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือ (Enlistment)

โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1997 : 6) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งด้านงบประมาณ แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ให้กับโครงการ การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน มีส่วนร่วมในการประสานงาน ความตั้งใจ การตอบสนองเชิงบวก การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามเงื่อนไขที่กำหนดส่งผลให้โครงการที่ได้ดำเนินการประสบความสำเร็จรวมทั้งการมีส่วนร่วมทั้งแบบชั่วคราวและถาวร การมีส่วนร่วมทั้งรายบุคคลและแบบกลุ่มส่งผลให้บุคลากรมีความผูกพันกับองค์กรมากขึ้น การมีส่วนร่วมในการดำเนินการนั้น อาจทำได้หลายรูปแบบ อาทิ การเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินการเข้าร่วมเป็นสมาชิก การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา

จากแนวคิดที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการจัดการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา มีการสนับสนุนในด้านทรัพยากรงบประมาณ แรงงาน บุคลากร สถานที่ในการดำเนินงาน โครงการ งานกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้วางแผนไว้

3. กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

มีนักวิชาการและนักวิชาการศึกษาได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานไว้ ดังนี้

ประสงค์ กลิ่นบรม (2550 : 136 - 138) กล่าวว่า ในการดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการ โดยเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมกำหนดสภาพปัญหา การมีส่วนร่วมวางแผนดำเนินงาน การมีส่วนร่วมดำเนินงานตามแผน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขและการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์การดำเนินงาน

กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี (2553 : 8) ได้สรุปกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในสถานศึกษาว่ามีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. กำหนดประเด็นที่จะนำมาเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติราชการ โดยวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อประกอบการพิจารณากำหนดประเด็นที่แสดงถึงความเหมาะสม

2. จัดประชุมคณะทำงานภาคประชาชนเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องและสรุปผล

3. คณะทำงานภาคประชาชนในภูมิภาคพิจารณาคัดเลือกตัวแทนจากภาคประชาชนดำเนินการตามแผนงาน โครงการ แผนปฏิบัติการได้แล้วเสร็จครบถ้วน โดยคณะทำงานจากส่วนกลางติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนงาน โครงการ แผนปฏิบัติการและมีการจัดทำรายงานสรุปผลความก้าวหน้าในการดำเนินการเสนอต่อผู้บริหาร และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องรับทราบ

4. จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ/แผนปฏิบัติการซึ่งระบุปัจจัยสนับสนุน ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ โดยให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเผยแพร่สรุปผลการดำเนินงาน ให้ประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องรับทราบ

5. จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะของการดำเนินงานในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในปีต่อไปเสนอต่อผู้บริหาร

โกวิทย์ พวงงาม (2553 : 55) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครทำประโยชน์ให้กับโครงการใดบ้าง และจะทำประโยชน์ได้ด้วยวิธีใด ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. การสนับสนุนด้านทรัพยากร
2. การบริหารงาน
3. การประสานความร่วมมือและขอความช่วยเหลือ

โคเฮน และ อัปฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff. 1980 : 219) กล่าวถึง ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (Resource Contribution) สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ ได้แก่ แรงงาน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และข้อมูลข่าวสาร ทั้งหมดนี้เป็นแหล่งทรัพยากรหลักที่สำคัญซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น นำมาใช้เพื่อพัฒนาโครงการ การส่งเสริมโดยใช้แรงงานในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ดี การบริจาคเงินและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และอื่น ๆ แสดงให้เห็นทิศทางที่ชัดเจนของการมีส่วนร่วม สิ่งสำคัญของการมีส่วนร่วมนี้ คือ การรู้ว่าใครเป็นผู้สนับสนุนและทำอะไร โดยวิธีการสมัครใจ การได้รับค่าตอบแทน หรือโดยการบีบบังคับ การสนับสนุน เรื่องทรัพยากรบ่อยครั้งที่พบว่ามีความไม่เท่าเทียมกันและการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน (Project Demonstration and Coordination) คนในท้องถิ่นสามารถรวมตัวกันในการปฏิบัติงาน โดยการเป็นลูกจ้างหรือสมาชิกทีมที่ปรึกษาหรือเป็นผู้บริหาร โครงการ เป็นสมาชิกอาสา ซึ่งทำหน้าที่ประสานงานกิจกรรมของโครงการมีการฝึกอบรมให้รู้เทคนิคการปฏิบัติงานในโครงการสำหรับผู้เข้ามาบริหาร หรือประสานงาน วิธีนี้นอกจากจะเพิ่มความไว้วางใจให้กับคนในท้องถิ่นแล้วยังช่วยให้ความตระหนักถึงปัญหาของตนเองอีกด้วย อีกทั้งยังทำให้เกิดการสื่อสารข้อมูลภายใน และได้รับคำแนะนำซึ่งเป็นปัญหาของคนในท้องถิ่นตลอดจนผลกระทบที่ได้รับเมื่อโครงการเข้ามา

3. การมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือ (Enlistment) การขอความร่วมมือไม่จำเป็นต้องมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่า ผลเสียที่ตามมาหลังจากนำโครงการเข้ามา และผลที่เกิดกับคนในท้องถิ่นที่เข้าร่วมในโครงการ

เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2553 : 257) ได้สรุปถึงกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษาไว้ว่าต้องมีขั้นตอนรายละเอียดการดำเนินงาน และระบุทรัพยากรการบริหารในแต่ละกิจกรรม

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ (2553 : 145) ได้กล่าวถึงกระบวนการดำเนินงานไว้ดังนี้

1. การออกแบบกระบวนการดำเนินงาน
2. การบริหารจัดการกระบวนการดำเนินงาน
3. การปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554 : 186 - 188) ได้สรุปถึงกระบวนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินงานดังนี้

1. นำแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีสู่การปฏิบัติ ตามกรอบระยะเวลา และกิจกรรมโครงการที่กำหนดไว้

2. ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่ได้กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

กานดา จันทร์เยี่ยม (2556 : 70) ได้สรุปถึงกระบวนการดำเนินงานไว้ว่าต้องประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ความจำเป็นและความสำคัญของโครงการกิจกรรม
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานในโครงการกิจกรรม
3. คัดเลือกและออกแบบการดำเนินงานตามโครงการและกิจกรรม
4. สร้างเกณฑ์สำหรับการประเมินผล
5. ดำเนินการตามโครงการและกิจกรรม

6. ประเมินผลการดำเนินงาน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2556 : 25) ได้สรุปถึงกระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วย กลยุทธ์การดำเนินงานและการออกแบบการดำเนินงาน การพยากรณ์ และการวางแผนการใช้กำลังของบุคลากรในสถานศึกษา

จากที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการวิเคราะห์ความจำเป็นและความสำคัญของโครงการ กำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานในโครงการ คัดเลือกและออกแบบการดำเนินงานตามโครงการ สร้างเกณฑ์สำหรับการประเมินผล ดำเนินการตามโครงการและกิจกรรม และประเมินผลการดำเนินการ

4. ความสำคัญของการดำเนินงาน

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการดำเนินงานไว้ ดังนี้ ฉัตรยาพร เสมอใจ (2551 : 192 - 193) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการดำเนินงานไว้ว่า ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีความรู้สึกที่ดี เกิดความศรัทธา เชื่อถือ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสาธารณชน ทำให้องค์กรมีการพัฒนา

เขมมาวี รัถษ์ชูชีพ (2553 : 30 - 31) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการดำเนินงานในองค์กรไว้ ดังนี้

1. การดำเนินงานสามารถตอบสนองความต้องการขององค์กรได้ ทั้งผู้บริหาร สมาชิกในองค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. ช่วยให้ผู้บุคลากรได้รับความรู้และเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานภายในองค์กร

3. เกิดความคาดหวังที่จะได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

สุรสิทธิ์ วชิรขจร (2553 : 76 - 83) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการดำเนินงานไว้ ดังนี้

1. ความสำคัญต่อเศรษฐกิจ ปัจจัยหนึ่งที่สามารถแสดงให้เห็นได้ว่าประเทศมีศักยภาพมากหรือน้อยนั้นคือ การดำเนินงาน
2. ความสำคัญต่อองค์กร การดำเนินงานขององค์กรนั้น มีความสำคัญต่อองค์กร โดยเฉพาะบุคลากรในองค์กรที่เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงาน ย่อมทำให้บุคลากรเกิดความมั่นคงในชีวิต เกิดความเชื่อถือ ความศรัทธาในองค์กร มีขวัญและกำลังใจในการทำงานซึ่งการที่องค์กรมีการดำเนินงานที่ดีอย่างต่อเนื่องก็จะส่งผลให้พนักงานมีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อ

การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และประสิทธิภาพในการทำงานที่ดี ดังนั้นองค์กรที่มีการดำเนินงานที่ดีย่อมสามารถเจริญเติบโต และพร้อมที่จะพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง

3. ความสำคัญต่อลูกค้า การดำเนินงานขององค์กรที่มีอัตราการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ เกิดความจงรักภักดีต่อองค์กร เกิดความภาคภูมิใจ การดำเนินงานขององค์กรยังส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้าที่มีต่อองค์กร

4. ความสำคัญต่อบุคคลภายนอกองค์กร การดำเนินการสามารถบอกได้ถึง ความน่าเชื่อถือขององค์กร บุคคลภายนอกสามารถทราบถึงการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กร ทำให้อยากมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น

5. ความสำคัญต่อเทคโนโลยี ปัจจุบันนี้ทุกองค์กรได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพแล้ว สิ่งหนึ่งที่ทุกองค์กรให้ความสำคัญไม่แพ้กัน คือเทคโนโลยีเพราะปัจจุบันเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว องค์กรที่มีเทคโนโลยีทันสมัย หมายถึงองค์กรนั้นมีโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ถือว่าเทคโนโลยีมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ทุกองค์กรประสบความสำเร็จ

สมศักดิ์ ประเสริฐสุข (2554 : 163) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการดำเนินงานไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้บุคลากรปรับความรู้ในการทำงาน
2. พัฒนาบุคลากรของหน่วยงานให้มีความรู้
3. ปรับปรุงระบบการทำงานของหน่วยงานให้คล่องตัว มีประสิทธิภาพและเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ เต็มใจที่จะทุ่มเทความรู้ ความสามารถในการทำงานในหน้าที่ของตน
4. เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาอื่นที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงขององค์กรในด้านต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบการบริหาร หรือเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานในหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยราบรื่น

5. เพื่อแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของบุคลากร พงศ์สันห์ ศรีสมทรัพย์ (2556 : 10 - 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการดำเนินงานไว้ ดังนี้

1. การดำเนินงานตอบสนองความต้องการทางสังคม
2. สร้างความรู้สึกที่ได้เป็นเจ้าของในการมีส่วนร่วมสร้างองค์กร
3. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และทัศนคติ พัฒนาศักยภาพของตนรวมถึงยกระดับขององค์กร

จากแนวคิดที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า ความสำคัญของการดำเนินงาน หมายถึง เป็นการตอบสนองความต้องการขององค์กรรวมถึงผู้บริหาร บุคลากรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทั้งด้านความรู้ ทักษะ เทคโนโลยีเพื่อยกระดับขององค์กร เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา สร้างภาพลักษณ์ที่ดี เป็นที่ยอมรับของสังคมและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

5. ประโยชน์ของการดำเนินงาน

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของการดำเนินงานไว้ ดังนี้ สมศักดิ์ ประเสริฐสุข (2554 : 164) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการดำเนินงานในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาศักยภาพในการทำงาน โดยผ่านกระบวนการการเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อสร้างและเพิ่มพูนขีดความสามารถให้สูงขึ้นสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ช่วยพัฒนาระบบการดำเนินงานขององค์กรให้มีความก้าวหน้า ทันสมัยและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินงาน
3. ช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพการบริหารงานให้มีความคล่องตัว มีความร่วมมือในการทำงาน โดยผ่านกระบวนการทำงานเป็นทีม
4. ช่วยทำให้มีผลงานในการทำงาน ทำให้บุคลากรมีความรู้ มีทักษะชำนาญมากขึ้น และสามารถทำงานได้อย่างรวดเร็ว
5. ช่วยสร้างคุณภาพให้กับองค์กร มีความน่าเชื่อถือ ใ้วางใจ ทั้งจากผู้ปฏิบัติและผู้ที่เกี่ยวข้อง
6. ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ผู้บังคับบัญชา
7. กระตุ้นให้บุคลากรทำงานด้วยความเต็มใจ ภูมิใจในความสามารถและมองเห็นคุณค่าของตนเอง

นิตินพล ภูตะโชติ (2556 : 178 - 179) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการดำเนินงานในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. ทำให้เกิดความเท่าเทียมกันและความเป็นธรรมในเรื่องค่าตอบแทนที่ได้รับเนื่องจากดูผลการดำเนินงาน
2. มีสภาพความปลอดภัยและความสุขในการทำงานที่ดี
3. ความมั่นคงของงาน

4. การทำงานเปิดโอกาสให้พัฒนาขีดความสามารถ บุคลากรส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาความสามารถในการทำงาน โดยได้รับโอกาสจากผู้บริหาร

5. ความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน เกิดแรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจในการทำงาน

6. มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี มีเพื่อนร่วมงานที่ดี มีบรรยากาศในสถานที่ทำงานที่เอื้อต่อการทำงาน

7. องค์กรมีความรับผิดชอบต่อสังคม ทำให้สังคมให้การยอมรับและสนับสนุน และสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้นาน

ซูซัย สมิทธิกร (2558 : 18 - 19) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการดำเนินงานในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ และทัศนคติของบุคคล
2. ช่วยในการพัฒนาบุคลากรที่ขาดประสบการณ์เพื่อให้มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ
3. ช่วยเตรียมบุคลากรก่อนการก้าวขึ้นไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น มีความพร้อม และสามารถปรับตัวให้เข้ากับตำแหน่งหน้าที่
4. ช่วยขจัดความล้าหลังด้านทักษะ เทคโนโลยี วิธีการทำงาน และการผลิต ที่ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลก และช่วยให้องค์กรสามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้
5. ช่วยก่อให้เกิดความราบรื่นและลดความขัดแย้งในองค์กร
6. ช่วยปรับปรุงและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในองค์กรรวมทั้งช่วยเพิ่มพูนขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วย

โชติ บดิรัฐ (2558 : 135 - 136) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการดำเนินงานในองค์กรไว้ ดังนี้

1. ทำให้ระบบและกระบวนการทำงานได้รับการปรับปรุงให้มีคุณภาพสูงขึ้น ภายใต การนำของผู้บริหารระดับสูงที่มีวิสัยทัศน์ยาวไกลและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั่วทั้งองค์กร
2. บุคลากรในองค์กรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพงานทั่วทั้งองค์กร มีความภาคภูมิใจ และมีสภาพแวดล้อมการทำงานที่เป็นสุข
3. เกิดความเชื่อมั่นในองค์กร และทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ส่งผลต่อองค์กร ทำให้มีการพัฒนาขึ้น

4. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและรับบริการ ได้รับประโยชน์และเกิดความพึงพอใจ
5. ทำให้บุคลากรมีความต้องการมุ่งพัฒนาการดำเนินงานขององค์กรให้มี

คุณภาพสูงสุดในทุกมิติ

จากที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการดำเนินงาน หมายถึง การพัฒนาสถานศึกษาให้ดีขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีการทำงานด้วยการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบตามความสามารถและความชำนาญของแต่ละบุคคลเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในกลุ่มองค์กร เกิดความรักสามัคคีระหว่างสมาชิก มีการประสานสัมพันธ์อันดีต่อกันทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย องค์กรได้รับการพัฒนาและเป็นที่ยอมรับ เกิดความเชื่อมั่นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การประเมินผล เป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อพัฒนา งานต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ เช่น ทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนด นโยบายหรือทิศทางการดำเนินงานขององค์กร ต่อการปรับปรุงสื่อ ชี้นำงาน แผนงาน โครงการ ที่เหมาะสมก่อนนำไปปฏิบัติ มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดของการมีส่วนร่วม ในการประเมินผลไว้ ดังนี้

1. ความหมายของการประเมินผล

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้นิยามความหมายของการประเมินผลไว้ ดังนี้ ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์ (2552 : 9) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบการวัดและวิเคราะห์เพื่อกำหนดคุณค่า และความสำเร็จ โดยต้องอาศัยวิธีการทาง วิทยาศาสตร์ จึงเห็นได้ว่าการประเมินผลนั้นมีได้กระทำได้ขึ้นบนสัจยญาณ แต่จะต้องอยู่บนพื้นฐาน ของหลักการและเหตุผล และนำข้อมูลที่ได้มานั้นเพื่อทำการสรุปผล อันจะเป็นประโยชน์ต่อ การดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ ต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2552 : 15) ได้สรุปความหมาย ของการประเมินผลไว้ว่า เป็นการประเมินความสำเร็จของงานอันเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานของ ผู้ปฏิบัติงานตลอดรอบการประเมินด้วยวิธีการที่องค์กรกำหนด โดยเปรียบเทียบผลงานกับ เป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติราชการ ตามเกณฑ์มาตรฐานผลงานที่ผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติงานกำหนดร่วมกันไว้ตั้งแต่ต้นรอบการประเมิน

วรารักษ์ มงคลสกุล (2559 : 16) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การประสาน ความเข้าใจในการติดตามและประเมินผล การตรวจสอบผลสำเร็จตามความคาดหวัง การรายงาน

ความก้าวหน้าของกิจกรรมที่ดำเนินการ การสรุปและเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนา

ไบรแอนท์ และ ไวท์ (Bryant & White. 1982 : 146) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง ความพยายามอย่างหนึ่งในการบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้น และกำหนดว่าทำไมสิ่งนั้นจึงเกิดขึ้นได้

บราวน์ (Brown. 1983 : 14) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การตีความหมาย ในเชิงปฏิบัติการของบุคคลโดยตีค่าราคาในสิ่งนั้น เพื่อตอบคำถามว่าดีแค่ไหน

มอนดี และ โน (Mondy & Noe. 1996 : 326) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลไว้ว่า เป็นระบบที่เป็นทางการของการทบทวนและประเมินการปฏิบัติงานของบุคคลและของทีมที่เป็นระยะยาว

จากที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกต่าง ๆ เกี่ยวกับอนาคตว่าจะปรับปรุง ดำเนินการต่อหรือยกเลิกการดำเนินงานในกิจกรรมนั้น ๆ

2. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการประเมินผลไว้ดังนี้

จิณฉัตร ปะโคทัง (2553 : 164) กล่าวว่า การร่วมติดตามประเมินผล (Monitoring Participation) คือ การร่วมกันติดตามผลงานที่ทำและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ร่วมคิด พัฒนาปรับปรุงให้งานดีขึ้น

อลงกรณ์ มีสุทธา และ สมิต สัจฉกร (2555 : 42) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไว้ว่า เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมินค่าผลงานและคุณลักษณะของบุคคล ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้โดยอาศัยการสังเกต การบันทึกและรวบรวมข้อมูล โดยหัวหน้างานอย่างมีระบบมีมาตรฐานเดียวกันและเป็นธรรม

วิณา เทียงธรรม สุนีย์ ละกาบั้น และ อาภาพร เผ่าวัฒนา (2555: 67) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมประเมินผล คือ การมีส่วนร่วมในการวัดผล ประเมินผลและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อเสีย เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นการประเมินความสำเร็จ และความล้มเหลวของงานเป็นระยะ ๆ การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลนี้ส่วนใหญ่บทบาทที่กล่าวมาข้างต้นเป็นของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยจะเป็นการประเมินผลการใช้งบประมาณที่จัดสรรขึ้น ว่านำไปใช้อย่างไรบ้าง เป็นการแสดงให้เห็นถึงพลังความคิดของประชาชนที่จะทำให้โครงการพัฒนาหรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไปได้อย่างไร

มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2556 : 9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรอยู่เสมอ มีส่วนร่วมในการประเมินผล การดำเนินงานขององค์กร มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร และหากพบปัญหาท่านจะนำปัญหานั้นไปปรับปรุงและมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนิน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร

เฉลิมพล จันดา (2560 : 47) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การทำงานร่วมกันจะต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบถึงปัญหาอุปสรรคและร่วมกันในการหาทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้งานหรือภารกิจดังกล่าวสามารถสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงานรวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980 : 219 - 220) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงานรวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไปกำหนดการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ทั้งในเรื่องปริมาณ การแบ่งผลประโยชน์ และคุณภาพบริการและความพึงพอใจ

ชาดิด และ คณะ (Shadid et al. 1982 : 356) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล นั้น สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือความเห็น (View) ความชอบ (Preference) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้ จากความหมายที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการประเมินผลการปฏิบัติงานที่มีการตีค่าจากการวัดผลและกำหนดคุณค่า โดยอาศัยเกณฑ์ ซึ่งมีการกำหนดเกณฑ์ไว้อย่างหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับแต่ละกิจกรรม โครงการ ในการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับศักยภาพของผู้รับการประเมิน เป็นการกำกับ ติดตามและนำผลการประเมินไปพัฒนาและวางแผนแก้ไขข้อบกพร่องที่พบในการประเมินผล พัฒนาบุคลากรเพื่อให้งานแต่ละฝ่ายเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนดไว้

3. กระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

มีนักวิชาการ นักการศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 12 - 13) กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วม

ในการประเมินผลไว้ ดังนี้

1. ประเมินผลก่อนปฏิบัติงานเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการ
2. ประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงาน เป็นการตรวจสอบวิธีการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานมีจุดมุ่งหมายแนวดำเนินงานและปรัชญาตรงกันหรือไม่ ในการปฏิบัติงานมีอุปสรรคอย่างไร การแบ่งงานให้รับผิดชอบเหมาะสมเพียงไรและปฏิบัติงานทันเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่
3. ประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ เพื่อดูผลสัมฤทธิ์ของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด บุคลากรเกิดการพัฒนาตนเอง และมีความสามารถเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงไร โดยมีสิ่งที่ต้องประเมินมี 2 ประการ คือ ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพไปใช้ในการปรับปรุงแผนงาน โครงการครั้งต่อไป และปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ต้องประเมินทุกขั้นตอนที่ปฏิบัติงาน

กึ่งพร ทองใบ (2551 : 291) ได้กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การปฏิบัติงานคือ การกำหนดเป้าหมายของการประเมินผลการปฏิบัติงาน การกำหนดวิธีการ และเกณฑ์ที่เหมาะสมที่จะใช้วัดผลการปฏิบัติงาน การวัดผลการปฏิบัติงาน การดำเนินการประเมินผล การปฏิบัติงานและการนำผลการประเมินมาแจ้งผลและอภิปรายร่วมกับผู้ปฏิบัติงาน

ศุสดี รุมาคม (2551 : 71 - 72) ได้กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมิน การปฏิบัติงาน ดังนี้

1. เปรียบเทียบกับมาตรฐาน โดยมาตรฐานจะประกอบด้วยคำอธิบายของผลการปฏิบัติงานระดับต่าง ๆ
2. การเปรียบเทียบระหว่างองค์กรหรือบุคคล โดยองค์กรหรือผู้ถูกประเมิน จะถูกจัดลำดับเปรียบเทียบกับองค์กรหรือบุคคลอื่นที่ทำงานอย่างเดียวกัน
3. การกำหนดวัตถุประสงค์ โดยผลการปฏิบัติงานจะถูกนำไปเปรียบเทียบกับ วัตถุประสงค์ที่ได้มีการตกลงร่วมกันไว้
4. การวัดผลการปฏิบัติงานโดยตรง เช่น การนับผลผลิตและยอดขาย ซึ่งวิธีนี้ มักจะถูกนำไปประกอบกับวิธีการอื่น ๆ ได้แก่ การเปรียบเทียบกับมาตรฐานและการกำหนด วัตถุประสงค์
5. การบรรยายความโดยอิสระ โดยผลการปฏิบัติงานจะถูกบรรยาย และเปรียบเทียบกับมาตรฐานทั่ว ๆ ไปที่อยู่ในความคิดของผู้ประเมิน

ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ (2553 : 112) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วม ในการประเมินผลการปฏิบัติงานไว้ ดังนี้

1. การประเมินเน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงระบบ (Systematic Decision Oriented Evaluation) การประเมินประเภทนี้เน้นการใช้วิธีเชิงระบบเพื่อการเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องสำหรับการตัดสินใจเชิงบริหาร

2. การประเมินที่เน้นการตัดสินใจโดยวิธีธรรมชาติ (Naturalistic Decision Oriented Evaluation) การประเมินประเภทนี้เน้นการใช้วิธีธรรมชาติเพื่อนำเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับการตัดสินใจในเชิงบริหาร

3. การประเมินที่เน้นการตัดสินใจคุณค่าโดยใช้วิธีเชิงระบบ (Systematic Value Oriented Evaluation) การประเมินประเภทนี้เน้นการใช้วิธีเชิงระบบเพื่อให้นักประเมินทำการตัดสินใจคุณค่าสิ่งที่มีมุ่งประเมิน

4. การประเมินที่เน้นการตัดสินใจคุณค่าโดยวิธีเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Value Oriented Evaluation) การประเมินประเภทนี้เน้นการใช้วิธีเชิงธรรมชาติเพื่อให้นักประเมินทำการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มีมุ่งประเมินซึ่งรูปแบบ

อลงกรณ์ มีสุทธา และ สมิต ลัชณกร (2555 : 22) ได้กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานว่า มีหลากหลายวิธี โดยมีวิวัฒนาการเริ่มจากวิธีการประเมินที่ยึดคุณลักษณะของบุคคลเป็นหลัก (Trait Rating Based Approach) เช่นวิธีการให้คะแนนตามมาตราส่วนวิธีการแบบรายการตรวจสอบ วิธีการเปรียบเทียบระหว่างบุคคล วิธีการแบ่งชั้น และวิธีการประเมินตามค่าคะแนน เป็นต้น ต่อมาเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยใช้วิธีที่ยึดพฤติกรรมการปฏิบัติงานเป็นหลัก (Job Performance or Behavior Based Approach) ซึ่งเน้นการปฏิบัติงานที่ทำงานให้สำเร็จ เช่น วิธีการประเมินแบบเน้นเหตุการณ์สำคัญ วิธีการบรรยายความ วิธีการประเมินโดยมีผู้ประเมินหลายคน วิธีการประเมินร่วมกัน

สมคิด บางโม (2558 : 278) ได้กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมินผลปฏิบัติงานในองค์กร ประกอบไปด้วยขั้นตอนสำคัญ ๆ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน
2. กำหนดตัวชี้วัดและเครื่องมือที่จะใช้วัด
3. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือตัวเปรียบเทียบสำหรับตัวชี้วัดแต่ละตัว
4. ดำเนินการประเมินผล
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ตั้งไว้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2556 : 5 - 30) ได้กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนประเมินผล คือ การรวบรวมข่าวสาร ปรัชญาหรือกำหนดวัตถุประสงค์ ประเด็น ขอบเขต และวิธีการประเมิน เขียนเสนอโครงการ เสนอต่อให้ผู้ประเมินเพื่อพิจารณาอนุมัติ

2. การดำเนินการประเมินผล คือ กำหนดตัวบ่งชี้เครื่องมือ รวบรวมวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ทำรายงานการประเมินผล นำเสนอรายงาน

3. การลงข้อสรุปและให้ข้อเสนอแนะ คือ ปรัชญาหรือกับผู้มีบทบาทสำคัญต่อการบริหาร จัดทำข้อสรุปและเสนอแนะ ร่างรายงานฉบับสมบูรณ์พร้อมข้อเสนอแนะ

4. การรายงานและเผยแพร่ผลการประเมิน คือ การประเมินด้านแผนงาน โครงการงบประมาณ ด้านทรัพยากรมนุษย์และด้านการบริหารทั่วไป

จากแนวคิดที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า กระบวนการประเมินผล หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินกำหนดตัวชี้วัดและเครื่องมือที่จะใช้วัด กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือตัวเปรียบเทียบสำหรับตัวชี้วัดแต่ละตัว ดำเนินการประเมินผล และวิเคราะห์เปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ตั้งไว้

4. ความสำคัญของการประเมินผล

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึง ความสำคัญของการประเมินผลไว้ ดังนี้ ผุสดี รุมาคม (2551 : 23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินผลไว้ว่า เป็นการปฏิบัติงานที่ได้ถูกนำมาใช้ในการตัดสินใจและให้แนวทางการทำงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ด้านการประเมิน และการพัฒนาเพื่อให้ผลย้อนกลับที่เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงงานให้ดีขึ้น โดยมีการนำผลไป บริหารใน 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. การใช้เป็นข้อมูลการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง รวมทั้งการตัดสินใจในการให้ออกจากงาน

2. การนำผลการปฏิบัติงานไปพัฒนาแผนการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

3. การนำผลการปฏิบัติงานไปแก้ปัญหาในการทำงานด้วยการจัดการอบรมและพัฒนา การให้แนวทางคำปรึกษา การรักษาวินัยในการทำงาน และการให้ออกจากงาน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2551 : 33) ได้สรุปความสำคัญของการประเมินผล ไว้ว่าเป็นการสร้างความรู้และความเข้าใจแก่เครือข่ายภาคประชาสังคม และภาคประชาชนในการพัฒนาสถานศึกษา เน้นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง (Action Learning) เพื่อให้ภาคประชาชนมีศักยภาพในการเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมมากขึ้นจนถึงระดับของการเข้ามาเป็นหุ้นส่วน และร่วมติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการในสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมและ

ต่อเนื่อง รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดความรู้และความตระหนักในสำนึกพลเมืองว่าจะต้องเข้ามาเป็น
 หุ้นส่วนกับภาครัฐรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนารูปแบบ กลไก ระบบ และวิธีทำงาน
 เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น วางหลักเกณฑ์
 ให้แต่ละส่วนราชการจัดให้มีระบบการปรึกษาหารือกับประชาชน สำรวจความต้องการของ
 ประชาชนในโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
 ในการออกแบบและให้ข้อคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา

ประเวศน์ มหารัตน์สกุล (2553 : 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินผล
 ไว้ว่าเป็นเครื่องมือในการสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากร โดยเฉพาะรางวัลตอบแทน
 ให้แก่พนักงานตามความสำเร็จของงานที่ทำได้ เป็นการตอกย้ำถึงความสำคัญในบทบาทหน้าที่
 ของผู้บังคับบัญชาที่ต้องทำหน้าที่ในการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2553 : 42) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินผล ไว้ว่า
 สามารถนำไปใช้ในงานด้านการบริหารในสถานศึกษาทั้ง 4 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคคล
 งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป

วีรุช มามะศิริรานนท์ (2556 : 18) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินผลไว้ว่า
 การประเมินผลการปฏิบัติงานถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและไม่มีอะไรจะมาทดแทนได้
 ด้วยเหตุผลที่พนักงานทุกคนที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรต่าง ๆ

นภดล ร่มโพธิ์ (2557 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินผลไว้ว่า
 มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดการองค์กรเพราะนอกจากการวัดผลการปฏิบัติงานองค์กรจะเป็น
 สิ่งที่จะบอกว่างค์กรประสบความสำเร็จหรือไม่แล้ว หากมีการออกแบบที่เหมาะสม การวัดผล
 การปฏิบัติงานองค์กรยังมีบทบาทที่สำคัญในการทำให้้องค์กรสามารถนำกลยุทธ์ไปใช้ในทาง
 ปฏิบัติได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์

ไพโรจน์ ปิยะวงค์วัฒนา (2557 : 287) ได้สรุปความสำคัญของการประเมินผลไว้
 ดังนี้

1. การประเมินผลทำให้องค์กรรู้ถึงสถานะของตนเองว่าอยู่จุดไหน
2. การจะพัฒนาตนเองหรือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายในองค์กรจะต้องเริ่มจาก
 การประเมินผลก่อน
3. ถ้ามีการวัดหรือประเมินผลจะทำให้ผู้รับผิดชอบมุ่งมั่นที่จะทำกิจกรรมนั้น ๆ
 มากขึ้นรวมทั้งระบบการประเมินผลที่ดีช่วยทำให้มีความเห็นสอดคล้องกันในกลยุทธ์ทั้งองค์กร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2559 : 5 - 26) ได้สรุปความสำคัญของ
 การประเมินผลไว้ ดังนี้

1. การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงาน และเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะช่วยให้ทราบผลความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อจะได้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแนวทาง แก้ไขต่อไป

2. การติดตามผลการปฏิบัติงานจะทำให้ทราบปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงาน และสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทันที

3. การประเมินผลการปฏิบัติงาน เมื่อเสร็จสิ้นงานหรือโครงการแล้ว จะนำมาจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน จะทำให้ทราบผลการดำเนินงาน โดยภาพรวม และสามารถนำไปเป็นบทเรียนในการดำเนินงานต่อไปอีกด้วย

สรุปได้ว่าความสำคัญของการประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง แนวทางการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ สร้างความเป็นธรรมในการบริหารจัดการทรัพยากร โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเพื่อให้การทำงานบรรลุผล ประสบความสำเร็จและยังเป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

5. ประโยชน์ของการประเมินผล

การประเมินผลการปฏิบัติงานจะมีประโยชน์ต่อการบริหารงานบุคคลขององค์กร มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินว่าประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่ออะไร และองค์กรได้นำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจังหรือไม่ โดยทั่วไปประโยชน์ที่พึงได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

ผุสดี รุมาคม (2551 : 8) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินผลไว้ ดังนี้

1. การปฏิบัติงานของพนักงาน กล่าวคือ การประเมินเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยสร้างและรักษาระดับการปฏิบัติงานของพนักงานให้เป็นที่น่าพอใจ และถ้ามีการติดตามผลพนักงานแต่ละคนด้วยการสัมภาษณ์ อาจมีส่วนให้การปฏิบัติงานดีขึ้น

2. การพัฒนาพนักงาน กล่าวคือ การประเมินช่วยให้มองเห็นความต้องการพัฒนาของบุคคล และโอกาสที่บุคคลนั้นจะเจริญเติบโตก้าวหน้า ผ่านการศึกษาด้วยตนเอง เข้าใจหลักสูตรการฝึกอบรมหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

3. ความเข้าใจในการบังคับบัญชา กล่าวคือ การประเมินจะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาหันมาสังเกตพฤติกรรมผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคน ดังนั้นผู้บังคับบัญชาจึงสามารถให้ความช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา จนก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันได้

4. การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งงาน กล่าวคือ การประเมินช่วยในการตัดสินใจ เลื่อนตำแหน่ง ลดตำแหน่ง โยกย้าย งดจ้างชั่วคราว และการให้ออกจากงานได้

5. การปฏิบัติเรื่องค่าตอบแทน กล่าวคือ การประเมินมีผลต่อความถี่และความมากน้อยของการปรับค่าตอบแทน

6. การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ กล่าวคือ นำไปใช้ในการสรรหาคัดเลือก ประเมินผลการปฏิบัติงาน หรือวัดหลังการฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ

สิทธิศักดิ์ ศรีธรรมวัฒนา (2554 : 130) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินผลไว้ ดังนี้

1. ลดความขัดแย้งในองค์กร ถ้าระบบดี วิธีการชัดเจนก็จะลดความขัดแย้งระหว่างหัวหน้ากับลูกน้องในหน่วยงานหรือความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานได้
2. นำผลงานที่ทำได้ของปีนี้เป็นฐานในการตั้งเป้าหมายในปีหน้า
3. เห็นช่องทางพัฒนาให้ดีขึ้นในปีต่อไป ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อนของคน เครื่องจักร วิธีการ เทคโนโลยีภายในลูกค้า คู่ค้า สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองภายนอก
4. นำไปเป็นเหตุผลในการปรับค่าจ้าง รางวัลประจำปีให้พนักงาน
5. นำไปพิจารณาพัฒนาพนักงานในองค์กรเพิ่มความสามารถ เพิ่มงาน เพิ่มตำแหน่ง เพิ่มผลตอบแทนให้กับคนที่มีความสามารถสูง พัฒนา ปรับปรุง ลดงาน ปรับตำแหน่งของคนที่มีผลงานต่ำ

สมศักดิ์ ประเสริฐสุข (2554 : 267) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินผลไว้ ดังนี้

1. การที่พนักงานเป็นผู้จัดทำรายการเป้าหมายงานหลักด้วยตนเองและ ผู้บังคับบัญชาโดยตรงของเขาเป็นผู้ทบทวนประเมินผล จะเป็นทางขจัดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเป้าหมายของงาน
2. การทบทวนประเมินผลทำให้ผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาจุดอ่อนและจุดแข็งของพนักงานเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ และต้องวัดผลงานที่ทำได้เทียบกับความรับผิดชอบที่ได้กำหนดไว้แล้ว
3. ทำให้พนักงานรู้สถานการณ์ของตัวเอง การประเมินผลจะให้โอกาสดีที่หัวหน้ากับลูกน้องจะได้ปรึกษาหารือกัน อีกทั้งเป็น โอกาสเหมาะมากที่ผู้บังคับบัญชาจะพิจารณาให้ความช่วยเหลือเพื่อปรับปรุงการทำงานของคนในบังคับบัญชาหรือเตรียมการเพิ่มความรับผิดชอบให้ลูกน้อง

4. การประเมินยังเป็นแหล่งข้อมูลให้การวางแผนขององค์กรอีกด้วย กล่าวคือ การพิจารณาทบทวนผลการดำเนินงาน จะให้ข้อมูลที่เป็นหลักอ้างอิงสำหรับการตัดสินใจเลื่อนขั้น และ โยกย้าย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนบุคลากรอันเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนองค์กร

5. เป็นสิ่งสนับสนุนค้ำจุนความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างหัวหน้ากับลูกน้อง ผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีโอกาสแสดงความคิดเห็นของเขาในเรื่องหน้าที่การงาน

6. การทบทวนประเมินผลเป็นหลักที่ใช้อ้างอิงในการเจรจาเรื่องค่าจ้างและ เงินเดือนที่เที่ยงธรรมซึ่งบางแห่งใช้ผลการประเมินเป็นหลักในการพิจารณา

7. ด้วยการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานใหม่ วิธีการและเทคนิค ในการคัดเลือก และสรรหาพนักงานสามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. ในการตั้งมาตรฐานของผลการดำเนินงานนั้น ผู้บังคับบัญชาจะต้องขอความคิดเห็นและปรึกษาหารือกับผู้ใต้บังคับบัญชา

อลงกรณ์ มีสุทธา และ สมิต สัจฉกร (2555 : 14) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินผลไว้ ดังนี้

1. ทำให้การพิจารณาความดีความชอบมีความยุติธรรม มีระเบียบแบบแผนและ ใช้กับทุกคนในองค์กรอย่างเสมอหน้าและถ้วนทั่วเพื่อป้องกันการเล่นพรรคเล่นพวก

2. ทำให้การพิจารณาเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การสับเปลี่ยน โยกย้าย การลดตำแหน่งและการเลิกจ้างเป็นไปอย่างยุติธรรม เพราะการประเมินจะทำให้ผู้บังคับบัญชาเห็นผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา สะท้อนให้เห็นจุดแข็ง จุดอ่อน จุดที่ผู้ใต้บังคับบัญชาควรพัฒนา ซึ่งจะช่วยให้เลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

3. ใช้เป็นมาตรฐานหรือเครื่องมือผลักดันให้งานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังนั้นจึงเป็นเครื่องมือตรวจสอบประสิทธิภาพในการบริหารองค์กรด้วย

4. ใช้ประโยชน์ในการกำหนดโครงการฝึกอบรม และใช้พัฒนาพนักงานตาม ความจำเป็นและความต้องการของพนักงาน

5. ทำให้พนักงานทราบผลการปฏิบัติงาน จุดแข็ง จุดอ่อน และข้อควรพัฒนา ของตนเอง

6. ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บังคับบัญชากับพนักงาน

7. เป็นเครื่องจูงใจให้พนักงานปฏิบัติงานด้วยความสบายใจ ไม่ต้องกังวลกับการเอาใจของผู้บังคับบัญชาด้วยวิธีไม่ถูกต้องและสามารถมั่นใจได้ว่าตนจะได้รับความยุติธรรม

8. ประโยชน์ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์อื่น ๆ เช่น การกำหนดอัตราค่าจ้าง การสรรหาคัดเลือกพนักงาน การส่งมอบงาน และการพัฒนาระบบงาน

นภคล ร่มโพธิ์ (2557 : 4 - 9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินผลไว้ดังนี้
ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้บริหาร

1. ช่วยผู้บริหารในการควบคุมการทำงานของพนักงาน
2. ช่วยให้เกิดความชัดเจนในเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบ
3. ช่วยให้องค์กรมุ่งไปในทิศทางเดียวกันกับกลยุทธ์ขององค์กร
4. ช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจกระบวนการทางธุรกิจขององค์กร
5. ช่วยให้ทราบถึงความสามารถของกระบวนการ
6. ช่วยในการเพิ่มผลิตภาพและคุณภาพของกระบวนการและผลิตภัณฑ์
7. ช่วยให้ผู้บริหารเป็นส่วนทรัพยากรได้อย่างถูกต้องตามความจำเป็น
8. ช่วยให้การวางแผนและการพยากรณ์ทำได้ดีขึ้น
9. ผู้บริหารสามารถกระจายงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดีขึ้น
10. ผู้บริหารสามารถอธิบายถึงผลการดำเนินงานของตนเองได้อย่างชัดเจน
11. ช่วยให้องค์กรเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับพนักงาน

1. ทำให้พนักงานทราบถึงความรับผิดชอบและวัตถุประสงค์ของงานอย่างชัดเจน
2. ช่วยให้พนักงานทราบถึงผลสำเร็จและได้รับการยอมรับ
3. ช่วยให้การวัดผลการทำงานของพนักงานเป็นไปได้อย่างมีความชัดเจน โปร่งใสมากขึ้น
4. ช่วยให้พนักงานได้รับอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจเพิ่มมากขึ้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2559 : 5 - 27) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินผลไว้ ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความยุติธรรม มีเหตุผล มีแบบแผนในการทำงาน สามารถปรับปรุงแก้ไขวิธีการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นได้ ทำให้การปฏิบัติงานเป็นระบบ ถูกต้อง ชัดเจน กระตุ้นให้การดำเนินงานเกิดความเคลื่อนไหว และสามารถวางแผนพัฒนางานในอนาคตได้
2. ประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน ทำให้เกิดการประเมินขีดความสามารถของผู้ร่วมงาน แต่ละคนว่าทำงานได้ผลเพียงไร จะต้องแก้ไขปรับปรุงแนะนำเพิ่มเติมอะไรบ้าง สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปใช้ประกอบการบริหารงานบุคคลช่วยกำหนดค่าตอบแทนแรงงาน

การบรรจุตำแหน่งใหม่ ๆ และทำให้ฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการมีความเข้าใจกันดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ

อาร์มสตรองส์ และ แอปเพลบาร์ม (Armstrong & Appelbaum, 2003 : 121) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นกระบวนการประเมินที่มีเหตุมีผลชัดเจนมีผลต่อความพึงพอใจและแรงจูงใจในการทำงาน กล่าวคือ จะช่วยลดความกดดัน ความเครียดของพนักงาน เพราะจะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาในทุกระดับ

จากแนวคิดที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่าประโยชน์ของการประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้เรามองเห็นจุดเด่น จุดด้อยในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล ซึ่งจะมีผลดีต่อการสร้างเครื่องมือในการพัฒนาจุดอ่อนให้ดีขึ้นจัดบุคคลให้เข้าทำงานได้ตามความเหมาะสมลดความกดดัน ความเครียดของพนักงาน เพราะทุกอย่างเราต้องทำด้วยความชัดเจน โปร่งใส จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี

หลักการ และแนวคิดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นภารกิจอย่างหนึ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการศึกษากำหนดไว้ มีหน่วยงานทางการศึกษา นักวิชาการ และนักการศึกษา ใต้นิยามความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

มีหน่วยงานทางการศึกษา นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สมาน ชาตียนนท์ (2550 : 14) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การสร้างความมั่นใจว่า โรงเรียนจะจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่งเข้ารับการอบรมสั่งสอนที่โรงเรียน และเมื่อจบการศึกษาแล้วจะเป็นคนเก่ง คนดี มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติดี มีคุณธรรม มีรูปร่างและจิตใจที่สมบูรณ์ ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของที่คาดหวังของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและ ประเทศชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2551 : 3) การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การสร้างระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานของ

สถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยสถานศึกษาและหรือหน่วยงานต้นสังกัด โดยหน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษากำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

รัตน์ บัวสนธิ์ (2552 : 22) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของภาษี และผู้รับบริการ ว่าสถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษา ประกอบด้วยบุคลากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้มีการปฏิบัติหน้าที่เต็มตามภารกิจและทำให้ผลผลิต ได้แก่ ตัวผู้เรียนและผลงานตามภารกิจของแต่ละสถานศึกษา เป็นไปตามที่ประชาชนผู้ใช้บริการคาดหวังและพึงพอใจ

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา (2553 : 3) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การประเมินผล การติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด ที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553 : 8) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้ ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน และผู้ปกครอง และผู้รับบริการ ทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษา จะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการป้องกันไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มี ประสิทธิภาพ และผลผลิตไม่มีคุณภาพ

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554 : 14) ได้ให้ความหมายของ การประกันคุณภาพภายในไว้ว่า เป็นระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดโดยสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด ต้องดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่อง กระบวนการประเมินคุณภาพภายในเป็นตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (มาตรฐานและตัวบ่งชี้) ของสถานศึกษา และหรือหน่วยงานต้นสังกัดด้วย

กฤษฎา น้าคณาคุปต์ (2556 : 9) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของ มหาวิทยาลัยจากภายในโดยบุคลากรของมหาวิทยาลัย

ฉัฐตะวัน ลิ่มประสงค์ (2556 : 18) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การติดตามตรวจสอบและการประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแล สถานศึกษานั้น

สิริกร บุญฟู และ อาบทิพย์ กาญจนวงศ์ (2556 : 4) การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการ กิจกรรมหรือการปฏิบัติ ในภารกิจตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing) และการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556 : 2) ได้ให้ความหมายของ การประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาว่า เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ เป็น ไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงาน ได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตาม มาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษามี คุณภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร สถาน ประกอบการที่รับช่วงผู้จบการศึกษาเข้า ศึกษาต่อหรือรับเข้าทำงาน มีความมั่นใจว่าการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพได้ มาตรฐานแม้จะไม่เท่ากันแต่ก็แตกต่างกันไม่มากนัก นักเรียนที่จบการศึกษาจากสถาบันทุกแห่งมี ความรู้ความสามารถ มีทักษะ และมีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด ดังนั้น ผู้เรียนจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่สถานศึกษา (ซึ่งหมายถึง ผู้บริหาร ครูและบุคลากร สนับสนุนทุกคนในสถานศึกษา) ต้องคำนึงถึงตลอดเวลา ไม่ว่าจะคิดทำกิจกรรมใดหรือโครงการ ใดก็ตาม ผู้เรียนจะต้องได้รับผลประโยชน์ ที่เกิดขึ้นทั้ง โดยตรงและโดยอ้อม นอกจากนี้ในการจัด การศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากร ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพตามที่คาดหวัง กระบวนการประกัน คุณภาพการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่มี ความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในปัจจุบันและต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2561 : 1) ได้ให้ความหมายของ การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาไว้ว่า เป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุม ตรวจสอบระบบการ บริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่น ให้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้น สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

ตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล
 ฟราเซอร์ (Frazier. 1997 : 116 - 117) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน
 สถานศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการที่มีเป้าหมายที่ไม่ใช่การตรวจสอบคุณภาพหลังจากสิ้นสุด
 กระบวนการ แต่เป็นการให้ความสำคัญกับการป้องกันข้อผิดพลาด โดยใช้การวิเคราะห์
 กระบวนการอย่างเป็นระบบ และมีการออกแบบกระบวนการเพื่อที่จะสามารถรวบรวมข้อมูลที่จะ
 ใช้ในการประเมินและควบคุมปัญหา เพื่อการตัดสินใจและสามารถให้ข้อมูลแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้
 โดยเน้นให้ครูและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ กำกับติดตามและปรับปรุงแก้ไขกระบวนการของตนเอง ซึ่งอาจ
 ไม่จำเป็นต้องมีผู้ตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก

จากความหมายที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพ
 ภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการและการดำเนินงานตามปกติของ
 สถานศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ เพื่อสร้าง
 ความมั่นใจให้กับผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เชื่อมั่นในการจัด
 การศึกษาของสถานศึกษา

ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

มีหน่วยงานทางการศึกษา นักวิชาการและนักการศึกษา ได้กล่าวถึงความสำคัญ
 ของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 183 - 187) ได้กล่าวถึงความสำคัญการประกันคุณภาพ
 การศึกษาว่า เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไป
 อย่างต่อเนื่อง และสร้างความมั่นใจ (Assure) ได้ว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้
 ตามมาตรฐานที่กำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
 ตามที่หลักสูตรกำหนดและที่สังคมต้องการ

พงศ์พิชญ์ สุพรรณ (2551 : 26 - 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพ
 การศึกษา 3 ประการคือ

1. ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่น
 และสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน
2. ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและ
 เกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง
3. ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพ และ
 มาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษามีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็น
 รูปธรรม และต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกระแสหลักของสังคมที่ต้องการเปลี่ยนเป็นสังคมคุณภาพ (Quality Society) ซึ่งการ ดำเนินการต่าง ๆ ของทุกภาคส่วนของสังคม ต้องเน้นให้เกิดระบบคุณภาพ หากสังคมคู่แข่งดำเนินงานที่มีคุณภาพดีกว่าแล้วผลผลิตของสังคมก็จะเป็นที่ต้องการ การแข่งขันจึงเกิดขึ้นจากระบบดังกล่าว ซึ่งระบบการศึกษาจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับระบบของสังคม ดังนั้นกระบวนการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ระบบคุณภาพ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มี นโยบายที่มุ่งมั่นในการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัด ให้สามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ดุษฎา สุทธิวงศ์ (2556 : 48) การประกันคุณภาพการศึกษามีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลด้านคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจ เลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน
2. ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง
3. ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษา สูงคุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษามีพลังที่จะพัฒนาประชากร ให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม

ชเนศ ดาวรุ่งโรจน์ (2557 : 27) การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะทำหน้าที่ส่งเสริมให้กระบวนการบริหาร และจัดการของสถานศึกษาเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นให้การบริหาร และจัดการมีคุณภาพ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่า ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

จากแนวคิดที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษามีความสำคัญเนื่องจาก เป็นการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้ ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพ และเป็นการสร้างสรรค์ การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงขึ้น

หลักการการประกันคุณภาพการศึกษา

มีหน่วยงานทางการศึกษา นักวิชาการและนักการศึกษา ได้กล่าวถึงหลักการการประกันคุณภาพการศึกษาไว้หลากหลายแนวคิด ดังนี้

อารีรัตน์ วัฒนสิน (2553 : 9 - 12) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไม่ใช่ภาระงานใหม่ของสถานศึกษา เป็นเพียงการนำภาระงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม ที่สถานศึกษาทุกแห่งมีการดำเนินการอยู่แล้วและมุ่งเน้นไปที่คุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรอันเป็นการสอดคล้องกับหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสามารถจัดลำดับ ได้ดังนี้

1. จัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษา
2. กำหนดมาตรฐานการศึกษาในระดับสถานศึกษา
3. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
4. ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการในสถานศึกษา
5. ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
6. ประเมินมาตรฐานการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

กระทรวงศึกษาธิการ (2554 : 12) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ ให้คำนึงถึงจุดมุ่งหมาย และหลักการ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม และโปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงและมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้
3. สร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการการศึกษาของชาติ โดยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย ซึ่งสถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน
4. ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพ และพัฒนาการจัดการศึกษาของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น
6. ความเป็นอิสระ เสรีภาพทางวิชาการ เอกสิทธิ์ ปรชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 10) กล่าวว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ยึดหลักการ 3 ประการ คือ

1. การกระจายอำนาจ (Decentralization) สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัว

ในการบริหาร และตัดสินใจดำเนินงานทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และ ทรัพยากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและผู้สอนทำบทบาทหน้าที่ในการสอน จัดกิจกรรมและ พัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างเต็มที่ สามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ความต้องการของชุมชนและสังคมได้มากที่สุด

2. การเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้านเข้ามา มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งในฐานะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะทำงาน ในส่วนอื่น ๆ ของสถานศึกษา โดยมีการร่วมกันคิด ตัดสินใจ สนับสนุน ส่งเสริม และติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จของสถานศึกษา

3. การแสดงการรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) มาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาเป็นเป้าหมาย (Goals) ที่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนต้องได้รับรู้เพื่อการพัฒนา ร่วมกันและเพื่อการติดตามตรวจสอบ การดำเนินงานของสถานศึกษาว่าสามารถนำพาผู้เรียนไปสู่ มาตรฐานที่ได้กำหนดร่วมกันไว้หรือไม่ จากเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาดังกล่าว สถานศึกษา ต้องสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา (School Improvement Plan) เลือกกลวิธีการพัฒนาที่เหมาะสม และสามารถทำให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม มีการ ประชาสัมพันธ์เป้าหมายและจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาให้ทุกฝ่ายได้รับรู้ เพื่อเป็นสัญญาประชาคม และ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจนสู่เป้าหมายเดียวกัน

จากแนวคิดที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา สรุปได้ว่า หลักการเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาที่มีส่วนร่วมใน การกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนา ปรับปรุง ให้สถานศึกษามีคุณภาพ เป็นไป ตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของ ผู้ปกครอง สังคมและประเทศชาติ

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ประเทศไทยกำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความสำคัญไว้ใน หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา และมีการกำหนดไว้ในกฎกระทรวง ศึกษาธิการ จำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 1 - 2) กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 กำหนดให้ สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจแก่

ผู้ที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ และให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2554 : 5) กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ ประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในให้สถานศึกษาดำเนินการ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีรายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา
3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
4. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
5. จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของ

สถานศึกษา

7. จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
8. จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2561 : 1 - 2) กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยให้ดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
3. ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
4. จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
5. ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
6. จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561 : 2 - 3) ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษา และมีกลไกปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา
3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
5. ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
6. จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา

จากกฎกระทรวงทั้งสามฉบับ เป็นขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎกระทรวงดังกล่าว ผู้วิจัยได้ใช้

แนวความคิดดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 และ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 จำนวน 6 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนด มาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการ การศึกษา การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตามผลการดำเนินการ และการรายงานผลการประเมินตนเอง มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้

แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความสำคัญไว้ใน หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา และมีการกำหนดไว้ในกฎกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน สถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และ วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 และกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ได้กรอบแนวคิดการวิจัย 6 ด้าน ได้แก่ การกำหนดมาตรฐาน การศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตามผลการดำเนินการ และการรายงานผล การประเมินตนเอง โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

การกำหนดมาตรฐานการศึกษา

มีนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึง การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ไว้ ดังนี้

1. ความหมายของมาตรฐานการศึกษา

มีหน่วยงานทางการศึกษา นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา ได้ให้ความหมาย ของมาตรฐานการศึกษาไว้ ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2544 : 15) ได้ให้ความหมายว่า มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์และเป็นเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นใน สถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 14) ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2554 ได้ให้ความหมายมาตรฐานการศึกษาไว้ว่า เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้น ในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 6) ได้ให้ความหมายว่า มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษา หรือกระบวนการจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2556 : 24) ได้กล่าวถึงมาตรฐานการศึกษาว่าเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบการประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2559 : 67) ได้กล่าวถึง มาตรฐานการศึกษาว่าเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม และกำกับดูแล การตรวจสอบการประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

จากแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การกำหนดมาตรฐานการศึกษา

มีนักวิชาการ นักการศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา กล่าวถึงการกำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้หลากหลายแนวคิด ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2554 : 6) ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ได้กำหนดไว้ว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้นต้องกำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เอกลักษณะของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และต้องครอบคลุมสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นด้วย ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐาน การศึกษา

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งระดับปฐมวัย มาตรฐานการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรของ สถานศึกษา นโยบายของหน่วยงานส่วนกลาง คุณลักษณะพิเศษของผู้เรียน ที่สถานศึกษา ท้องถิ่น และชุมชนคาดหวัง เช่น ความมีสำนึกรักบ้าน เกิด การเป็นพลเมืองที่ดี การอนุรักษ์อาชีพท้องถิ่น พื้นบ้าน การมีทักษะในอาชีพ ความสามารถ เฉพาะทางด้านใดด้านหนึ่ง เป็นต้น นำมาสังเคราะห์หลอมรวมกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา อย่างไรก็ตามสถานศึกษาต้องพึงตระหนักเสมอว่ามาตรฐานที่เกี่ยวกับคุณภาพ ผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษา โดยมาตรฐาน การศึกษาที่สถานศึกษากำหนดขึ้นนั้นควรมีการระบุตัวชี้วัด ที่เป็นองค์ประกอบของมาตรฐานนั้น ๆ ให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดความสะดวก และความเข้าใจตรงกันในการวัดและประเมินผล และการสื่อสาร กับผู้เกี่ยวข้อง ในการกำหนดมาตรฐานนั้นควรประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัด การศึกษา ของสถานศึกษาแห่งนั้น ๆ บุคคลที่มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณาจารย์ คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน นักปราชญ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยแห่งความรู้ใกล้เคียง เจ้าของกิจการ สถานประกอบการ ในชุมชน บุคคลที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนด คุณภาพผู้เรียน เมื่อทุกคนที่เกี่ยวข้องเห็นพ้องต้องกันในคุณภาพผู้เรียน ตามมาตรฐานที่ร่วมกัน กำหนด จึงมีความเต็มใจและยินดีที่จะผลักดัน สนับสนุน และทำงานร่วมกับสถานศึกษาให้พัฒนา ไปสู่เป้าหมายได้ในเวลาอันรวดเร็ว และยั่งยืน

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554 : 15 - 17) กล่าวถึง การกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาไว้ว่า เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ และ มาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อ ใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับ การส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา มาตรฐานการศึกษาที่มีอยู่ ในปัจจุบันมีหลายระดับ เช่น มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐาน การศึกษา ขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานการศึกษาของสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษา มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อีกทั้งยังมีการกำหนด มาตรฐานขึ้นหลายประเภท เช่น มาตรฐานการแนะแนว มาตรฐานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน มาตรฐานลูกเสือและเนตร นารี มาตรฐานการบริหารและ การจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน เป็นต้น แต่หากพิจารณา อย่างถี่ถ้วน จะเห็นว่ามาตรฐานทั้งหลายนั้นมีวัตถุประสงค์เฉพาะ และมีเป้าหมาย คือ คุณภาพผู้เรียน เป็นสำคัญทั้งสิ้น

พิทักษ์ ดวงอาสาจ (2558 : 27 - 28) กล่าวถึงการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาว่า ต้องดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา
2. พิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้
3. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษา
4. จัดประชุมคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
5. กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้
6. นำร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาและให้ความเห็นชอบ
7. ประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถาบัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 (2560 : 2 - 4) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาต้องดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้
2. พิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรฐานการส่งเสริมของสถานศึกษา
3. กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้
4. ประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถาบัน

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561 : 67) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องดำเนินการและถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งนี้สถานศึกษาอาจกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ได้

จากแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อการประกันคุณภาพภายใน เพื่อใช้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์มาจากมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

ซึ่งมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งมีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในภายนอกโรงเรียนรับทราบ

การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา

มีหน่วยงานทางด้านการศึกษาได้กล่าวถึง การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา

มีหน่วยงานทางด้านการศึกษาได้กล่าวถึง การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 21 - 26) การทำแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ พื้นฐานของข้อมูลสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมาย กลยุทธ์ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สมบูรณ์ ครอบคลุมการพัฒนาทุกกิจกรรมที่เป็นส่วนประกอบหลักของการจัดการศึกษา และเป็นที่ยอมรับ ร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนด อย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554 : 17 - 20) กล่าวว่า แผน (Plan) เป็นเอกสารที่ แสดงโครงการ/กิจกรรม วิธีการที่ได้ผ่านการคิดมาแล้วล่วงหน้า โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันคิดและพิจารณา อย่างละเอียดรอบคอบ สำหรับเป็นเครื่องมือในการดำเนินการใด ๆ ที่สอดคล้องกับ เป้าหมายวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร การวางแผนมักมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกรอบเวลาของการดำเนินการตามแผนอย่างชัดเจน ในสถานศึกษาต้องมีการจัดทำ แผน 2 ประเภท คือ

1. แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นแผนที่มี รอบระยะเวลา การพัฒนาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอาจเป็นแผน 3 ปี แผน 4 ปี หรือ แผน 5 ปี แล้วแต่ความเหมาะสมตามบริบท ของสถานศึกษา แผนประเภทนี้จะสะท้อนกระบวนการ วางแผนเชิงกลยุทธ์ที่จะใช้ ในการพัฒนาหรือปรับปรุงเพื่อนำไปสู่เป้าหมายได้คุณภาพตาม มาตรฐานที่วางไว้ (Strategic Plan)

2. แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) ซึ่งแตกออกมาจากแผนพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อ การดำเนินงานเป็นรายปี แผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีควรมี จุดเน้นที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม นอกจากความชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมตามกรอบเวลา สถานที่ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบแล้ว สถานศึกษาต้องกำหนดกิจกรรมการติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงาน ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การดำเนินงาน มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว คล่องตัว มีการประเมินตนเอง อันนำไปสู่การ ได้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำไปเขียนรายงานประจำปีที่เป็นรายงาน การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 18 - 19) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต้องผ่านการคิด และวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์มาแล้วอย่างรอบด้าน และรอบคอบ โดยอาจใช้วิธี SWOT Analysis, Balanced Scorecard หรือวิธีการอื่น ๆ ที่สถานศึกษาเห็นว่าเหมาะสมสำหรับเป็นเข็มทิศชี้้นำการดำเนินงานตามกลยุทธ์ เพื่อนำไปสู่ การบรรลุตามวิสัยทัศน์และมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษาวางเป้าหมายไว้ ส่วนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีจะมีการระบุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย การจัดสรรทรัพยากร และกรอบเวลาของการดำเนินงานตามแผนอย่างชัดเจน

จากแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ที่แสดงแผนงาน โครงการ กิจกรรม วิธีการ งบประมาณ และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน สอดรับกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ โดยมีการกำหนดกรอบเวลาของการดำเนินงานอย่างน้อย 3 ปี เพื่อใช้เป็นกรอบ ทิศทางในการดำเนินงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันคิด วิเคราะห์ และพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ และมีการนำแผนสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้

2. ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา

นักวิชาการและหน่วยงานทางด้านการศึกษาได้กล่าวถึง ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2554 : 22 - 27) กฎกระทรวงกว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 กล่าวถึง การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการที่จำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ
2. กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม
3. กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชา ผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ ให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้
4. กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ
5. กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครอง และองค์กรชุมชน

7. กำหนดการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

8. จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

พิทักษ์ ดวงอาสาสงค์ (2558 : 28 - 29) กล่าวถึงการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการ ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
2. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายในและสภาพภายนอกของสถานศึกษา
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและสภาพภายนอก
4. นำผลการวิเคราะห์สภาพภายในและสภาพภายนอกของสถานศึกษา มาประมวลเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา
5. กำหนดกลยุทธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ และชื่อ โครงการ/กิจกรรม
6. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
7. นำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 (2560 : 4 - 11) กล่าวถึงการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลตามสภาพจริง
2. กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายด้านต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียนที่สะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
3. กำหนดวิธีการดำเนินงานกิจกรรม โครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยหรือผลการวิจัยหรือข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้การวัดและประเมินผลการพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

4. กำหนดแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นจากภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ
5. กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนร่วมรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของบิดามารดา ผู้ปกครอง องค์กรหน่วยงานชุมชนและท้องถิ่น
7. กำหนดการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับกิจกรรม โครงการ
8. เสนอแผนพัฒนาจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ
9. จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
10. กำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน
11. เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ

จากแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ต้องเข้าใจบริบท และความต้องการของสถานศึกษาเอง โดยการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ภายใต้สถานการณ์ที่เป็นอยู่ มีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ทั้งผลการประเมินตนเอง ผลการประเมินภายนอก ผลการประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการทดสอบระดับชาติ รวมทั้งผลการวิจัยจากการทำวิจัยชั้นเรียนของ ครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผน โครงการ/กิจกรรม หรือนวัตกรรมที่นำมาใช้สอดคล้องกับการแก้ปัญหาและความต้องการใช้ แหล่งวิทยาการที่อยู่ใกล้เคียงให้เป็นประโยชน์ และที่สำคัญมากที่สุดประการหนึ่งคือ บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีจิตสำนึกร่วมในการจัดการศึกษาให้ถึง เป้าหมายที่หวังไว้ร่วมกัน

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

มีหน่วยงานทางด้านการศึกษาได้กล่าวถึง การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

หน่วยงานทางด้านการศึกษาได้กล่าวถึง การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2546 : 23) ให้สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งมีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งการปฏิบัติตามแผน ตามแผนงาน โครงการที่กำหนดไว้ โดยบุคลากรในโรงเรียนจะได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบตามภาระหน้าที่แต่ละ โครงการที่แตกต่างกันไป ซึ่งผู้บริหารจะทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งกำกับติดตามผล เพื่อให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานเฉพาะตัว หรืองานเป็นกลุ่มได้ปฏิบัติงานโดยราบรื่นมีประสิทธิภาพ หากมีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วยเหลือในการนิเทศ แนะนำ เพื่อให้การดำเนินงาน ประสบความสำเร็จดียิ่งขึ้น ก็เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคอยสอดส่องดูแล และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554 : 24) กล่าวว่า แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นเปรียบเสมือนเข็มทิศ ชี้ทางการทำงาน เพื่อให้ทุกคนทุกฝ่ายมีเป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงาน ที่ไม่ขัดแย้งกัน แต่แผนจะไม่มีคามหมายถ้าการดำเนินงานของบุคลากรในสถานศึกษาไม่ดำเนินงานตามแผน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ควบคู่กับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพและระบบคุณธรรมย่อมสร้างคน ที่มีคุณภาพให้เกิดขึ้นได้ไม่ยากนัก ผู้บริหารจะทำหน้าที่จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ดูแล กำกับ ติดตาม และนิเทศงานของบุคลากร ทุกคนทุกฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ ให้มีความสำคัญ การดำเนินงานและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องจนเป็นปกติวิสัยครู ต้องทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพและเต็มเวลา แบ่งเวลา หรือบริหารเวลาในการปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ได้อย่างเหมาะสมและบรรลุผลสำเร็จตามแผน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน ซึ่งทุกคนที่เกี่ยวข้องจะปฏิบัติตามหน้าที่ และบทบาทของตนเองอย่างดีที่สุด และภาคภูมิใจในความสำเร็จร่วมกัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหาร จึงควรเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ รวมทั้งมีการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือแก่ บุคลากรทุกคนทุกฝ่ายให้สามารถปฏิบัติงาน ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 9) กล่าวว่าแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษามีโครงการ/กิจกรรมที่ต้องดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดผลสำเร็จตามที่ระบุในตัวชี้วัดของโครงการการดำเนินงานตามแผนนั้นสถานศึกษาต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วมในเทคนิคการบริการและการจัดการที่จะทำให้แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ บรรลุเป้าหมายสะท้อนให้เห็นว่ามีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน มีระบบที่ตรวจสอบได้ วงจรเดมมิง (Deming Cycle) เป็นกระบวนการดำเนินงานเชิงระบบ ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินงานสรุปได้ ดังนี้

1. **ขั้นวางแผน (Plan)** เป็นการกำหนดกรอบงานที่ต้องการแก้ปัญหา ต้องการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง รวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ โดยพิจารณาว่าต้องนำข้อมูลอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ แล้วกำหนดทางเลือก ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง การวางแผนจะช่วยให้สามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้
2. **ขั้นปฏิบัติ (Do)** เป็นการลงมือปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและพัฒนา ตามทางเลือกที่กำหนดไว้ในแผน ขณะเดียวกันมีการตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าดำเนินไปในทิศทางที่กำหนดไว้หรือไม่
3. **ขั้นตรวจสอบ (Check)** เป็นการประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและพัฒนา ซึ่งทำให้ทราบว่า การปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยกำหนดความถี่ของการตรวจสอบตามความเหมาะสม
4. **ขั้นปรับปรุงและพัฒนา (Act)** เป็นการพิจารณาผลการตรวจสอบและอาจนำผลการตรวจสอบมาดำเนินการ 2 กรณี คือ
  - 4.1 ถ้ามีผลการปฏิบัติงานที่ดีให้นำกระบวนการปฏิบัตินั้น มาจัดทำเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา
  - 4.2 ถ้าผลงานยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ต้องนำผลการประเมินมาพิจารณาว่าการดำเนินการอย่างไรต่อไป เพื่อให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้

จากแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่แสดงโครงการ กิจกรรม วัตถุประสงค์ ทรัพยากร และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน และเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติตามกรอบ ระยะเวลา โครงการ กิจกรรม ที่กำหนดไว้ กำกับติดตาม ประเมินผลและรายงานการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี

2. ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

มีนักวิชาการ นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546 : 38) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น
2. กำหนดเป้าหมายด้านต่าง ๆ โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
3. กำหนดวิธีการดำเนินงานกิจกรรม โครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยหรือผลการวิจัยหรือข้อมูลที่อ้างอิงได้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้
4. กำหนดแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นจากภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ
5. กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนให้กับบุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนร่วมรับผิดชอบ และดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครอง องค์กร หน่วยงาน ชุมชนและท้องถิ่น
7. กำหนดการใช้งบประมาณ และทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับกิจกรรม โครงการ
8. เสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ
9. จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
10. กำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน
11. เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี (2556 : 45) สถานศึกษาจะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษา ได้แก่ ผู้แทนของครูผู้สอน ผู้แทนของกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนของผู้ปกครอง ผู้เรียน ผู้แทนขององค์กร หน่วยงานและสถาบัน ตลอดจนสถานประกอบการต่าง ๆ ในชุมชน

ให้เข้ามาร่วมคิด ร่วมจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ เงื่อนไข และภาพแห่งความสำเร็จที่ครอบคลุมภารกิจและความรับผิดชอบในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาดังกล่าว ต้องมุ่งเน้นกระบวนการสร้างคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่ สถานศึกษา หรือระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกัน

พิทักษ์ ดวงอาสางค์ (2558 : 30 - 31) กล่าวถึงการดำเนินการตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าต้องดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์แผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี
2. กำหนดและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
3. ประชุมวางแผนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
4. ดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
5. ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

ของและแผนปฏิบัติการประจำปีสถานศึกษา

6. ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
7. ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 (2560 : 13 - 14) กล่าวถึง การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. นำแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลาและ กิจกรรม โครงการที่กำหนดไว้

2. ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่ได้กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

จากแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า ขั้นตอน การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย วิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการจำเป็น การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายด้านต่าง ๆ การกำหนดวิธีการ ดำเนินงานกิจกรรม โครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา การกำหนดแหล่งเรียนรู้และ ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากภายนอก และการกำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วม ของบุคลากรในสถานศึกษา

การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

มีหน่วยงานทางด้านการศึกษาได้กล่าวถึง การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

มีหน่วยงานทางด้านการศึกษาได้กล่าวถึง การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 1 - 2) กล่าวไว้ว่า การประเมินคุณภาพการศึกษามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นหลัก แต่อย่างไรก็ตามควรสะท้อนภาพความสำเร็จที่ชัดเจนอย่างน้อย 2 ด้าน ดังนี้

1. คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรของสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทุกระดับชั้น พฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียน โดยระบุได้ถึงกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีความเสี่ยง กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน กลุ่มผู้เรียนที่มีคุณลักษณะยังไม่เป็นไปตามที่พึงประสงค์ เพราะข้อมูลจากการประเมินเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้หรือไม่ อันนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารจัดการต่อไป

2. คุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้แล้วในทุกมาตรฐานด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน เช่น ใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบจากเอกสารหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 2 - 5) กล่าวการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพ การประกันคุณภาพภายในเป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุง พัฒนาให้บรรลุเป้าหมายและนำข้อมูลไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเองและพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา มีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

1. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาการจ้ดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินการดังกล่าวจะนำไปสู่

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

2. การจัดกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย การจัดกระบวนการเรียนรู้ตาม หลักสูตรสถานศึกษา และการจัดกระบวนการเรียนรู้เสริมหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินดังกล่าว เป็นการพัฒนานักเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีที่กำหนด ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การกำหนด ผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา การรายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนา การเตรียมการและให้ความร่วมมือ ในการติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

4. การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วย การประเมิน การปฏิบัติงานและคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการโดยสร้าง ความตระหนัก แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประเมิน กำหนดรอบการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา จัดทำเครื่องมือการประเมิน และการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและ พัฒนา

5. การจัดทำรายงานประจำปี ประกอบด้วย การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบจัดทำรายงาน การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การเขียนรายงานและการจัดทำรายงานนำเสนอคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพิจารณาเห็นชอบ รายงานและเปิดต่อสาธารณชน ติดตามผลและ รับข้อมูลย้อนกลับ

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554 : 26 - 27) กล่าวว่า การประเมินคุณภาพภายใน เป็นการประเมินผลการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทำโดยบุคลากร ภายใน หรือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพภายในถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการ บริหารจัดการ เพื่อที่จะได้ทราบขีดความสามารถในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าบรรลุ ตามเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหรือไม่ นำผลการประเมิน ไปแก้ไข ข้อบกพร่องได้ทันที เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)

กระทรวงศึกษาธิการ (2561 : 1 - 2) การประเมินภายใน ถือเป็นกระบวนการ ตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษาหรือการประเมินตนเอง (Self - Evaluation) การประเมิน คุณภาพภายในของสถานศึกษาควรยึดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาเป็นหลัก แต่อย่างไร

ก็ตามควรสะท้อนภาพความสำเร็จ ที่ชัดเจนตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐาน การศึกษา ระดับปฐมวัยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษา พิเศษ จำนวน 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหาร และการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า การประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ประชุมชี้แจงสร้างความตระหนักความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายใน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการประเมินอย่างชัดเจน โดยจัดทำเครื่องมือการประเมินตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ วางแผน แก้ไข และปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา

2. ขั้นตอนการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

มีนักวิชาการ นักการศึกษาและหน่วยงานทางด้านการศึกษาได้กล่าวถึง การ ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2554 : 4) การติดตามตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับบุคคล และระดับสถานศึกษา
3. การรายงานและการนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ไปใช้ ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา
4. การเตรียมการและการให้ความร่วมมือการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

กระทรวงศึกษาธิการ (2554 : 5) การติดตามตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัด ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดระยะเวลาในการติดตามตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการในการติดตามตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษา
3. ดำเนินงานติดตามตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด
4. การทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษาเพื่อสะท้อนผลให้ สถานศึกษานำไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ
5. การนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

พิทักษ์ ดวงแสงค์ (2558 : 33) กล่าวถึงการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาว่า ต้องดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1. ประชุมวางแผน และกำหนดระยะเวลาของการประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. ดำเนินการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
3. จัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา
4. นำเสนอรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาแก่สาธารณชน
5. นำผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 (2560 : 17 - 18) กล่าวถึงการจัดให้ มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ให้มีคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในอย่างน้อย 3 คน ที่ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่หน่วยงานต้นสังกัดขึ้นทะเบียนไว้อย่างน้อย 1 คน เข้ามามีส่วนร่วม ในกระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
2. ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม

จากแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า ขั้นตอน การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สถานศึกษามีการแต่งตั้ง คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ประชุมชี้แจงสร้างความตระหนักความเข้าใจใน การประเมินคุณภาพภายใน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการประเมินอย่างชัดเจน โดยจัดทำ เครื่องมือการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และนำผลการประเมินคุณภาพ ภายในมาวิเคราะห์ วางแผน แก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาพัฒนาการดำเนินงานให้ บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเอง โดยประเมินผล การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การติดตามผลการดำเนินการ

มีหน่วยงานทางด้านการศึกษาได้ให้นิยาม การติดตามผลการดำเนินการไว้ ดังนี้

1. การติดตามผลการดำเนินการ

มีหน่วยงานทางด้านการศึกษาได้กล่าวถึงการติดตามผลการดำเนินการไว้ ดังนี้

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554 : 25 - 26) กล่าวว่า การติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาเป็นกระบวนการติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา รวมถึงการจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้ง เสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของ การปฏิบัติงานตามแผน พัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวม ข้อมูล และสารสนเทศที่ต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นแนวโน้มการปฏิบัติงานว่าดีขึ้นหรือ กำลังถดถอยลง และ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือเร่งพัฒนาในเรื่องใดบ้าง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาจึงควรกระทำทุกปี ถือเป็นภาระประเมินตนเองของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างเป็น ระบบต่อเนื่อง การดำเนินงานทำได้ทั้งระหว่างและหลังการดำเนินงาน โดยความร่วมมือของ บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน การติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาของ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้เรียนเป็นอันดับแรก และเชื่อมโยงถึงมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ รวมถึง เอกอัครกษณ์ของสถานศึกษาด้วย

ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ในแต่ละครั้งเป็นข้อมูล เชิงประจักษ์ให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการปรับปรุง และ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และ การบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ นอกจากนี้กฎกระทรวงยังกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดของ สถานศึกษามีหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย โดยให้ดำเนินการติดตามตรวจสอบอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ในทุกสามปี ทั้งนี้ ในส่วนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดทำแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพ สถานศึกษาภายในเขต พื้นที่การศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งได้รับ การตรวจสอบคุณภาพและได้รับ ประโยชน์ จากการติดตามตรวจสอบครบถ้วน กรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาใดมีสถานศึกษาในความดูแล รับผิดชอบจำนวนไม่มาก ควรมีการติดตามตรวจสอบเป็นประจำทุกปี

ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีสถานศึกษาอยู่ในความดูแลรับผิดชอบจำนวนมาก ไม่สามารถตรวจสอบให้ครบได้ภายใน 2 ปี ก็ควรมีการประสานงาน โดยอาศัยบุคลากร/ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถร่วมปฏิบัติการได้ ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานในการออก ติดตามตรวจสอบ มีการกำหนดกรอบ การตรวจสอบที่ชัดเจน ซึ่งประเด็นการตรวจสอบต้อง สอดคล้องกับระบบ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษา ของ สถานศึกษา มีการแจ้งผลการตรวจสอบให้สถานศึกษาทราบ เปิดเผยผลการ ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาต่อสาธารณชนทราบด้วยประโยชน์จากการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ของสถานศึกษา โดยเขตพื้นที่การศึกษาอย่าง สม่่าเสมอ นั้นจะทำให้ผู้ปกครอง ชุมชน หรือแม้แต่ ผู้เรียนเองรับรู้ถึงปัญหาอุปสรรค การดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาและหาทางปรับปรุงและพัฒนา ร่วมกัน รวมทั้ง นำผลการตรวจสอบคุณภาพไปปรับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หรือแผนปฏิบัติการประจำปี และใช้เป็นข้อมูลเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพ ภายนอกด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 7) กล่าวว่า การติดตามผล การดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ให้สถานศึกษาสามารถติดตามรวบรวมข้อมูลความก้าวหน้า ของการดำเนินงานและการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง
2. รวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนา คุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
3. ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็น ไปตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับ
4. สร้างความพึงพอใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง
5. เตรียมพร้อมรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงาน ต้นสังกัดและรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 10 - 12) การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นการติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีการดำเนินงานใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงาน ต้นสังกัดดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา อย่างน้อยปี ละ 1 ครั้ง และแจ้งให้ สถานศึกษาทราบพร้อมเปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวนี้ หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแต่ละแห่งอย่างน้อย 3 - 5 คน โดยเปิดโอกาสให้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา
2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษา การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่สถานศึกษาสามารถตรวจสอบ คุณภาพได้ตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงฯ

เป็นการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของงานปฏิบัติตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี การดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดไว้ได้ตามแผนหรือไม่ มีการปรับแผนหรือไม่ มีเพราะเหตุใด มีการสรุปผลการดำเนินงาน บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การติดตามตรวจสอบมีการให้ข้อสังเกต ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อดำเนินการต่อไป

จากแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า การติดตามผลการดำเนินการ หมายถึง สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ระดับสถานศึกษา วางระบบการทำงานและมอบหมายการติดตามตรวจสอบระดับสถานศึกษา โดยแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบซึ่งประกอบด้วย ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานตาม แผนปฏิบัติการประจำปี ตามปฏิทินการปฏิบัติงานรวมทั้งดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามแผน เป็นระยะ ๆ ตลอดช่วงเวลาที่ปฏิบัติ และจัดทำรายงานเสนอเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพต่อไป

2. ขั้นตอนติดตามผลการดำเนินการ

มีนักวิชาการ นักการศึกษาและหน่วยงานทางด้านการศึกษาได้กล่าวถึง ขั้นตอน ติดตามผลการดำเนินการไว้ ดังนี้

พิทักษ์ ดวงสงค์ (2558 : 31 - 32) กล่าวถึงติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ต้องดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ระดับสถานศึกษา
2. ประชุมวางแผนการดำเนินงานติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับ สถานศึกษา
3. ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาในระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา
4. รายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา
5. นำผลการติดตามตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6. ศึกษาวิเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)
7. แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในที่ประกอบด้วยผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 33 (2560 : 14 - 16) กล่าวถึงการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

1. กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา
2. ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
3. รายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา
4. เตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

จากแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบ ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา รายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา และเตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

การรายงานผลการประเมินตนเอง

การรายงานผลการประเมินตนเองในการประกันคุณภาพการศึกษา มีหน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการ ได้ให้ข้อมูลไว้ดังนี้

1. ความหมายของรายงานผลการประเมินตนเอง

มีหน่วยงานทางด้านการศึกษาได้กล่าวถึง ความหมายของรายงานผลการประเมินตนเองไว้ ดังนี้

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554 : 28) กล่าวว่า หลังจากการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สถานศึกษา สามารถสรุปและจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และถือว่าเป็นรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้ ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษาต้องมีภาระในการจัดทำรายงานหลายเล่ม การจัดทำรายงานประจำปีถือเป็นเรื่องปกติที่สถานศึกษาต้องจัดทำหลังการจัดการศึกษาผ่านไปแต่ละปี ทั้งนี้เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วสถานศึกษาต้องเปิดเผยรายงานนั้นต่อสาธารณชนด้วย รายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่จะนำไปเป็นฐานข้อมูลและหลักฐานยืนยันการพัฒนาสถานศึกษา สำหรับรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้วย สถานศึกษาสามารถกำหนดรูปแบบของรายงานประจำปีได้ตามความเหมาะสม โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย นำเสนอทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ สำคัญอาจแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ข้อมูลพื้นฐาน แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และสรุปผลการพัฒนาและการนำไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 7) ได้กล่าวถึงการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำรายงานการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาที่เป็นผลมาจากการดำเนินงานทั้งหมดของสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และนำเสนอรายงานแก่ผู้เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา ก็เพื่อนำเสนอผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน และเพื่อเป็นฐานข้อมูลของสถานศึกษาในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป และเป็นฐานข้อมูลสำหรับรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 7 – 8) ระบุถึงประโยชน์การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา มีดังนี้

1. สถานศึกษามีฐานข้อมูลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ทั้งในด้านจุดเด่น จุดที่ต้องพัฒนา โอกาส และข้อจำกัด นำไปใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในปีถัดไป
2. สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศเชิงประจักษ์ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้องให้ความสำคัญ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การปฏิบัติงาน เพื่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน
3. พ่อแม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้รับทราบผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในส่วนที่ดีและส่วนที่ควรพัฒนา โดยมีการประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง และให้การช่วยเหลือ สนับสนุนอย่างเหมาะสม
4. หน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีฐานข้อมูลในการกำหนดนโยบายการพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งระดับประเทศ และระดับเขตพื้นที่
5. สถานศึกษาใช้รายงานประจำปีเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายใน โดยหน่วยงานต้นสังกัด และการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน)

จากแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า การรายงานผลการประเมินตนเอง หมายถึง สถานศึกษารวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ และแปลผล ให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพตรงตามสภาพมาตรฐานของสถานศึกษา เพื่อจัดทำรายงานประจำปีได้อย่างเหมาะสม เข้าใจง่าย ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษา

ให้ความเห็นชอบและรับรองผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และรายงานต่อผู้เกี่ยวข้อง หน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่สู่สาธารณชน

2. การเขียนและการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

มีหน่วยงานทางด้านการศึกษาคิดกล่าวถึง การเขียนและการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 11 - 20) ได้กล่าวถึง การเขียนและการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาไว้ว่า สถานศึกษาสามารถกำหนดรูปแบบรายงานประจำปี ของสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่ายนำเสนอ ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สาระสำคัญอาจแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1. ข้อมูลทั่วไป ระบุชื่อโรงเรียน ที่ตั้ง สังกัด หมายเลขโทรศัพท์ e-Mail ระดับการศึกษาที่เปิดสอน เขตพื้นที่บริการ เนื้อที่ ไร่/ไร่เศษ โรงเรียน โดยย่อ และแผนที่โรงเรียน
2. ข้อมูลผู้บริหาร ระบุชื่อและข้อมูลของผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ โรงเรียน กรณี โรงเรียนสังกัดอื่นสามารถปรับข้อมูลให้ตามกับสภาพได้ตามความเหมาะสม
3. ข้อมูลนักเรียน ระบุจำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการ จำนวนนักเรียนทั้งหมด จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นที่สอน นักเรียนเรียนร่วมที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา นักเรียนปัญญาเลิศ นักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ อัตราส่วนครูต่อนักเรียน จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน สถิติการออกกลางคัน นักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น และนักเรียนที่จบหลักสูตร
4. ข้อมูลครูและบุคลากร ระบุจำนวนครูและบุคลากรจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา อายุ วิชาเอก วิชาที่สอน/ชั้น สถิติการอบรม การพัฒนาของครูและบุคลากรทางการศึกษา และข้อมูลครูอัตราจ้าง
5. ข้อมูลอาคารสถานที่ ระบุจำนวนอาคารเรียน อาคารประกอบ
6. ข้อมูลงบประมาณ ระบุงบประมาณที่ได้รับ จ่ายเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา
7. ข้อมูลสภาพชุมชนโดยรวม ระบุอาชีพ ศาสนา รายได้ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง แนวโน้มความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน
8. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ระบุโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

9. แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ระบุขนาดห้องสมุด จำนวนหนังสือในห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ จำนวนคอมพิวเตอร์ แหล่งติดตั้งอินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น

10. ผลงานดีเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ระบุผลงานดีเด่นของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน และ โครงการ/กิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จ

11. ผลการประเมินคุณภาพภายในในรอบปีที่ผ่านมา

11.1 ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ระบุผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ข้อเสนอแนะ จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาของปีการศึกษาที่ผ่านมา

11.2 ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา

12. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบปีที่ผ่านมา ระบุผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบปีที่ผ่านมา รวมทั้งข้อเสนอแนะ จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา

13. ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก ระบุรายละเอียด

14. สรุปสภาพปัญหา จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ระบุสภาพปัญหา จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาจากผลการวิเคราะห์สภาพของสถานศึกษาโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

1. การบริหารจัดการศึกษา ระบุรายละเอียด โครงสร้างและหลักการบริหาร

2. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ระบุรายละเอียด

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ระบุการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะ จากการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกการส่งเสริมจุดเด่น โอกาส การแก้ไขจุดที่ควรพัฒนาและปัญหาอุปสรรคที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาที่นำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ระบุรายละเอียด

5. การดำเนินงานตามกลยุทธ์ของสถานศึกษา ระบุความสัมพันธ์ของกลยุทธ์งาน โครงการ กิจกรรม เป้าหมายที่สนองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาของสถานศึกษาตามงาน โครงการ กิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปี และตามนโยบาย กิจกรรมพิเศษ

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1. ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

1.1 ผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี

1.2 ผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมตามนโยบายพิเศษ

2. ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3. สรุปผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

4. ผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ทุกระดับชั้น

4.2 ผลการทดสอบระดับชาติ (NT : National Test, O-NET : Ordinary National Educational Test)

4.3 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับเขตพื้นที่ (LAS : Local Assessment System)

4.4 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.5 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

4.6 ผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.7 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ตอนที่ 4 สรุปผลการพัฒนาและการนำไปใช้

ผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาถือเป็นข้อมูลสารสนเทศสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อสรุปนำไปสู่การเชื่อมโยงหรือสะท้อนภาพความสำเร็จกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (3 - 5 ปี)

1. สรุปผลการดำเนินงานในภาพรวม ระบุผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมทั้งที่เป็นผลสำเร็จและไม่สำเร็จตามเป้าหมาย พร้อมทั้งระบุปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้สำเร็จหรือไม่สำเร็จ

2. จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา ระบุจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษา ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

และด้านมาตรการส่งเสริม

3. แนวทางการพัฒนาในอนาคต ระบุปัญหาและความต้องการที่จำเป็นในการพัฒนาจากข้อค้นพบโดยระบุโครงการ กิจกรรมและวิธีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ชุมชนและแหล่งเรียนรู้ เพื่อกำหนดในแผนปฏิบัติการประจำปีในปีต่อไป

4. ความต้องการและการช่วยเหลือ ระบุความต้องการ การช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านวิชาการ การบริหารจัดการ และอื่น ๆ

พิทักษ์ ดวงอาสงค์ (2558 : 34) กล่าวถึงจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา ว่าต้องดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา
2. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากรายงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
3. วิเคราะห์และแปลผลจากรายงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
4. สรุปและจัดทำรายงานประจำปี
5. นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ
6. เผยแพร่รายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 (2560 : 18 - 20) กล่าวถึงการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในไว้ ดังนี้

1. สรุปและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด
  2. นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ
  3. เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชนหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- จากแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาต้องเขียนสรุปรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียน และผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความเห็นชอบ และเผยแพร่รายงานต่อสาธารณชนหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เกศรินทร์ แพบสี, ชีระ ภูดี และ อมร มะลาศรี (2557 : 53 - 65) ได้ศึกษาการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน ระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานและด้านการวางแผน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการตรวจสอบ ด้านการกำหนดมาตรการแก้ไข ตามลำดับ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ได้แก่ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายให้ชัดเจน ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีตามกรอบ ระยะเวลาที่กำหนด วางแผนการตรวจสอบเป็นระยะและสม่ำเสมอและส่งเสริมให้ครูและบุคลากร มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

ศุจิตรา เชื้อชัย (2557 : 87 - 88) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่พบระดับมากที่สุดคือ ด้านการประเมินผล เพราะบุคลากรทุกฝ่ายได้ร่วมกันมีส่วนร่วมกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยแต่ละท่านได้ดำเนินการร่วมมือกันวางแผน ร่วมมือกัน ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนอยู่เสมอ

วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557 : 95 - 105) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า การมีส่วนร่วม ในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมใน การบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมใน การบริหารงาน วิชาการของครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการส่งเสริมความรู้ ทางวิชาการชุมชน

อรนันท์ หาญยุทธ (2557 : 280 - 288) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ การศึกษาของบุคลากร มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย พบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรจำแนกตามประสบการณ์ ตำแหน่ง ลักษณะการปฏิบัติงานและระยะเวลาที่ทำงานในมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ อายุและระดับการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน ลักษณะทางจิตของบุคคล ได้แก่ เจตคติต่องานประกันคุณภาพการศึกษา เจตคติต่อการมีส่วนร่วม ในการประกันคุณภาพการศึกษาและแรงจูงใจในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยแวดล้อมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหาร ความร่วมมือ ของผู้ร่วมงาน บรรยากาศองค์กร วัฒนธรรมองค์กร การติดต่อสื่อสารและการได้รับการฝึกอบรม ด้านการประกันคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกัน คุณภาพการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิทักษ์ ดวงอาสางค์ (2558 : 205 - 211) ได้ศึกษาสภาพความต้องการและแนวทาง การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับ น้อยทั้ง 8 ด้าน ส่วนสภาพความต้องการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้ง 8 ด้าน โดยสรุป แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใน การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน ได้ดังนี้ ด้านการจัดระบบบริหารและ สารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานด้านการกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีด้านการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนา คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา โดยได้องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ การร่วมวางแผน การร่วมดำเนินงานตามแผน การร่วมติดตามตรวจสอบประเมินผล และการร่วมนำผลการประเมิน มาปรับปรุงการปฏิบัติงาน

อนงค์ อาจจทอง และ ปริญญา มีสุข (2558 : 153 – 163) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและ

รายด้าน และความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์เท่ากับ .649 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรุณี ศิริสุขไพบูลย์ (2558 : 70 - 81) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษา ตำบลวังหว้า อำเภอแกลง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับ มากทุกด้าน ครูที่มีตำแหน่งตามภาระงาน ต่างกันมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในต่างกัน โดยที่ครูฝ่ายบริหารวิชาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในมากที่สุด รองลงมาคือฝ่ายบริหารบุคคล ฝ่ายบริหารงบประมาณ และ ลำดับสุดท้ายคือฝ่ายบริหารงานทั่วไป

อัมพร ทองไชย (2558 : 146 - 155) ได้พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) แนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้วงจร PDCA เข้ามาแสดงความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน

ชนิตา ชัยศุกวัฒน์ (2559 : 55 - 60) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 พบว่า การบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิผลของงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางและความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปานดวงใจ แสนเกตู (2559 : 159 - 179) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูกับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการและประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการและประสิทธิผลงานวิชาการของครูในโรงเรียน จำแนกตามสภาพการดำรงตำแหน่ง เพศ และขนาดของโรงเรียน พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูกับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ไพฑูริย์ กลมกูด (2560 : 96 - 101) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครู อยู่ในระดับมาก ความเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู อยู่ในระดับมาก และความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของครู โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิกรี แก้วนวล (2560 : 82 - 90) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก เช่นกัน ส่วนแนวทางการมีส่วนร่วม พบว่า 1) ด้านวิชาการ ต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ตรงกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน และมีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อเสนอแนะในเรื่องต่าง ๆ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ ต้องมีส่วนร่วมในการรับรู้อยู่ละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณในแต่ละปีของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและวางแผนการใช้งบประมาณภายในสถานศึกษา 3) ด้านการบริหารงานบุคคล ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณสมบัติ เกี่ยวกับการสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาสอนในสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป คณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา

ระเบียบ เจริญคลัง, กาญจนา บุญศักดิ์ และ สุวรรณ อินทร์น้อย (2561 : 243 - 252) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วม

ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 67.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ธนวัฒน์ อภัยโส, จงใจ เตโช และ นันทวัน เอื้อวงศ์กุล (2558 : 41 – 51) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกระบวนการ PDCA ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า 1) ทักษะการบริหารและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกระบวนการ PDCA โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกระบวนการ PDCA จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.86$) กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกระบวนการ PDCA อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสามารถร่วมกันพยากรณ์ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกระบวนการ PDCA ได้ร้อยละ 76 และมีความคลาดเคลื่อนการพยากรณ์เท่ากับ 0.25

จันทน์ จันทวิจิตร (2559 : 78 - 87) ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู ในภาพรวมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการดำเนินงานมากที่สุด คือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ และด้านที่มีการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วม ของครู ในภาพรวมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ 3) แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงาน

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของครู ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรดำเนินงาน โดยการจัดประชุมชี้แจงครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันวางแผนดำเนินงาน ทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ควรใช้วงจรคุณภาพ PDCA และให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปกครอง และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของ การดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สุระชัย ผิวเหลือง (2559 : 65 - 74) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ระบุว่า ผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .745$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กานต์สินี วาดวงศ์ (2560 : 160 - 171) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาบึงกาฬ พบว่า องค์ประกอบ การประกันคุณภาพภายใน มีจำนวน 8 องค์ประกอบ สภาพปัจจุบันของการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กำหนดมาตรฐานและการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ และ กำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบการประกันคุณภาพภายใน

ศศิวิมล ภักดียา (2561 : 166 - 174) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบัน การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์การประเมินคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้านทุกด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก และตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาของสถานศึกษามีความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับมาก

สมนึก นครวงศ์ (2561 : 115 - 117) ได้ทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัย

พบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ระดับปานกลาง และเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ของครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ จำแนกตามประเภทโรงเรียนและขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุจิต ชันชะหัตต์ (2561 : 95 - 100) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารการประกัน คุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประเภทโรงเรียนการทำงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนการจำแนกตามขนาด โรงเรียนพบว่า มีความแตกต่างกันในด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการสร้าง สังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

เดือนเพ็ญ ชลไชย (2562 : 122 - 131) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษา ครูวิชาการ และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตาม สถานภาพและขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

แดเนียล และคณะ (Daniel et al. 2008 : 275 - 277) ได้ศึกษาผลการตรวจสอบ การประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนรัฐบาล ในเมืองควัลส์ พบว่า ทีมผู้ประเมินมุ่งเน้นใน การดำเนินการประเมิน โดยใช้มาตรฐานทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ของโรงเรียน การกำกับ ติดตามและภาวะผู้นำผู้บริหาร การเรียนการสอน เอกสารผลงานความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับโรงเรียน และการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยจากการศึกษาผล การตรวจเยี่ยมพบว่า โรงเรียน ได้ดำเนินการตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เป็นแนวทางในการพัฒนา ประสิทธิภาพของโรงเรียนและ โรงเรียนได้นำข้อเสนอแนะและผลการประเมินตามมาตรฐาน ของการประกันคุณภาพไปใช้ในการพัฒนาให้เกิดคุณภาพได้

คอนลอน (Conlon, 2010 : unpagged) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนในรัฐมินเนโซตา สหรัฐอเมริกา พบว่า กลุ่มที่เรียนรู้อย่างเป็นทางการและกลุ่มที่เรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการเกิดการถ่ายโอนความรู้จากภายนอกองค์กรสู่การพัฒนาทักษะความชำนาญ ซึ่งตรงข้ามกับมารสิกและวันกิน ที่เชื่อว่า ร้อยละ 90 ของการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการเกิดขึ้นในองค์กรซึ่งทักษะสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และการตระหนักในข้อบังคับต่าง ๆ แต่ทักษะเหล่านี้ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้น้อยกว่าการถ่ายโอนความรู้จากปัจจัยภายนอกองค์กร ส่วนทักษะเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ที่เกิดจากรู้รู้อย่างเป็นทางการ ซึ่งจากข้อมูลที่รวบรวม ได้พบว่า ไม่มีการฝึกอย่างเป็นทางการเพื่อค้นหาความสามารถเฉพาะบุคคลเพื่อประโยชน์ของการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในอนาคตว่าหากบุคคลมีการพัฒนาด้านการเรียนรู้ที่ดีควรใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเป็นทางการ แต่หากการเรียนรู้ยังไม่ดีพอควรจัดให้มีการฝึกฝนต่อไปและผู้วิจัยยังได้เสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไปว่า ควรศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์จากการเรียนรู้เพื่อเป็นสมาชิกคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน

หว่อง และ ลี (Wong & Li, 2010 : 205 - 233) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพในโรงเรียนอนุบาลของฮ่องกงและได้พบกลไกใหม่ของการประกันคุณภาพการตรวจสอบ (QAI) ในปี 2000 ทั้งนี้เพื่อที่จะบังคับสอบและปรับปรุงโรงเรียนในภาคของการศึกษาปฐมวัย พบว่าการประกันคุณภาพ การตรวจสอบ หรือ QAI ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ หนึ่งโรงเรียนประเมินผลการตรวจสอบภายนอกสองรายงานผลการตรวจสอบให้ประชาชนเข้าใจบทบาทของการประเมินตนเอง และสามารถตรวจสอบปฏิสัมพันธ์กับภายนอกการศึกษาได้วิเคราะห์รายงาน QAI ทั้งหมด 80 รายงานที่ออกโดยรัฐบาลและ ทำการสัมภาษณ์ครูใหญ่และครูโรงเรียนอนุบาลที่ได้รับการจัดอันดับดีเยี่ยม, ดี และความพึงพอใจในการเรียนรู้และประสิทธิภาพการสอนใน QAI จากการวิเคราะห์พบว่า 1) การประเมินตนเองมีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอน การปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญแต่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับจำนวนของปัญหาที่พบใน QAI 2) โรงเรียนอนุบาลทั้งหมดรายงานความท้าทาย 4 ประเภท คือ ความไม่แน่นอนบุคลากรภาระงานและภาระทางจิตใจ และ 3) QAI เป็นกระบวนการที่อำนวยความสะดวกและมีประสิทธิภาพอย่างยิ่งในการประเมินตนเองของโรงเรียนและการพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติตามนโยบายด้วย ทั้งนี้ควรคำนึงถึงว่ากลไกการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ ควรรักษาความสมดุลระหว่างการประเมินภายนอกและภายในและการทำงานที่มีการกระจายอำนาจตัดสินใจและมีการปรับปรุงพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

พลัมบ์ (Plumb. 2011 : 115 – 123) ได้สำรวจทัศนคติของผู้บริหารฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลแถบรัฐเซาท์คาร์ โกด้า มีความเห็นพ้องกันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสถานศึกษาด้านกระบวนการสื่อสาร การตั้งเป้าหมายเฉพาะและการสร้างกระบวนการตัดสินใจสั่งการเชิงกลยุทธ์และพบว่า ผู้บริหารฝ่ายมีแนวโน้มสูงว่าน่าจะมีบทบาทและมีส่วนร่วมในคณะกรรมการบริหารงานสถานศึกษามากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งในการมีส่วนร่วมด้านการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้ และผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงาน โรงเรียนด้วยในตอนท้ายยังพบว่าผู้บริหารฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งมีจำนวนนักเรียนและจำนวนของบุคลากรประจำการมากกว่า มีส่วนร่วมในการบริหารงานสถานศึกษามากกว่าผู้บริหารฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งมีจำนวนนักเรียนและจำนวนของบุคลากรประจำการน้อยกว่า

ทิมม์ (Timm. 2012 : 288 - 371) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสั่งการของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลแถบชนบททั้ง 3 แห่งคือ ทรัพยากรทางการเงิน การหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง อคติส่วนบุคคล การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา อาจารย์ใหญ่และเพื่อนครู ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารฝ่าย ข้อมูลของโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้ยังพบว่าปัจจัยด้านการหลีกเลี่ยง ความขัดแย้งและอคติส่วนบุคคล คือปัจจัยที่ได้ค้นพบเพิ่มเติมจากผลการวิจัยครั้งก่อนๆ ซึ่งเคยพบว่า ปัจจัยทั้ง 6 ด้าน คือ ทรัพยากรทางการเงิน การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา อาจารย์ใหญ่และเพื่อนครู ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารฝ่าย ข้อมูลของโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้นผลการค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้จึงมีความสำคัญมากเพราะทำให้ได้ทราบข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนใน โรงเรียนรัฐบาลแถบชนบทให้สูงขึ้นได้

จากการศึกษาเอกสารของนักวิชาการ นักการศึกษา หน่วยงานทางการศึกษา และการศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ดังกล่าวมาข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดการศึกษา การจัดการศึกษา

ให้มีคุณภาพ และมาตรฐานมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำกระบวนการมีส่วนร่วมในมาใช้ ในการดำเนินการ โดยเฉพาะงานประกันคุณภาพภายใน เป็นงานหนึ่งที่มีความสำคัญ และถือเป็น งานหลักที่ผู้บริหารจะต้องให้ความเอาใจใส่ เพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพ ของสถานศึกษา แต่ข้อสรุปจากรายงานต่าง ๆ พบว่าการดำเนินงานที่ผ่านมา ผู้ที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการกระบวนการประกันคุณภาพภายในเท่าที่ควร เนื่องจากมีปัญหา และปัจจัย สำคัญหลายประการ เช่น การไม่มีเวลาและสถานศึกษาไม่เปิดโอกาส ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรค ในการทำงาน ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมและการดำเนินงาน ประกันคุณภาพของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเกิดจาก การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ส่งผลให้การดำเนินงานของ โรงเรียนเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ และยั่งยืนต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพัฒนากรอบในการวิจัย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม ศึกษาทฤษฎี ความหมาย องค์ประกอบ และประโยชน์ จากแนวคิดของ ทร สุนทรายุทธ (2551 : 57) กระจ่างศึกษาริการ (2552 : 11) ถวิล เกษสุพรรณ (2552 : 21) เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553 : 49) ศิริชัย กาญจนวาสิ และคณะ (2553 : 64 - 65) จินตวีร์ เกษมสุข (2554 : 3-4) เจริญ ราชโสภา (2554 : 8 - 9) ประเสริฐศักดิ์ เหมินไชสง (2559 : 65 - 66) โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff. 1980 : 219 - 220) และ ชาดิด และคณะ (Shadid et al. 1982) ทำให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล
2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ศึกษาจากกฎกระทรวงศึกษาริการ จำนวน 3 ฉบับ คือ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 และ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ทำให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัยด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 6 ด้าน คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดทำ แผนพัฒนาสถานศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตามผลการดำเนินการ และการรายงานผลการประเมินตนเอง

สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้ดังภาพประกอบ 2.1

ภาพประกอบ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 3,496 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 85 คน และครูจำนวน 3,411 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้มาจกประชากร โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 70 คน และครู จำนวน 346 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 416 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1. จำแนกสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ออกเป็นกลุ่มย่อยตามขนาดโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยลักษณะชั้นภูมิ (Stratified)
2. ทำการสุ่มโรงเรียนตามข้อ 1 มาจำนวน 70 โรงเรียน โดยให้กระจายตามขนาดโรงเรียนตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก

3. แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยลักษณะ
ชั้นภูมิ (Stratified)

4. จากโรงเรียนที่สุ่มมาตามข้อ 2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจะมีจำนวน
โรงเรียนละ 1 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 70 คน ส่วนครูจำนวน 346 คน ทำการสุ่มให้กระจายตามขนาด
โรงเรียนของในแต่ละสหวิทยาเขตตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลาก รายละเอียด
แสดงในตาราง 3.1 และตาราง 3.2

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน

สหวิทยา เขต	ผู้บริหารสถานศึกษา				ครู			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่และ ใหญ่พิเศษ	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่และ ใหญ่พิเศษ	รวม
1	6	1	2	9	117	45	253	415
2	7	2	1	10	130	116	156	402
3	5	2	2	9	104	82	199	385
4	7	4	1	12	130	194	114	438
5	7	3	1	11	136	135	134	405
6	8	3	1	12	161	138	119	418
7	6	5	1	12	152	210	172	534
8	6	2	2	10	148	93	173	414
รวม	52	22	11	85	1,078	1,013	1,320	3,411

ตาราง 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน

สหวิทยา เขต	ผู้บริหารสถานศึกษา				ครู			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่และ ใหญ่พิเศษ	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่และ ใหญ่พิเศษ	รวม
1	1	1	5	7	26	5	12	43
2	1	2	5	8	16	12	13	41
3	1	2	5	8	20	8	11	39
4	1	3	6	10	11	20	13	44
5	1	2	6	9	14	14	14	42
6	1	2	6	9	12	14	17	43
7	1	4	5	10	17	21	15	53
8	2	2	5	9	17	9	15	41
รวม	9	18	43	70	133	103	110	346

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยสอบถามใน 4 ด้าน คือ การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ และการประเมินผล ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดตามเกณฑ์ของคะแนน ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
4	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
3	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
2	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
1	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ใน 6 ด้าน คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตามผลการดำเนินการ และการรายงานผลการประเมินตนเอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดตามเกณฑ์ของคะแนน ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากที่สุด
4	มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก
3	มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลาง
2	มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อย
1	มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 33

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร บทความและรายงานวิจัยด้านทฤษฎี แนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสร้างเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม 4 ด้าน และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาใน 6 ด้าน
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องครอบคลุม และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
4. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย
  - 4.1 นายพิศิษฐ์ ไพรสินธุ์ วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 33 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

4.2 นางปราณี นามสว่าง วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การวิจัยทางการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านขวาวโค้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

4.3 นายสันติ นามสว่าง วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านยางขามเฒ่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

โดยกำหนดข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Congruence : IOC) ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ทรงศักดิ์ ภู่อ่อน. 2551 : 50) ผลปรากฏว่าข้อคำถามผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (รายละเอียดตามภาคผนวก ค หน้า 191 - 194)

5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวน 30 คน

7. วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านการมีส่วนร่วมเท่ากับ 0.959 และค่าความเชื่อมั่นด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเท่ากับ 0.969 (รายละเอียดตามภาคผนวก ค หน้า 195)

8. นำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งที่ช่องรับส่งหนังสือราชการ และทางช่องทางส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. เมื่อครบกำหนดรับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยไปปรับแบบสอบถามด้วยตนเองที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ในช่องรับส่งหนังสือราชการของโรงเรียน

4. กรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคืนตามกำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเองเพื่อให้ได้แบบสอบถามทั้งหมด
5. ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 416 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 416 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อทุกฉบับ
3. ลงข้อมูลในคอมพิวเตอร์ และประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

เมื่อดำเนินการจัดกระทำข้อมูลแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ในการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

2. การศึกษาการมีส่วนร่วม และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 163)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดประเด็นที่มีความหมายไปในทางเดียวกัน เข้าด้วยกัน แจกแจงความถี่ ร้อยละ และเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

4. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (ภัทรพร เกษสังข์. 2549 : 138)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ความหมาย
0.80 - 1.00	มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
0.60 - 0.79	มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูง
0.40 - 0.59	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
0.20 - 0.39	มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างน้อย
0.00 - 0.19	มีความสัมพันธ์ระดับน้อยมาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 60 - 63)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 261)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
S^2	แทน	ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 101)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P	แทน	ร้อยละ
f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 304)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนนักเรียน

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 124)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
	$\sum$	แทน	ผลรวม

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 33 โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 314)

$$r_{XY} = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{XY}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1 (X)
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2 (Y)
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างตัวแปรตัวที่ 1 และ 2
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรที่ 1
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรที่ 2
	N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลซึ่งจะได้นำเสนอต่อหัวข้อ ต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแสดงผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
X_1	แทน	การมีส่วนร่วมในการวางแผน
X_2	แทน	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
X_3	แทน	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
X_4	แทน	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
X_t	แทน	ผลรวมด้านการมีส่วนร่วม
Y_1	แทน	การกำหนดมาตรฐานการศึกษา
Y_2	แทน	การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา
Y_3	แทน	การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
Y_4	แทน	การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
Y_5	แทน	การติดตามผลการดำเนินการ
Y_6	แทน	การรายงานผลการประเมินตนเอง
Y_t	แทน	ผลรวมด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

ตอนที่ 3 การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

ตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

ตอนที่ 5 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตาราง 4.1

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะของตัวแปร	จำนวน (n = 416)	ร้อยละ
1. สถานภาพตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	70	16.83
1.2 ครู	346	83.17
รวม	416	100.00
2. ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
2.1 ขนาดเล็ก	153	36.78
2.2 ขนาดกลาง	121	29.09
2.3 ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	142	34.13
รวม	416	100.00

จากตาราง 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 83.17 และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 16.83 และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน พบว่า ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กมากที่สุด จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 36.78 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 34.13 และโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 29.09 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การศึกษาระดับการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ปรากฏผลดังตาราง 4.2 - 4.6

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการวางแผน	3.46	0.50	ปานกลาง	2
2. ด้านการตัดสินใจ	3.38	0.55	ปานกลาง	4
3. ด้านการดำเนินการ	3.82	0.53	มาก	1
4. ด้านการประเมินผล	3.44	0.52	ปานกลาง	3
รวมเฉลี่ย	3.51	0.40	มาก	

จากตาราง 4.2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน และระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมา คือ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.46$) ส่วนด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.38$)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็น
 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 33 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบันและ ความต้องการของชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา	3.55	0.65	มาก	1
2. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของสถานศึกษา	3.42	0.71	ปานกลาง	8
3. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน ของสถานศึกษา	3.41	0.67	ปานกลาง	9
4. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานและ โครงการ ต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.45	0.72	ปานกลาง	5
5. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการ ที่สถานศึกษากำหนดไว้	3.43	0.74	ปานกลาง	7
6. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและชี้แจง ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานของสถานศึกษา	3.44	0.78	ปานกลาง	6
7. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือกับบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษา	3.46	0.81	ปานกลาง	4
8. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดระบบในการเตรียมการ ป้องกันปัญหาและอุปสรรคที่อาจมีผลกระทบ ต่อการปฏิบัติงานตามแผนไว้ล่วงหน้า	3.48	0.76	ปานกลาง	3
9. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินผล การปฏิบัติงานตามแผนที่สถานศึกษากำหนดไว้	3.50	0.83	ปานกลาง	2
รวมเฉลี่ย	3.46	0.50	ปานกลาง	

จากตาราง 4.3 พบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 1 ท่านมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.55$) รองลงมา คือ ข้อ 9 ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนที่สถานศึกษากำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.50$) ส่วนข้อ 3 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.41$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 33 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
10. ท่านมีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาและขอข้อ ของปัญหาภายในสถานศึกษา	3.39	0.75	ปานกลาง	4
11. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุและที่มา ของปัญหาของสถานศึกษา	3.35	0.74	ปานกลาง	8
12. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหาที่พบ ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษา	3.37	0.78	ปานกลาง	5
13. ท่านมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลหลักฐาน และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	3.36	0.80	ปานกลาง	7
14. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไข ปัญหาของสถานศึกษา	3.40	0.78	ปานกลาง	3
15. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกวิธีประเมินผล การดำเนินงานของสถานศึกษา	3.43	0.77	ปานกลาง	1
16. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของวิธีการแก้ปัญหา ของสถานศึกษา	3.37	0.81	ปานกลาง	6

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
17. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา ภายในสถานศึกษา	3.41	0.79	ปานกลาง	2
18. ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาทางเลือกในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา	3.33	0.76	ปานกลาง	9
รวมเฉลี่ย	3.38	0.55	ปานกลาง	

จากตาราง 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อ 15 ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกวิธีประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.43$) รองลงมา คือ ข้อ 17 ท่านมีส่วนร่วมกำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.41$) ส่วนข้อ 18 ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาทางเลือกในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.33$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
19. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความจำเป็นและความสำคัญของกิจกรรม โครงการในแผนงานของสถานศึกษา	4.02	0.82	มาก	1
20. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานโครงการของสถานศึกษา	3.74	0.88	มาก	7

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
21. ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกและออกแบบการดำเนินงานโครงการของสถานศึกษา	3.85	0.86	มาก	2
22. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษา	3.79	0.87	มาก	4
23. ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	3.76	0.85	มาก	6
24. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินการตามโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษา	3.82	0.90	มาก	3
25. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา	3.78	0.89	มาก	5
รวมเฉลี่ย	3.82	0.53	มาก	

จากตาราง 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อ 19 ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความจำเป็นและความสำคัญของกิจกรรม โครงการ ในแผนงานของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมา คือ ข้อ 21 ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกและออกแบบการดำเนินงานโครงการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.85$) ส่วนข้อ 20 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานโครงการของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.74$)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 33 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
26. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดการประเมินผล การดำเนินงานของสถานศึกษา	3.38	0.72	ปานกลาง	6
27. ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือที่จะใช้วัดผล การดำเนินงานของสถานศึกษา	3.57	0.80	มาก	1
28. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือ ตัวเปรียบเทียบในแต่ละตัวชี้วัดในการประเมินผล การดำเนินงานของสถานศึกษา	3.56	0.80	มาก	2
29. ท่านมีส่วนร่วมในสรุปการประเมินผลการจัดกิจกรรม โครงการในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา	3.41	0.77	ปานกลาง	4
30. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การประเมินผลการดำเนินงานกับเกณฑ์มาตรฐาน ที่ตั้งไว้	3.33	0.74	ปานกลาง	7
31. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนิน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.40	0.76	ปานกลาง	5
32. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงาน ของสถานศึกษา	3.44	0.74	ปานกลาง	3
รวมเฉลี่ย	3.44	0.52	ปานกลาง	

จากตาราง 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และระดับปานกลาง 5 ข้อ โดยข้อ 27 ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือ

ที่จะใช้วัดผลการดำเนินงานของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมา คือ ข้อ 28 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือตัวเปรียบเทียบในแต่ละตัวชี้วัดในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.56$) ส่วนข้อ 30 ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินผลการดำเนินงานกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.33$)

ตอนที่ 3 ศึกษาระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ปรากฏผลดังตาราง 4.7 – 4.13

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	3.46	0.53	ปานกลาง	4
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	3.45	0.54	ปานกลาง	5
3. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	3.56	0.51	มาก	1
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	3.42	0.51	ปานกลาง	6
5. ด้านการติดตามผลการดำเนินการ	3.48	0.57	ปานกลาง	3
6. ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง	3.53	0.52	มาก	2
รวมเฉลี่ย	3.48	0.42	ปานกลาง	

จากตาราง 4.7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.56$) รองลงมา คือ ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง ($\bar{X} = 3.53$) ส่วนด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.42$)

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	X	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษามาตรฐานและกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.44	0.75	ปานกลาง	5
2. สถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	3.43	0.74	ปานกลาง	6
3. สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ	3.41	0.74	ปานกลาง	8
4. สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	3.46	0.77	ปานกลาง	4
5. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดค่าเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	3.48	0.78	ปานกลาง	3
6. สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดค่าเป้าหมายที่ท้าทายและมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง	3.51	0.78	มาก	2
7. สถานศึกษามีการประกาศมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.39	0.79	ปานกลาง	9
8. สถานศึกษามีการเผยแพร่มาตรฐานการศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรับทราบ	3.42	0.79	ปานกลาง	7
9. สถานศึกษามีการนำมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.58	0.82	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.46	0.53	ปานกลาง	

จากตาราง 4.8 พบว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และระดับปานกลาง 7 ข้อ โดยข้อ 9 สถานศึกษามีการนำมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.58$) รองลงมา คือ ข้อ 6 สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดค่าเป้าหมายที่ท้าทายและมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.51$) ส่วนข้อ 7 สถานศึกษามีการประกาศมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.39$)

ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
10. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	3.47	0.84	ปานกลาง	4
11. สถานศึกษามีการนำผลการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง ปัญหาและอุปสรรคไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา	3.44	0.79	ปานกลาง	6
12. สถานศึกษามีการกำหนดควิสัยทัศน์ พันธกิจที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	3.57	0.89	มาก	1
13. สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติและหน่วยงานต้นสังกัด	3.50	0.76	ปานกลาง	2
14. สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่มีกรอบเวลาดำเนินการ 3 - 5 ปี	3.45	0.87	ปานกลาง	5
15. สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของแผนงานโครงการในแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่ท้าทายและมีพัฒนาการดีขึ้น	3.49	0.83	ปานกลาง	3

ตาราง 4.9 (ต่อ)

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
16. สถานศึกษามีการนำแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้	3.38	0.87	ปานกลาง	8
17. สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่ได้รับความคิดเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.42	0.84	ปานกลาง	7
18. สถานศึกษามีการเผยแพร่แผนพัฒนาการศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษารับทราบ	3.30	0.77	ปานกลาง	9
รวมเฉลี่ย	3.45	0.54	ปานกลาง	

จากตาราง 4.9 พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และระดับปานกลาง 8 ข้อ โดยข้อ 12 สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมา คือ ข้อ 13 สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติและหน่วยงานต้นสังกัด ($\bar{X} = 3.50$) ส่วนข้อ 18 สถานศึกษามีการเผยแพร่แผนพัฒนาการศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษารับทราบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.30$)

ตาราง 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
19. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	3.58	0.81	มาก	3
20. สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.63	0.80	มาก	1
21. สถานศึกษามีการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนงานโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาที่ชัดเจน	3.62	0.80	มาก	2
22. สถานศึกษามีการกำหนดแผนงานโครงการ และกิจกรรมที่ระบุงบประมาณที่ชัดเจน สอดคล้องกับงบประมาณของสถานศึกษา	3.56	0.76	มาก	4
23. สถานศึกษามีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานแผนงานโครงการทั้งปีงบประมาณที่ระบุระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน	3.50	0.80	ปานกลาง	6
24. สถานศึกษามีการนำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ทำขึ้นเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนนำไปใช้	3.49	0.85	ปานกลาง	7
25. สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินแผนงานโครงการ ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินกิจกรรมโครงการ	3.55	0.81	มาก	5
รวมเฉลี่ย	3.56	0.51	มาก	

จากตาราง 4.10 พบว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยข้อ 20 สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.63$) รองลงมา คือ ข้อ 21 สถานศึกษามีการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนงาน โครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.62$) ส่วนข้อ 24 สถานศึกษามีการนำแผนปฏิบัติการประจำปีที่จัดทำขึ้นเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.49$)

ตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
26. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษา	3.37	0.78	ปานกลาง	6
27. สถานศึกษามีการอบรมให้ความรู้ ประชุมชี้แจง สร้างความตระหนักความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.43	0.78	ปานกลาง	4
28. สถานศึกษามีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.41	0.78	ปานกลาง	5
29. สถานศึกษามีการจัดทำเครื่องมือการประเมินภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	3.45	0.78	ปานกลาง	2
30. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม	3.43	0.80	ปานกลาง	4

ตาราง 4.11 (ต่อ)

ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
31. สถานศึกษามีการรายงานผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.47	0.76	ปานกลาง	1
32. สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาทราบ	3.44	0.74	ปานกลาง	3
33. สถานศึกษานำผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป	3.37	0.75	ปานกลาง	6
รวมเฉลี่ย	3.42	0.51	ปานกลาง	

จากตาราง 4.11 พบว่า การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อ 31 สถานศึกษามีการรายงานผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.47$) รองลงมา คือ ข้อ 29 สถานศึกษามีการจัดทำเครื่องมือการประเมินภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.45$) ส่วนข้อ 26 สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษา และข้อ 33 สถานศึกษานำผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.37$)

ตาราง 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการติดตามผลการดำเนินการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการติดตามผลการดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น			
	X	S.D.	ระดับ	อันดับ
34. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย ครู และบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี	3.66	0.81	มาก	1
35. สถานศึกษามีการวางระบบการทำงานและมอบหมายการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา	3.45	0.78	ปานกลาง	4
36. สถานศึกษามีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามปฏิทินการปฏิบัติงานรวมทั้งดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา	3.49	0.83	ปานกลาง	2
37. สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพการศึกษาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.42	0.80	ปานกลาง	6
38. สถานศึกษามีการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ต้นสังกัดทราบ	3.46	0.80	ปานกลาง	3
39. สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา	3.46	0.77	ปานกลาง	3
40. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป	3.44	0.78	ปานกลาง	5
รวมเฉลี่ย	3.48	0.57	ปานกลาง	

จากตาราง 4.12 พบว่า การติดตามผลการดำเนินการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และปานกลาง 6 ข้อ โดยข้อ 34 สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย ครู และบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.66$) รองลงมา คือ ข้อ 36 สถานศึกษามีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาดำเนินการปฏิบัติงานรวมทั้งดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.49$) ส่วนข้อ 37 สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพการศึกษาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.42$)

ตาราง 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวมและรายข้อ

ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
41. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ	3.71	0.82	มาก	1
42. สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศวิเคราะห์ และแปลผล ให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ	3.49	0.74	ปานกลาง	6
43. สถานศึกษามีการนำสารสนเทศที่ได้มาจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาตามสภาพจริง	3.48	0.76	ปานกลาง	7
44. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม เข้าใจง่าย ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ	3.61	0.78	มาก	2
45. สถานศึกษามีการเสนอรายงานประจำปีของสถานศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.54	0.76	มาก	3

ตาราง 4.13 (ต่อ)

ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
46. สถานศึกษามีการเสนอรายงานประจำปี ของสถานศึกษาให้ต้นสังกัดทราบ	3.49	0.75	ปานกลาง	6
47. สถานศึกษามีการเผยแพร่รายงานประจำปี ของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและ นอกสถานศึกษาทราบ	3.50	0.77	ปานกลาง	5
48. สถานศึกษามีการนำผลการดำเนินงานตาม รายงานประจำปีไปปรับปรุงการดำเนินงาน ของสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป	3.43	0.75	ปานกลาง	8
รวมเฉลี่ย	3.53	0.52	มาก	

จากตาราง 4.13 พบว่า การรายงานผลการประเมินตนเอง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และปานกลาง 5 ข้อ โดยข้อ 41 สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.71$) รองลงมา คือข้อ 44 สถานศึกษามีการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม เข้าใจง่าย ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ($\bar{X} = 3.61$) ส่วนข้อ 48 สถานศึกษามีการนำผลการดำเนินงานตามรายงานประจำปีไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.43$)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและ
การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 4.14 – 4.15

ตาราง 4.14 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่ (n=25)	ร้อยละ
1. ด้านการวางแผน	1. สถานศึกษาควรให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	5	20.00
	2. การวางแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาควรให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น และเกิดจากการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย	3	12.00
	3. สถานศึกษาควรนำผลการประเมินที่ผ่านมาประกอบการจัดทำแผนของสถานศึกษา	1	4.00
2. ด้านการตัดสินใจ	4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงานที่ตนเองรับผิดชอบ	7	28.00
3. ด้านการดำเนินการ	5. ในการดำเนินงานของสถานศึกษาควรให้ชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษา	2	8.00
4. ด้านการประเมินผล	6. สถานศึกษาควรให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดเกณฑ์ในการประเมิน	4	16.00
	7. สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงชุมชน ออกแบบการประเมินภายในสถานศึกษา	2	8.00
	8. ควรนำผลการดำเนินการเผยแพร่สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง	1	4.00

จากตาราง 4.14 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีจำนวน 8 ประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน มีข้อเสนอแนะสูงสุด จำนวน 3 ประเด็น รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล 2 ประเด็น ส่วนด้านการตัดสินใจ และด้านการดำเนินการ มีจำนวนประเด็นน้อยที่สุด คือ 1 ประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ข้อ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงานที่ตนเองรับผิดชอบ มีความถี่สูงสุด ร้อยละ 28 รองลงมาคือ สถานศึกษาควรให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ร้อยละ 20 ส่วนข้อ 3 สถานศึกษาควรนำผลการประเมินที่ผ่านมา ประกอบการจัดทำแผนของสถานศึกษา และข้อ 8 ควรนำผลการดำเนินการเผยแพร่สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง มีความถี่ต่ำสุด ร้อยละ 4

ตาราง 4.15 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่ (n=32)	ร้อยละ
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	1. สถานศึกษาควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมจากมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้ครอบคลุมการดำเนินงานของสถานศึกษา	3	9.38
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	2. สถานศึกษาควรจัดทำกิจกรรมและโครงการที่ใหม่ และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	6	18.75
	3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา และแผนปฏิบัติการประจำปี	2	6.25
	4. กิจกรรมและโครงการควรเป็นกิจกรรมที่ลงถึงผู้เรียน	1	3.12

ตาราง 4.15 (ต่อ)

การประเมินคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่ (n=32)	ร้อยละ
3. ด้านการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษา	5. สถานศึกษาหรือผู้บริหาร ควรกำหนด ปฏิทินการดำเนินงานกิจกรรมโครงการ ที่ชัดเจน	2	6.25
4. ด้านการประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา	6. สถานศึกษาควรศึกษากฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 ให้เข้าใจ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ถูกต้อง	5	15.63
	7. การดำเนินงานประกันคุณภาพควรทำ ให้เป็นปัจจุบัน ไม่เพิ่มภาระให้สถานศึกษา	3	9.38
5. ด้านการติดตามผล การดำเนินการ	8. ควรทำการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และ เป็นระบบ	2	6.25
6. ด้านการรายงานผล การประเมินตนเอง	9. ควรจัดระบบให้มีการรายงานระดับบุคคล ระดับกลุ่มงาน ก่อนนำมารวมเป็น ของสถานศึกษา	4	12.50
	10. ควรนำผลไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	2	6.25
	11. ควรเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ อย่างทั่วถึง	2	6.25

จากตาราง 4.15 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพภายใน ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีจำนวน 11 ประเด็น เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้านพบว่า ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา และด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง
มีข้อเสนอแนะสูงสุด ด้านละ 3 ประเด็น รองลงมาคือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และ
การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านละ 2 ประเด็น ส่วนด้านการดำเนินงาน
ตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และด้านการติดตามผลการดำเนินการ มีจำนวนประเด็นน้อยที่สุด
ด้านละ 1 ประเด็น และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ข้อ 2 สถานศึกษาควรจัดทำกิจกรรมและ
โครงการที่ใหม่ และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีความถี่สูงสุด ร้อยละ 18.75 รองลงมาคือ
ข้อ 6 สถานศึกษาควรศึกษากฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ให้เข้าใจ เพื่อให้

สามารถดำเนินการได้ถูกต้อง จำนวน 4 ครั้ง ร้อยละ 15.63 ส่วนข้อ 4 กิจกรรมและโครงการควรเป็นกิจกรรมที่ลงถึงผู้เรียน มีความถี่ต่ำสุด ร้อยละ 3.12

ตอนที่ 5 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ปรากฏผลดังตาราง 4.16 ดังต่อไปนี้

ตาราง 4.16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน		การมีส่วนร่วม				
		1. ด้านการวางแผน	2. ด้านการตัดสินใจ	3. ด้านการดำเนินการ	4. ด้านการประเมินผล	รวม
		X_1	X_2	X_3	X_4	X_t
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	Y_1	.730**	.653**	.284**	.661**	.765**
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	Y_2	.503**	.553**	.266**	.534**	.612**
3. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	Y_3	.533**	.510**	.176**	.533**	.576**
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	Y_4	.704**	.650**	.287**	.712**	.774**
5. ด้านการติดตามผลการดำเนินการ	Y_5	.574**	.611**	.186**	.609**	.652**
6. ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง	Y_6	.513**	.485**	.157**	.462**	.532**
รวม	Y_t	.751**	.732**	.286**	.742**	.826**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.16 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม (X_1) กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน (Y_1) ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ($r_{XY} = .826$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ระดับก่อนข้างสูง 7 คู่ ได้แก่ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในกับการมีส่วนร่วมในการวางแผน ($r_{XY} = .751$) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($r_{XY} = .732$) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในกับการมีส่วนร่วมในประเมินผล ($r_{XY} = .742$) การมีส่วนร่วมกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ($r_{XY} = .765$) การมีส่วนร่วมกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ($r_{XY} = .612$) การมีส่วนร่วมกับการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($r_{XY} = .774$) และ การมีส่วนร่วมกับการติดตามผลการดำเนินการ ($r_{XY} = .652$) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง จำนวน 2 คู่ คือ การมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ($r_{XY} = .576$) และ การมีส่วนร่วมกับการรายงานผลการประเมินตนเอง ($r_{XY} = .532$) และมีความสัมพันธ์กันในระดับก่อนข้างน้อย จำนวน 1 คู่ คือ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($r_{XY} = .286$)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยด้านที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับก่อนข้างสูง ($r_{XY} = .730$) รองลงมาได้แก่ การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับก่อนข้างสูง ($r_{XY} = .704$) การติดตามผลการดำเนินการ มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{XY} = .574$) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{XY} = .533$) การรายงานผลการประเมินตนเอง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{XY} = .513$) และการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{XY} = .503$) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยด้านที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับก่อนข้างสูง ($r_{XY} = .653$) รองลงมาได้แก่ การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับก่อนข้างสูง ($r_{XY} = .650$) การติดตามผลการดำเนินการ มีความสัมพันธ์กันในระดับก่อนข้างสูง ($r_{XY} = .611$) การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{XY} = .553$) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{XY} = .510$)

และการรายงานผลการประเมินตนเอง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{XY} = .485$) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยด้านที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างน้อย ($r_{XY} = .287$) รองลงมาได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างน้อย ($r_{XY} = .284$) การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างน้อย ($r_{XY} = .266$) การติดตามผลการดำเนินการ มีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยมาก ($r_{XY} = .186$) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ความสัมพันธ์กันในระดับน้อยมาก ($r_{XY} = .176$) และการรายงานผลการประเมินตนเอง ความสัมพันธ์กันในระดับน้อยมาก ($r_{XY} = .157$) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยด้านที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ($r_{XY} = .712$) รองลงมาได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ($r_{XY} = .661$) การติดตามผลการดำเนินการ มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ($r_{XY} = .609$) การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{XY} = .534$) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{XY} = .533$) และการรายงานผลการประเมินตนเอง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{XY} = .462$) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

สมมติฐานของการวิจัย

การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ปีการศึกษา 2561 โดยกลุ่มตัวอย่างได้จากการกำหนดตามตาราง เกรจซี และมอร์แกน จำนวน 416 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิตามขนาดโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มี 3 ตอน คือ 1) สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด โดยแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบคุณภาพ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.978

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองภายในเวลาที่กำหนด กรณีมีแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืนผู้วิจัย จะดำเนินการติดตามด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามไป จำนวน 416 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 416 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

4.2 ศึกษาการมีส่วนร่วม และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดอันดับข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

4.3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ตามความคิดเห็น

ของผู้บริหารและครู ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน และระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมา คือ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.46$) ส่วนด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.38$)

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.56$) รองลงมา คือ ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง ($\bar{X} = 3.53$) ส่วนด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.42$)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันระดับสูงมาก ($r_{XY} = .826$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น การมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมกับการรายงานผลการประเมินตนเอง มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง ($r_{XY} = .576$ และ $r_{XY} = .532$) ตามลำดับ ส่วนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีความสัมพันธ์กันระดับค่อนข้างน้อย ($r_{XY} = .286$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจาก ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) กำหนดให้ทุกภาคส่วนมาส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้วยการกระจายอำนาจการบริหารไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้บริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและมีอำนาจเป็นนิติบุคคล ทำให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินของสถานศึกษา อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครู เป็นบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษา ซึ่งอาจมีส่วนร่วมในทางตรงหรือทางอ้อม ในการมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ หรือการประเมินผล ภายในสถานศึกษา ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เตือนเพ็ญ ชลไชย (2562 : 125) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่าการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปานดวงใจ แสนเกตุ (2559 : 159 - 179) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก อรุณี ศิริสุขไพบูลย์ (2558 : 70 - 81) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษา ตำบลวังหว่า อำเภอกาญจนบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า การมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557 : 66) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า การมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเนื่องจาก การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นต่อจากกระบวนการวางแผน เป็นการนำแผนงานที่กำหนดไว้ไปร่วมกันปฏิบัติ โดยมีการเตรียมการ สนับสนุนทรัพยากร การประสานงาน การขอความร่วมมือ และความช่วยเหลือ การพัฒนาสถานศึกษาให้ดีขึ้นอย่างเป็นระบบจะต้องมีการทำงานด้วยการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ ตามความสามารถ และความชำนาญของแต่ละบุคคล ทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จได้

ตามเป้าหมายขององค์กร ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัย บุรพร กาบุญ และ ชลชนก โภษิตถณิน (2560 : 1746 – 1757) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพ อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชดา กาญจนโรจน์ (2560 : 78) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) ค่อนข้างต่ำ อาจเนื่องมาจาก การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา เป็นการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนา ปรับปรุงให้สถานศึกษามีคุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกัน การจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพ และเป็นการสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมนึก นครวงศ์ (2561 : 115 - 117) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ระดับ ปานกลาง กานต์สินี วาดวงษ์ (2560 : 160 - 171) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการประกัน คุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง กฤษณา พลสิม และสุนทร โคตรบรรเทา (2558 : 276 – 284) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า การดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกศรินทร์ แพบสิ ธีระ ภูติ และ อมร มะลาศรี (2557 : 53 - 65) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเนื่องจาก แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น เปรียบเสมือนเข็มทิศชี้ของการทำงาน เพื่อให้ทุกคนทุกฝ่ายมีเป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงาน

ที่ไม่ขัดแย้งกัน ดังนั้น การดำเนินงานของสถานศึกษา จึงควรปฏิบัติตามแผนงาน โครงการ ที่กำหนดไว้ รวมทั้งมีการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือแก่ บุคลากร ทุกคนทุกฝ่ายให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนา วงศ์ธีรรัตน์ (2561 : 55) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก สมประสงค์ ยมนา (2560 : 167) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก กฤษเพชรพรวิษฐ์ เข้มเพ็ชร (2560 : 58) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก แสงมณี วงศ์คุณ (2559 : 102) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก เรวัตี ชำนาญเท (2559 : 60) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ จ่านง จันวิจิตร (2559 : 57) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูงมาก อาจเนื่องจาก การมีส่วนร่วมมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัด การศึกษาให้มีคุณภาพ การดำเนินงานของสถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้ ครู บุคลากร ทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกงาน และทุกขั้นตอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยเฉพาะงานประกันคุณภาพภายใน

ของสถานศึกษา ซึ่งเป็นงานหลักและถือเป็นกลไกสำคัญในขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายใน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพันธ์ ถึงสุข ศักดา สถาพรวงษา และเนติ เกลยวาเรศ (2560 : 93 - 99) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.87 โสภิตา คล้ายหนองสรวง และ สุเมธ งามกนก (2558 :135 - 146) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วารุณี บำรุงสวัสดิ์ วาโร เฟ็งสวัสดิ์ และ ศิริดา บุรชาติ (2554 : 39 - 46) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน คือด้านการมีส่วนร่วม และการปรึกษาหารือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และด้านการทำงานเป็นทีม และปัจจัยที่ควรส่งเสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ได้แก่ การมีส่วนร่วมและปรึกษาหารือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน อาจเนื่องจากการดำเนินงานใด ๆ เมื่อบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากจะส่งผลต่อการดำเนินงานในทุกเรื่องอยู่ในระดับมากด้วย รวมถึงการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เช่นเดียวกัน ดังนั้นการดำเนินการอะไรก็แล้วแต่ การมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนงค์ อาจจงทอง และ ปริญญา มีสุข (2558 : 153 – 163) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ชนิตา ชัยศุภวัฒน์ (2559 : 55 - 60) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการ

ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปานดวงใจ แสนเกตุ (2559 : 159 - 179) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูกับประสิทธิผลงานวิชาการของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูกับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพฑูรย์ กลมกุล (2560 : 96 - 101) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของครูโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในการนำไปใช้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งการตัดสินใจ

เป็นกระบวนการสำคัญในการเลือกทางเลือกที่เหมาะสม การตัดสินใจที่ผิดพลาดอาจส่งผลกระทบต่อในด้านลบต่อการดำเนินงาน จึงควรมีการวิเคราะห์และหาทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนในการปฏิบัติที่ดีที่สุด ซึ่งจะนำสู่เป้าหมายที่กำหนด โดยมีกระบวนการดำเนินงานที่รอบคอบ เพื่อความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานสถานศึกษา การตัดสินใจที่ดีจะอยู่ภายใต้ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ ทำให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างรอบคอบและน่าเชื่อถือ กระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจควรมีขั้นตอน ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ปัญหาและรู้ขอบเขตของปัญหาร่วมกัน ผู้บริหารจะต้องยอมรับความแตกต่างในด้านบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และวัฒนธรรมของบุคลากรแต่ละคน

1.2 ร่วมกันวิเคราะห์และประเมินผล โดยนำเอาผลการวิเคราะห์ของสมาชิกมารวมกันและตกลงกันให้แน่นอนถึงสาเหตุและสิ่งที่จะปฏิบัติร่วมกันได้

1.3 ร่วมกันตั้งเกณฑ์สำหรับเลือกวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสม

1.4 ร่วมกันกำหนดวิธีการปฏิบัติ ซึ่งอาจมีหลายวิธี เช่น ดำเนินการเป็นกลุ่ม หรือ มอบหมายเป็นรายบุคคลก็ได้

1.5 ร่วมกันประเมินผลหรือจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินงาน โดยอาศัยมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่วางเอาไว้ร่วมกัน

1.6 เลือกวิธีดำเนินการที่ดีที่สุด ที่ทุกคนในองค์กรยอมรับ

ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวนี้ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาในทุกขั้นตอน

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

2.1 กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นคำสั่ง

2.2 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับบุคคล และระดับสถานศึกษา

2.3 การรายงานและการนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา

2.4 การเตรียมการและการให้ความร่วมมือการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จากหน่วยงานต้นสังกัด

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการอบรมเรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หรือศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับดีเยี่ยม เพื่อสร้างความเข้าใจและเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานของบุคลากร และควรมีการกำกับให้มีการรายงานผลอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ใช้ระบบสารสนเทศมาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างน้อย สถานศึกษาควรดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาและใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ในการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 การวางแผน (Plan) ให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา ตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา การนำเสนอแผนงาน โครงการของสถานศึกษาตามภาระงานที่ตนเองรับผิดชอบ

3.2 การดำเนินการ (DO) บุคลากรทุกคนดำเนินการตามแผนงาน โครงการที่ตนเองจัดทำขึ้น โดยดำเนินการตามกรอบระยะเวลาและงบประมาณที่กำหนด

3.3 การตรวจสอบ (Check) ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรได้มีส่วนร่วม

ในตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนงานโครงการของสถานศึกษา โดยมีเครื่องมือ ระยะเวลา และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการที่ชัดเจน โดยเน้นการตรวจสอบเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

3.4 การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (Action) เมื่อมีการดำเนินงานตามแผนงานโครงการเสร็จสิ้น บุคลากรทุกคนมีการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อนำไปจัดทำรายงานตนเองของสถานศึกษา และนำผลการดำเนินงานที่ได้มาประกอบการจัดทำแผนงานโครงการในปีการศึกษาถัดไป

ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานของบุคลากรในสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการกระจายภาระงาน ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกขั้นตอน และดำเนินงานทุกอย่างให้เป็นภารกิจปกติของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาบุคลากรด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- “กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546” (2546, 1 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 120 ตอนที่ 74 ก. หน้า 3 - 7.
- “กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553” (2553, 2 เมษายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 127 ตอนที่ 23 ก. หน้า 22 - 35.
- “กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561” (2561, 23 กุมภาพันธ์). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก. หน้า 1 - 5.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **นโยบายและการแนะแนวการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2553). **คู่มือปฏิบัติงานกระบวนการบริหารจัดการมีส่วนร่วมของประชาชน สำนักประชาสัมพันธ์เขต 2**. อุบลราชธานี : สำนักประชาสัมพันธ์ เขต 2.
- กฤษฎา นาคณาคุปต์. (2556). **ประสิทธิภาพการพัฒนาองค์กรหลังการตรวจประกันคุณภาพการศึกษาของคณะทัศนมาตรศาสตร์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กฤษฎา พลสิม และสุนทร โคตรบรรเทา. (2558). “การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1,” **การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “สร้างสรรค์และพัฒนาเพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน” ครั้งที่ 2**. วิทยาลัยนครราชสีมา : 276 – 284.
- กาญจนา วงศ์ธิมารัตน์. (2561). **สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ คม. (การบริหารการศึกษา). **บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**.
- กานดา จันทร์แย้ม. (2556). **จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- กานต์ลีณี วาดวงศ์. (2560). การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิ่งพร ทองใบ. (2551). การบริหารการพนักงานสัมพันธ์ของรัฐ. (เอกสารการสอนชุดวิชาการ
พนักงานสัมพันธ์และการบริหารค่าตอบแทน หน่วยที่ 15). ฉบับปรับปรุง. นนทบุรี :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เกศรินทร์ แทบสี, ชีระ ภูดี และ อมร มะลาศรี. (2557). “การศึกษาการดำเนินงานการประกัน
คุณภาพภายใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์
เขต 3,” วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์. 1(1) : 53 - 65.
- โกวิท พวงงาม. (2553). **ชมรมบาลท้องถิ่น : ว่าด้วยการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส.**
กรุงเทพฯ : มิสเตอร์ก้อปปี.
- กฤษเพชรพรวัชร เข้มเพชร. (2560). **สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3.** วิทยานิพนธ์ คม.
(การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เขมมาวี รักษ์ชูชีพ. (2553). **ทฤษฎีองค์การ.** กรุงเทพฯ : ทริปเพ็ด กรุ๊ป.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). **การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 3.
นนทบุรี : บুদ্ধพอยท์.
- จิณฉัตร ปะโคทัง. (2553). **เทคนิคการบริหาร.** อุบลราชธานี : ศิริธรรมออฟเซ็ท.
- จินตนา ท่วมพงษ์. (2555). **ความสำคัญของการตัดสินใจ.** สืบค้นเมื่อ 17 มีนาคม 2562, จาก
<http://gotaknow.rog/blog/rayong/205734>
- จันทวีร์ เกษมสุข. (2554). **การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม.** กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจริญ ราชโสภา. (2554). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารและพัฒนาการศึกษา).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- จำนงค์ จันวิจิตร. (2559). การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยมีส่วนร่วมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ฉลาด จันทรสมบัติ. (2553). “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น,” วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2(1) : 176 - 177.
- นิตยาพร เสมอใจ. (2551). หลักการตลาด. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- เฉลิมพล จันดา. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนิดา ชัยสุภวัฒน์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ช่อลดา ดิยะบุตร. (2556). จิตวิทยาธุรกิจ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชัยเสกข์ พรหมศรี. (2557). ภาวะผู้นำร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- ชูชัย สมितिไกร. (2558). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2555). ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- โชติ บศิริรัฐ. (2558). เทคนิคการบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2555). หลักทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ณัฐชуда วิจิตรจามรี. (2553). การสื่อสารในองค์กร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ณัฐตะวัน ถิมประสงค์. (2556). การบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต. วิทยานิพนธ์ ปร.ค. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดนูชา สลิวังศ์. (2556). “นักประกันคุณภาพการศึกษา : การเป็นตัวแทนแห่งการเปลี่ยนแปลงนวัตกรรม,” วารสารนักบริหาร. 33(1) : 74 - 80.

- เดือนเพ็ญ ยลไชย. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ คม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์. (2552). เอกสารการสอนชุดวิชาการวางนโยบายโครงการและการบริหาร
โครงการหน่วยที่ 14. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ถวิล เกษสุพรรณ. (2552). การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบล
เขต 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). การมีส่วนร่วม แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ : เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์.
- ทรงศักดิ์ ภู่อ่อน. (2551). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. กาลสินธุ์ :
ประสานการพิมพ์.
- ทองทิพย์ วิริยะพันธ์. (2551). การบริหารทีมงานและการแก้ไขปัญหา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
สหธรรมิก.
- ทินกร ประเสริฐหาล้า, วาโร เฟ็งสวัสดิ์ และศศิกานต์ เพ็ชรธัญญกรณ์. (2553). “การบริหารแบบ
มีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร
เขต 1,” วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 7(31) : 159 - 169.
- ชนพัฒน์ อภัยโส, จงใจ เตโช และ นันทวัน เอื้อวงศ์กุล. (2558, พฤษภาคม - สิงหาคม).
“ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ
สถานศึกษาตามกระบวนการ PDCA ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2,” วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. 5(2) : 41 - 51.
- ชร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ชเนศ ดาวรุ่งโรจน์. (2557). แบบจำลองการรับรู้ประโยชน์ของระบบประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นภค ร่มโพธิ์. (2557). การวัดผลการปฏิบัติงานองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นันทพร หาญวิทย์สกุล. (2551). หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ : เอ็มพันธ์.

- นิติพล ภูตะโชติ. (2556). **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2553). **การจัดการสมัยใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ลกรุ๊ป.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุรพร กำบุญ และชลกนก โหมยิตตฉิน. (2560). “การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยากรุงเทพธนบุรี,” **วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**. 10(1) : 1746 -1757.
- เบญจวรรณ ชุ่มทอง. (2552). **การทำแผนปฏิบัติการอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ**. พัทลุง : มหาวิทยาลัยทักษิณวิทยาเขตพัทลุง.
- ประภาพรรณ รักเลี้ยง. (2556). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- ประยูร อัครบวร. (2552). **การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2553). **การประเมินผลการปฏิบัติงานและการปรับเงินเดือน**
Performance appraisal and merit increases. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- ประสงค์ กลิ่นบรม. (2550). **การมัธยมศึกษาตามความต้องการของประชาชน : กรณีศึกษาโรงเรียนบางสะพานน้อยวิทยาคม**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : กลุ่มวิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประสิทธิ์ หนูกึ่ง. (2555). **พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหาร**. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2562, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/247360>.
- ประเสริฐศักดิ์ เหนียวไสง. (2559). **การพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปานดวงใจ แสนเกตุ. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูกับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุสติ รุมาคม. (2551). **การประเมินผลการปฏิบัติราชการ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ธนาเพลส.

พงศ์ศักดิ์ ศรีสมทรัพย์. (2556). **องค์การและการจัดการในภาครัฐ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พงษ์พิชญ์ สุพรรณ. (2551). **ปัญหาการดำเนินการและแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

พจน์ นนทศักดิ์. (2552). **การจัดการสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า เฮ้าส์ออฟเดอะมีสท์.

พิทักษ์ ดวงอาสงศ์. (2558). **สภาพความต้องการและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ไพฑูรย์ กลมกุล. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ไพโรจน์ ปิยะวงศ์วัฒนา. (2557). **การจัดการเชิงกลยุทธ์เทคโนโลยีและนวัตกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิกรี แก้วนวล. (2560). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ภาวดี อนันต์นาวิ. (2557). **หลักการแนวคิด ทฤษฎี การบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. ชลบุรี : มนตรี.

ภัทรพร เกษสังข์. (2549). **การวิจัยทางการศึกษา**. เลข : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2557). **การมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากร**. กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2553). **สัมมาการจัดการทั่วไป**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

_____. (2556). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2558). การวิเคราะห์เชิงปริมาณและการจัดการการดำเนินงาน. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2559). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา การบริหารสำนักงาน. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. กรุงเทพฯ : บริษัท บุ๊คพอยท์ จำกัด.
ระเบียบ เจริญคลัง, กาญจนา บุญภักดี และ สุวรรณ อินทร์น้อย. (2561). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อ
การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3,” วารสารบริหารการศึกษา
บัวบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. 18(2) : 243 - 252.
- รัชดา กาญจนโรจน์. (2560). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์
บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเสดดมฟอร์ด.
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2552). ปรัชญาการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- เรวดี ชำนาญเท. (2559). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. วิทยานิพนธ์ คม.
(การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วารภรณ์ มงคลสกุล. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมพัฒนาองค์กรของบุคลากร
ในองค์กรมหาชน. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- วารุณี บำรุงสวัสดิ์, วาโร เฟิงสวัสดิ์ และ ศิริดา บุรชาติ. (2554). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ในจังหวัดนครพนม,” วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. 1(2) : 39 – 46.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (2553). การวางแผนและประเมินผลโครงการแบบมุ่งเน้นผลงานใน
ภาครัฐ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนา ทองประยูร. (2553). การบัญชีต้นทุน 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วันชัย มีชาติ. (2557). การบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร วิทยอุดม. (2550). การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพฯ : ธนวิชันการพิมพ์.

- วินัย ดิสงส์. (2550). การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.
กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- วีณา เทียงธรรม, สุณีย์ ละกำปิ่น และ อาภาพร เผ่าวัฒนา. (2555). การพัฒนาศักยภาพชุมชน :
แนวคิด และการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ : แคนเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- วีรุช มาฆะศิริรานนท์. (2556). วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท .
- วีระ อรรถนวมงคล. (2552). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์. (2557). ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (การบริหาร
การศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศศิวิมล ภักดียา. (2561). การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้น
พื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ : บุญศิริการพิมพ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2553). การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. (2552). ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โศภิตา คล้ายหนองสรวง และ สุเมธ งามกนก. (2558). “การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด
เขต 3,” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 27(2) : 135 – 146.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2553). การมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- สมคิด บางโม. (2552). องค์กรและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒนา.
- สมชาติ กิจยรรยง. (2560). ผู้ความเป็นเลิศของหัวหน้าหรือผู้นำ. กรุงเทพฯ : สมาร์ทไลฟ์
รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- สมนึก นครวงศ์. (2561). สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ คม. (การบริหาร
การศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

สมประสงค์ ยมนา. (2560). ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

วิทยานิพนธ์ คด. (การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี.

สมศักดิ์ ประเสริฐสุข. (2554). จิตวิทยาการจัดการองค์การอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์.

สมาน ชาติยานนท์. (2550). แนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

สัมมา รณิษฐ์. (2556). หลักการ ทฤษฎี และวิวัฒนาการการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

สาคร สุขศรีวงศ์. (2554). จากมุมมองนักบริหาร. กรุงเทพฯ : จี.พี. ไชเบอร์พริ้นท์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. (2560). เครื่องมือการติดตามตรวจสอบ
คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. สุรินทร์ : เอกสารอัดสำเนา.

_____. (2561). แผนปฏิบัติการประจำปี 2561. สุรินทร์ : โรงพิมพ์รุ่งชนเกียรติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกัน
คุณภาพ พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2556). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2561). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางการคัดเลือก

นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา เพื่อรับรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2561.

กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). ความรู้ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะ
ที่จำเป็นสำหรับตำแหน่ง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2551). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบ
ราชการไทย พ.ศ. 2551 - 2555. กรุงเทพฯ : ปิ่นเกล้าการพิมพ์.

- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). **แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2561). **แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษา. (2553). **การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2546). **ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.** กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- _____. (2553). **รายงานการคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.
- _____. (2560). **รายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.
- สิทธิศักดิ์ ศรีธรรมวัฒนา. (2554). **การประเมินผลงานพนักงานภาคปฏิบัติ.** นนทบุรี : ชิงค์บียอนด์ บุ๊คส์.
- สิริกร บุญฟู และ อาบทิพย์ กาญจนวงศ์. (2556). **การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.** เชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุกิด ขันระหัดถ์. (2561). **สภาพการบริหารการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขิรัมย์ เขต 2.** วิทยานิพนธ์ คม. (การบริหารการศึกษา). มุขิรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมุขิรัมย์.
- สุจิตรา เชื้อชัย. (2557). **การศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุธรรม ธรรมทัตตานนท์. (2554). **หลักการทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา.** มหาสารคาม : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุนันทา เลานันท์. (2551). **การสร้างทีมงาน.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : แอนด์เมคสติกเกอร์ แอนด์ดีไซน์.

- สุนันท์ ถึงสุข, ศักดา สถาพรวงษา และ เนติ เฉลยวาเรศ. (2560). “ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา,” วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์. 4(2) : 93 - 99.
- สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ. (2550). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ : จุดทอง.
- สุรสิทธิ์ วชิรจจร. (2553). **Balanced Scorecard แนวคิดและวิธีปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : ธเนศวร (1999) พรินต์ติ้ง.
- สุระชัย ผิวเหลือง. (2559). “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 กระบี่,” วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์. 2(3) : 65 - 74.
- เสถียร หันคา. (2555). การตัดสินใจ. สืบค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2562, จาก <http://www.ict/pyo.nu.acth/sathienh/IS&Organization>
- เสนาะ ดิยาวี. (2551). **หลักการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- แสงมณี วงศ์คุณ. (2559). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อธิปัตย์ คลี่สุนทร. (2558). **ยุทธศาสตร์การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์**. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2562, จาก <http://www.moe.go.th>
- อนงค์ อัจจงทอง และ ปริญญา มีสุข. (2558). “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบ มีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 2,” วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 10(2) : 153 – 163.
- อนิวัช แก้วจันทรงค์. (2550). **การจัดการทรัพยากรมนุษย์**. สงขลา : นำศิลป์โฆษณา.
- อรนันท์ หาญยุทธ. (2557). “การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย,” วารสารพยาบาลทหารบก. 15(2) : 280 - 288.
- อรุณี ศิริสุขไพบูลย์. (2558). การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อลงกรณ์ มีสุทธาและสมิต สัจฉกร. (2555). การประเมินผลการปฏิบัติงาน การประเมินผล การปฏิบัติงานโดยใช้ **Competency KPI**. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น).
- อัมพร ทองไชย. (2558). รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาภรณ์ ภูวิทยาพันธุ์. (2553). ระบบการบริหารผลงาน **Performance Management System (PMS)**. กรุงเทพฯ : เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- อารีรัตน์ วัฒนสิน. (2553). “ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา,” วารสารวิชาการ. 13(12) : 9 - 12.
- อำนาจ โปร่งทอง. (2555). ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : มิตรภาพการพิมพ์และสตีวี.
- อุทุมพร จามรมาน. (2546). การวัดและประเมินการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ฟันนี่ พับลิชชิง.
- Armstrong, S. & Appelbaum, M. (2003). **Stress-Free Performance Appraisals: Turn Your Most Painful Management Duty into a Powerful Motivational Tool**. 1sted. New Jersey : Career Press.
- Black, J. S. & Porter, L. W. (2000). **Management: Meeting New Challenges**. New Jersey : Prentice Hall.
- Brown, F. G. (1983). **Hospital and Patients**. New York : Atherton Press.
- Bryant, C. & White, L. G. (1982). **Managing Development in the Third World**. Boulder, Colorado : Westview.
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1980). **Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation**. New York : Cornell University
- _____. (1997). **Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation**. New York : Cornell University.
- Conlon, L. (2010). How do Minnesota School Board Members Learn to do Their Jobs [Abstract]. In **Dissertation Abstracts International**. 62(02) : unpagued.

- Daniel, F. et al. (2008). "Quality Control in Crowd sourcing : A Survey of Quality Attributes, Assessment Techniques and Assurance Actions." **ACM Computing Surveys (CSUR)**. 51(1) : 275 - 277.
- Diana, F. & Hills, P. (1984). **An Introduction to Development Planning in the Third World**. New York : John Wiley & Sons.
- Frazier, A. (1997). **A Roadmap for Quality Transformation in Education**. Florida : St. Lucie Press.
- Herzberg, F. (1959). **The Motivation to Work**. New York : Wiley.
- Kinicki, A. & Williams, B. K. (2004). **Management : A Practical Introduction**. New York : McGraw Hill.
- Krejcie, R. V. & Morgan D. W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities." **Education March and Psychological Measurement**. 30(3) : 607 - 610.
- Likert, R. (1967). **The Human Organization**. New York : McGraw Hill.
- McClelland, D. C. (1961). **The Achieving Society**. New York : D. Van Nostrand Company InC.
- Mintzberg, H. (1994). **The Structuring of Organizations**. New Jersey : Prentice Hall.
- Mondy, W. R. & Noe, R. (1996). **Human Resource Management**. New Jersey : Prentice-Hall.
- Plumb, E. (2011). "Perceptions of South Dakota Public School Superintendents and Board Presidents Regarding Collaboration Practices." **Teaching and Education**. 62(2) : 115 - 123.
- Robbins, S. P. (1990). **Organization Theory Structure Design, and Applications**. 3rd ed. New Jersey : Prentice – Hall.
- Shadid, W. et al. (1982). **Access and Participation : A Theoretical Approach in Participation of the Poor the Development**. Leiden : University of Leiden.
- Swansburg, R.C. (1996). **Management and Leadership for Nurse Managers**. Boston : Jones and Bartlett Publishes.
- Timm, C. A. (2012). "Factors That Influence School Board Actions to Support Student Achievement : A Multi - Case Study of High - Achieving Rural School Districts." **Elementary Secondary Education Journal**. 54(9) : 288 - 371.

Wehrich, H. & Koontz, H. (1994). **Management : A Global Perspective**. New York : McGraw Hill.

Wong, M. N.C. & Li, H. (2010). "From External Inspection to Self Evaluation : A Study of Quality Assurance in Hong Kong Kindergartens." **Early Education and Development**. 21(2) : 205 - 233.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๒๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๙ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายพิศิษฐ์ ไพรสินธุ์

ด้วย นายปฏิพล จำลอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๓ โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๒๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๙ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นางปราณี นามสว่าง

ด้วย นายปฏิพล จำลอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๓ โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๖๒๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๙ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายสันติ นามสว่าง

ด้วย นายปฏิพล จำลอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๓ โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมकुณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบขอมอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒

ด้วย นายปฏิพล จำลอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายปฏิพล จำลอง ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำกรวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๔๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๓

ด้วย นายปฏิพล จำลอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๓ โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยการนี้นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Form) เกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

2. ขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถามทุกตอน ทุกข้อ ซึ่งจะประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น และข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม จะนำเสนอในภาพรวม ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นายปฏิพล จำลอง

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ( ) ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. สถานภาพตำแหน่ง

( ) ผู้บริหารสถานศึกษา ( ) ครู

2. ขนาดสถานศึกษา

- ( ) ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน
 ( ) ขนาดกลาง จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 - 1,499 คน
 ( ) ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ

ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล

คำชี้แจง

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โดยกำหนดเกณฑ์คะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง	มีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	มีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก
คะแนน 3 หมายถึง	มีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	มีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	มีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการวางแผน						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการของชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของสถานศึกษา					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของสถานศึกษา					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการที่สถานศึกษากำหนดไว้					
6	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและชี้แจงปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานของสถานศึกษา					
7	ท่านมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือกับบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา					
8	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดระบบในการเตรียมการป้องกันปัญหา และอุปสรรคที่อาจมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานตามแผนไว้ล่วงหน้า					
9	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนที่สถานศึกษากำหนดไว้					
ด้านการตัดสินใจ						
10	ท่านมีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาและขอบข่ายของปัญหาภายในสถานศึกษา					
11	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุและที่มาของปัญหาของสถานศึกษา					
12	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหาที่พบให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษา					

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
13	ท่านมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลหลักฐานและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง					
14	ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา					
15	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกวิธีประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา					
16	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของวิธีการแก้ปัญหาของสถานศึกษา					
17	ท่านมีส่วนร่วมกำหนดวิธีทางปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา					
18	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาทางเลือกในการตัดสินใจปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา					
ด้านการดำเนินงาน						
19	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความจำเป็นและความสำคัญของกิจกรรม โครงการในแผนงานของสถานศึกษา					
20	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการของสถานศึกษา					
21	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกและออกแบบการดำเนินงานโครงการของสถานศึกษา					
22	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษา					
23	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา					
24	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินการตามโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษา					
25	ท่านมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา					

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการประเมินผล						
26	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา					
27	ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือที่จะใช้วัดผลการดำเนินงานของสถานศึกษา					
28	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือตัวเปรียบเทียบในแต่ละตัวชี้วัดในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา					
29	ท่านมีส่วนร่วมในสรุปการประเมินผลการจัดกิจกรรม โครงการ ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา					
30	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินผลการดำเนินงานกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้					
31	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินโครงการ กิจกรรม ต่าง ๆ ของสถานศึกษา					
32	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา					

ตอนที่ 3 การดำเนินงานประกันคุณภาพในสถานศึกษา ใน 6 ด้าน คือ การกำหนดมาตรฐาน การศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา การดำเนินการตามแผนพัฒนา การประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตามผลการดำเนินการ และการรายงานผลการประเมินตนเอง **คำชี้แจง**

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพในสถานศึกษา โดยกำหนดเกณฑ์คะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีการดำเนินงานประกันคุณภาพใน อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีการดำเนินงานประกันคุณภาพใน อยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีการดำเนินงานประกันคุณภาพใน อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีการดำเนินงานประกันคุณภาพใน อยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีการดำเนินงานประกันคุณภาพใน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา						
1	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษามาตรฐาน และกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
2	สถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
3	สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ					
4	สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา					
5	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดค่าเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
6	สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดค่าเป้าหมายที่ท้าทายและมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง					
7	สถานศึกษามีการประกาศมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
8	สถานศึกษามีการเผยแพร่มาตรฐานการศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรับทราบ					
9	สถานศึกษามีการนำมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา						
10	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา					
11	สถานศึกษามีการนำผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหา และอุปสรรคไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา					
12	สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา					

ข้อที่	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
13	สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ และหน่วยงานต้นสังกัด					
14	สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่มีกรอบเวลาดำเนินการ 3 - 5 ปี					
15	สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของแผนงาน โครงการในแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ทำทาบและมีพัฒนาการดีขึ้น					
16	สถานศึกษามีการนำแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้					
17	สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
18	สถานศึกษามีการเผยแพร่แผนพัฒนาการศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษารับทราบ					
ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา						
19	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา					
20	สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและสอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
21	สถานศึกษามีการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของสถานศึกษาที่ชัดเจน					
22	สถานศึกษามีการกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่ระบุงบประมาณที่ชัดเจน สอดคล้องกับงบประมาณของสถานศึกษา					
23	สถานศึกษามีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานแผนงาน โครงการ ทั้งปีงบประมาณที่ระบุระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน					
24	สถานศึกษามีการนำแผนปฏิบัติการประจำปีที่จัดทำขึ้นเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก่อนนำไปใช้					

ข้อที่	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
25	สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนิน แผนงาน โครงการ ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินกิจกรรม โครงการ					
ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา						
26	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน ที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของบุคลากรใน สถานศึกษา					
27	สถานศึกษามีการอบรมให้ความรู้ ประชุมชี้แจง สร้างความ ตระหนักความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
28	สถานศึกษามีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา					
29	สถานศึกษามีการจัดทำเครื่องมือการประเมินภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
30	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม					
31	สถานศึกษามีการรายงานผลการประเมินการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
32	สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลการประเมินการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอก สถานศึกษาทราบ					
33	สถานศึกษานำผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในไป ปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป					
ด้านการติดตามผลการดำเนินการ						
34	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย ครู และ บุคลากรที่ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี					
35	สถานศึกษามีการวางระบบการทำงานและมอบหมายการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา					

ข้อที่	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
36	สถานศึกษามีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามปฏิทินการปฏิบัติงานรวมทั้งดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา					
37	สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพการศึกษาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
38	สถานศึกษามีการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ต้นสังกัดทราบ					
39	สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา					
40	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาต่อไป					
ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง						
41	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ					
42	สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ และแปลผล ให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ					
43	สถานศึกษามีการนำสารสนเทศที่ได้มาจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาตามสภาพจริง					
44	สถานศึกษามีการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม เข้าใจง่าย ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ					
45	สถานศึกษามีการเสนอรายงานประจำปีของสถานศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
46	สถานศึกษามีการเสนอรายงานประจำปีของสถานศึกษาให้ต้นสังกัดทราบ					
47	สถานศึกษามีการเผยแพร่รายงานประจำปีของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาทราบ					
48	สถานศึกษามีการนำผลการดำเนินงานตามรายงานประจำปีไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง

กรุณาให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ในประเด็นที่กำหนด

1. การมีส่วนร่วม

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

.....

.....

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

.....

.....

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

.....

.....

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

.....

.....

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

.....

.....

2.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา

.....

.....

2.3 ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

.....

.....

2.4 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

.....
.....

2.5 ด้านการติดตามผลการดำเนินการ

.....
.....

2.6 ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง

.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านการมีส่วนร่วม

ข้อที่	คะแนนประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ด้านการมีส่วนร่วม (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ข้อที่	คะแนนประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

คุณภาพของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการมีส่วนร่วม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .959

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.959	32

แบบสอบถามการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .969

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.969	48

แบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .978

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.978	80

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายปฏิพล จำลอง
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 11 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 115 หมู่ที่ 6 ตำบลน้ำเขียว อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ 32130
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 291 หมู่ 13 ตำบลเมืองสิงห์ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ 32180
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ ตำบลชุมพลบุรี อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2536 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำเขียว ตำบลน้ำเขียว อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2541 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนท่าตูมประชาเสรมวิทย์ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2545 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2546 ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ปวค.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2555 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชาชีววิทยาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2562 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์